

T.C.

**TOKAT GAZIOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YAVUZ BÜLENT BAKİLER'İN ŞİİRLERİNİN ESER-
OTOBİYOGRAFİ İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ**

Hazırlayan

Hilal AKGÜN

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Emel HİSARCIKLILAR

Tokat-2019

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr.Öğr.Üyesi Emel HİSARCIKLILAR danışmanlığında hazırlamış olduğum “Yavuz Bülent Bakiler’ in Şiirlerinin Eser-Otobiyografi İlişkisi Bağlamında İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

24/ 09/ 2019

Hilal AKGÜN

YAVUZ BÜLENT BAKİLER'İN ŞİİRLERİNİN ESER-OTOBİYOGRAFİ
İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 26. / 08. / 2019.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

Üye : Doç. Dr. Hitem TÜRK

Üye : Dr. Çiğir Üye H. Emel HILARCIKULAR

Üye :

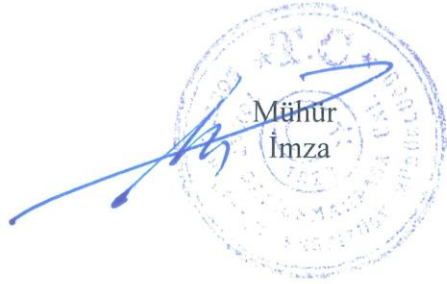
.....

Üye :

.....

Bu tez, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 01.../08/2019 tarih ve 45/53 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. İlhan EROĞLU
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Yavuz Bülent Bakiler Cumhuriyet Dönemi'nde yazdığı farklı türlerdeki eserleriyle Türk edebiyatı içinde önemli bir yere sahiptir. Sanatçı, Türk dünyasına olan yakın ilgisi ve sonsuz sevgisiyle tanınır. Düzyazı ve şiir türlerinde pek çok değerli eser kaleme alan sanatçının açık sözü, yalın anlatımı ve Türkçeyi kusursuz kullanımı şiirlerinde göze çarpmaktadır. Bakiler'in şiirlerindeki bu dilsel saflık onun Türkçeye verdiği önemin bir sonucudur. O her zaman Türk toplumunun kültürel değerlerini ön planda tutmuş ve herkesin anlayacağı saf bir dil kullanmıştır.

Hiçbir eser yazarından bağımsız düşünülemez. Yavuz Bülent Bakiler de genel olarak yaşadığı coğrafyadan ve yetiştiği aileden etkilenmiş, şiirlerini bu gerçeklik düzlemi içinde ele almıştır. Şair yaşadığı olayları, gidip gördüğü yerleri ve bu yerler hakkındaki düşüncelerini şiirlerinde sık sık işlemiştir. Bakiler'in şiirlerinin otobiyografisinin birer yansıması olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu sebeple onun şiirlerinde uçarı hayaller, anlaşılması zor kapalı söylemler yoktur. Şair yaşadıklarından ve düşündüklerinden farklı bir şey yazmamıştır.

Bakiler ile ilgili biri doktora yedisi yüksek lisans olmak üzere sekiz adet tez çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalardan ilki Hüsniye Zal tarafından 1989 yılında hazırlanan "Yavuz Bülent Bakiler ve Eserlerinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tez çalışmasıdır. Yapılan bu çalışmada Bakiler'in eserleri üzerinden duygu ve düşünce dünyası ortaya konulmaya çalışılmıştır. Hidayet Özcan tarafından 1996 yılında yapılan "Yavuz Bülent Bakiler'in Şiir Anlayışı ve Şiirlerindeki Tezahürler" adlı doktora tez çalışmasında Bakiler'in şiir anlayışı ve şiirlerinde görülen tefekkür dünyası, şiirlerinde kullandığı ahenk unsurları incelenmiştir. Ahmet Demirtaş tarafından 1997 yılında yapılan "Yavuz Bülent Bakiler'in 'Duvak, Yalnızlık ve Seninle' Adlı Şiir Kitaplarındaki Cümlelerin Yapısal Tahlili ve Öğelerin Derin Yapısı" adlı çalışmada Bakiler'in üç şiir kitabındaki toplam 94 şiiri incelenmiş, kitaplardaki 1478 cümlede kullanılan 5039 ögenin derin yapıları incelenmiştir. Bakiler ile ilgili yapılan bir diğer tez çalışması ise 2005 yılında Gizem Akyol tarafından yazılan "Cahit Külebi ve Yavuz Bülent Bakiler'in Şiirlerinde Anadolu ve Anadolu İnsanı" dır. Bu çalışmada Cahit Külebi ve Yavuz Bülent Bakiler'in şiirlerinde Anadolu ve Anadolu insanının nasıl ele alındığı incelenmiştir. Bakiler hakkında bir diğer tez çalışması ise 2012 yılında Betül Batur tarafından yapılmıştır.

“Yavuz Bülent Bakiler’in “Harman” Adlı Eserinin Biçim ve İçerik Açısından İncelenmesi” adlı bu çalışmada Bakiler’in tüm şiirlerinin yer aldığı *Harman* kitabındaki şiirleri biçim ve içerik yönünden detaylı olarak incelenmiştir. Gülşah Parlak tarafından 2009 yılında yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in “Seninle” Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı” ve Ceren Göğebakan tarafından 2010 yılında yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in “Duvak” Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı” adlı yüksek lisans tez çalışmalarında Bakiler’in *Duvak* ve *Seninle* adlı şiir kitabında yer alan şiirleri kelimeleriyle ele alınarak köken, tür ve yapı bakımından incelenmiştir. Merve Ergüt’ün 2015 yılında hazırladığı “Yavuz Bülent Bakiler’in Âşık Veysel, Seninle, Şiirimizde Ana, Üsküp’ten Kosova’ya Adlı Eserlerinin Sözlüğü ve Söz Varlığı” adlı tez çalışmasında ise Bakiler’in *Âşık Veysel*, *Seninle*, *Şiirimizde Ana* ve *Üsküp’ten Kosova’ya* adlı eserlerinde kullandığı sözcükler incelenerek şairin bu sözcüklere yüklediği özgün anlamlar ortaya konulmuştur.

Hazırlanan tez çalışmaları dışında Yavuz Bülent Bakiler ile ilgili yazılmış on iki tane makale vardır. Bunlar sırasıyla Nevin Akkaya tarafından 1989 yılında yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Şiirlerinde Sivas Teması”, İbrahim Tüzer tarafından 1999 yılında yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Çağdaş Türk Şiiri İçerisindeki Yeri”, 2001 yılında Muhammet Fatih Kanter tarafından yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Şiirlerinde Sivas”, 2011 yılında Bayram Parvana tarafından yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Küllenmeyen Azerbaycan Sevdası”, 2011 yılında Turan Karataş tarafından yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Şiirinde Anne ve Çocuk”, 2012 yılında Gökçe Yükselen Peler tarafından yazılan “Anadolu’da Azer Nefes Bir Can Yavuz Bülent Bakiler”, 2013 yılında Özcan Bayrak ve Necla Dağ tarafından yazılan “Şaşırdım Kaldım İşte Şiirinde Aşk Teminin Çözümlemesi”, 2013 yılında Gülşah Parlak tarafından yazılan Yavuz Bülent Bakiler’in “Seninle” Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı”, 2014 yılında Halil Adıyaman tarafından yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Şiirlerinde Türk Dünyası”, 2014 yılında İsmail Alperen Biçer tarafından yazılan “Yavuz Bülent Bakiler’in Şiir Coğrafyası”, 2015 yılında Keziban Tekşan ve Mesut Tekşan tarafından yazılan “Nazım Hikmet ve Yavuz Bülent Bakiler’in Şiirlerinde Kullandıkları Kelimeler” ve 2017 yılında Sibel Serpil Aydos tarafından yazılan “Türk Milli Kimliğinin İnşasında Balkan Bozgununun Etkisi: Yavuz Bülent

Bakiler'in Üsküp'ten Kosova'ya Adlı Eseri Üzerinden Bir Değerlendirme" adlı makalelerdir.

Bu çalışmada ise pek çok şiirinde hayatının yansımaları görülen Bakiler'in şiirleri eser-otobiyografi ilişkisi bağlamında değerlendirildi. Şairin düzyazıları da yaşamına dair önemli izler taşıdığı için yol gösterici olarak gördüğümüz gezi yazılarından, denemelerinden ve röportajlarından yararlandı. İlk olarak birinci bölümde şairin hayatıyla ilgili önemli olan ve az bilinen ayrıntılara yer verildi. İkinci bölümde ise şairin yaşamının şiirlerine yansıyan kısımları incelenerek detaylandırıldı. Yavuz Bülent Bakiler'in hayatında ailesinin çok önemli bir yeri vardır. Onun şiirlerinde ailesinden birçok ize rastlanır. Bu bağlamda ilk incelenen konu aile kavramı oldu. Daha sonra Bakiler'in yaşamından şiirlerine yansıyan aşk, gurbet, metafizik, coğrafya, Türk coğrafyası, Türkçe gibi konuların otobiyografisiyle olan ilgileri incelenerek Yavuz Bülent Bakiler'in duygu ve düşünce dünyası ortaya konulmaya çalışıldı.

Yüksek lisans eğitimimde benimle sabırla ilgilenen değerli hocam Dr.Öğr.Üyesi Emel Hisarcıklılar'a emeklerinden dolayı teşekkürü bir borç biliyorum.

Hilal AKGÜN

2019

ÖZET

YAVUZ BÜLENT BAKİLER'İN ŞİİRLERİNİN ESER- OTOBİYOGRAFİ İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Yavuz Bülent Bakiler Azerbaycan'dan Türkiye'ye göç etmiş bir ailenin çocuğu olarak 23 Nisan 1936 tarihinde Sivas'ta dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini Sivas, Gaziantep ve Malatya'da tamamlayan Bakiler 1960 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Ankara Radyosunda dört yıl çalışmasının ardından Sivas'ta avukatlık mesleğini icra etmeye başlamıştır. Toprak-Tarım Reformu Müsteşarlığında Hukuk Müşavirliğinde bulunmuş, 1976-1979 yılları arasında Ankara Televizyonunda görev almıştır. Bunların yanında çeşitli devlet kurumlarında çalışmış ve emekliye ayrılmıştır.

Yazdığı farklı türlerde eserleriyle Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan Bakiler Türk dünyasına ve Türk diline olan duyarlılığı ile bilinir. Bu konularda çeşitli dergi ve gazetelerde yazılar yazan, televizyon programları hazırlayan sanatçı Türk edebiyatına yapmış olduğu katkılardan dolayı kırktan fazla ödül almıştır. O yaşadığı memleketin ve içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını korumuş ve eserlerinde de bunlardan bahsederek atalarına olan gönül borcunu ödemek istemiştir.

Yavuz Bülent Bakiler'in hayatı ile şiirleri arasında sıkı bir bağ vardır. Bakiler'in hayatı düşünce yapısını şekillendirmiş, düşünce yapısı da şiirlerinde hayat bulmuştur. Bu çalışmada Yavuz Bülent Bakiler'in tüm şiirleri konuları itibariyle incelenecek; şiirleri ile otobiyografisi arasındaki bu ilişki ayrıntısıyla değerlendirilecek ve şiirlerinde ele aldığı konuların hayatıyla olan bağlantısı ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yavuz Bülent Bakiler, şiir, otobiyografi, düşünce dünyası.

ABSTRACT
RESEARCHING OF YAVUZ BÜLENT BAKİLER'S POETRIES
IN CONTEXT OF WORK-AUTOBIOGRAPHY RELEVANCE

Yavuz Bülent Bakiler was born on April 23 1936 in Sivas as child of a family who immigrated to Turkey from Azerbaijan. He completed the primary and the secondary education in Sivas, Gaziantep and Malatya. And he graduated from the faculty of law in Ankara University in 1960. After the had worked for 4 years Ankara Radio he started to fulfill profession of advocacy in Sivas. He worked as a solicitorship in under secretariat of land and agriculture reform, participated in Ankara television between 1976 and 1979. In addition to these, he worked in various governmental institutions.

He had a important role for Turkish Literature with his different kind of Works and he has known with sensitivity to Turkish language and Turkish World. He wrote articles on different journals and newspapers, presents TV shows. He received awards more than forty because of his work and contributions to our literature. He protected his motherland and valve judgements of his society and referring these topics in his Works, he wanted to show his gratitude to ancestors.

There is a tight bond between Bakiler's life and poems. His life forms his mentality, his mentality also invigorates in his poems. In this work, his all poems are being analyzing in consideration of their topics, this connection between his poems and autobiography is being evaluated in details and the relationship of topics of his poems and his life is being revealed.

Key Words: Yavuz Bülent Bakiler, poem, autobiography, world of thought.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR.....	viii
GİRİŞ: ŞİİR VE OTOBİYOGRAFİ	1
1.BÖLÜM: YAVUZ BÜLENT BAKİLER’İN HAYATI.....	4
2.BÖLÜM: YAVUZ BÜLENT BAKİLER’İN OTOBİYOGRAFİSİNİN ŞİİRLERİNE YANSIYAN YÖNLERİ	11
2.1.AİLE	11
2.2. ÇOCUKLUK VE GENÇLİK.....	14
2.3 KIZ KARDEŞ (NURAN BAKİLER)	16
2.4. OĞLU (EMRAH MELİKŞAH BAKİLER).....	17
2.5. TORUN (AYŞE PERİ)	18
2.6. AŞK.....	18
2.7. GURBET	22
2.8. METAFİZİK KONULAR	23
2.8.1 Kader	27
2.8.2 Ahiret İnancı.....	27
2.8.3. Din ve Mekân	28
2.8.4. Ölüm.....	31
2.9. COĞRAFYA.....	34
2.9.1. Anadolu	35
2.9.2. Sivas	40
2.9.3. Gaziantep	44
2.9.4. Malatya	46
2.10. TÜRK COĞRAFYASI	46
2.10.1.Balkanlar	47
2.10.2.Türkistan	50
2.10.3. Azerbaycan-Karabağ	52
2.10.4. Irak Türkmenleri.....	55
2.11.TÜRKÇE SEVDASI	57
SONUÇ.....	58
KAYNAKÇA.....	61

ÖZ GEÇMİŞ 63

KISALTMALAR

- Age. : Adı geçen eser
AP : Adalet Partisi
Bk. : Bakanız
Ed. : Editör
Haz. : Hazırlayan
s. : Sayfa
S. : Sayı
TDK : Türk Dil Kurumu

GİRİŞ: ŞİİR VE OTOBİYOGRAFI

Şiirin varlığı insanoğlunun varlığının başlangıcına kadar dayanır. Daha yazı keşfedilmemişken sözlü olarak ortaya konulan şiirler duyguların ifadesinde önemli bir görev üstlenmiştir. İnsanoğlu yaşadığı sevinç, hüznün, öfke gibi duygularını dışarıya vurmada şiire başvurmuştur. Kimi şair şiiri duygularını en saf şekilde ifade etmek için kullanırken kimi ise inandığı ilkeleri aktarmak için bir yol olarak görmüştür. Yavuz Bülent Bakiler ise şiiri hem duygularının bir ifade biçimi hem de inandığı doğruların ve değerlerin aktarım aracı olarak kullanmıştır.

Sanatçıların ortaya koydukları eserler onların hayatından izler taşır. Çünkü bir sanatçı ortaya koyduğu eserde kendi yaşanmışlıklarını, duygularını ve düşüncelerini ifade eder. Özellikle anı, günlük ve mektup gibi türler otobiyografik izlerin yoğun olduğu türler arasındadır. Şiir de anı, günlük ve mektup gibi sanatçının otobiyografisiyle bağlantılı olan bir türdür.

Otobiyografi köklü bir geçmişe sahip olmasına karşın uzun yıllar bağımsız bir tür olarak değerlendirilmemiş, biyografinin bir nevi olarak düşünülmüş, özellikle tarih biliminin yararlandığı alt alanlardan biri olarak değerlendirilmiştir. Ancak günümüzde artık sadece böyle bir türün varlığı kabul edilmekle kalmamış, ayrıca romanlar ya da şiirler de otobiyografik olarak değerlendirilmiştir (Yazıcı Yakan, 2003: 136).

Kimi şairlerin şiirlerinde otobiyografik yansımalar yoğun olarak görülür. Bu şairlerden biri de Yavuz Bülent Bakiler'dir. Bakiler'in şiirleri hayatıyla ilişkilendirildiğinde şiirleri ve hayatı arasında kuvvetli bir bağ varlık gösterir. *“Otobiyografik anlatılar yazarının kendi hayatı dışında sanatçının yaşamış olduğu sosyal çevre, siyasi gruplar, mekân, devre ait güncel yaşantılar hakkında da okuyucusuna bilgiler verir”* (Türk, 2016: 48). Bakiler'in sadece düz yazı türlerinde değil şiirlerinde de otobiyografik yansımalar vardır. Bu şiirlerde şairin hayatı, yaşadığı sosyal çevre ve mekân hakkında izler bulunabileceği gibi şairin çocukluğundan itibaren gerek yaşadığı hayat şartları gerek şairin bu şartlar içinde etkilendiği olay ve durumlar da yer alır.

Yavuz Bülent Bakiler şiirle daha çocuk yaşlarda tanışır. Ailesinin ve yaşadığı şehir olan Sivas'ın, bu tanışmada hiç şüphesiz katkısı büyüktür. Öncelikle Sivas'ın bir âşıklar şehri olması, Bakiler'in bu şiir kültürü içinde büyümesi ve annesinin küçükken ona okuduğu türküler ve masallar onu şiire yakınlştırır. Bu iki durum şairin farkında olmadan şiire olan ilgisini besler. Yavuz Bülent Bakiler'in edebiyatla ilgili olmasında bir diğer etken ise babası Cezmi Bakiler'in aldığı dergilerdeki

yazıları ve şiirleri oğluna okutmasıdır. Şair her ne kadar küçükken okuduğu yazıları anlamasa da bu sayede şiirle tanışır ve okuma kültürü kazanır.

İçinde bulunduğu çevrenin de etkisiyle şiirle hep iç içe olan Bakiler'in şiir yazma girişimi ise ilkokul beşinci sınıfta gerçekleşir. Öğretmeninin duvar gazetesi için şiir yazmalarını istemesi Bakiler'in içindeki şairin ortaya çıkmasını sağlar. Sivas konulu bir şiir yazan Bakiler daha ilk şiiriyle beğeni toplayarak sınıf içinde şair unvanını alır.

“İlkokulun beşinci sınıfındayım. Birgün öğretmenimiz Makbule Yurteri sınıfa girip dedi ki:
Çocuklar, okulda bir duvar gazetesi çıkaracağız! Bu gazetenin yazılarını sizler yazacaksınız. Şiir, hikaye, masal yazarlar veya gördüklerini,duyduklarını kaleme alanlar yazdıklarını bana getirsinler. Size bir haftalık bir mühlet veriyorum!
Ben de duvar gazetesine bir şiir yazarak katılmak istedim. Oturup Sivas üzerine bir şiir yazdım. O şiirin maalesef yalnız bir kıtası aklımda:
Görünce dağılır başından yasın
Dolar çeşmesinden güğümün, tasın
Aman toprağa usulca basın
Her taş zümrüttür çünkü Sivas'ın” (Bakiler, 2010: 9).

Böylelikle Bakiler etkilendiği âşıklar gibi ölçülü, kafiyeli şiirler yazmaya başlar. Bakiler asıl ününü ise kız kardeşinin ölümü üzerine yazdığı duygu dolu şiirleriyle kazanır. Şair kendisini derinden yaralayan ve etkileyen bu ani ölüm karşısında hissettiği duygularını mısralara döker. *Türk Sanatı* dergisinde yayınlanan bu şiirlerinin beğeni kazanmasıyla Bakiler'in şiir yazma serüveni tam manasıyla başlamış olur.

Üniversitede okuduğu yıllarda *Hisar* dergisi içinde önemli faaliyetler gösteren şairin adı Hisar grubu içerisinde anılır. Şair ilk şiir kitabı olan *Yalnızlık* 1 fakülteyi bitirdikten sonra 1962 yılında çıkarır. *Yalnızlık*'ta daha çok aşk teması üzerine yazan Bakiler üniversite yıllarında annesinden ayrı kaldığı için ona olan özlemini içeren şiirler de kaleme almıştır. Bunun dışında kitabında dinî ve millî içerikli şiirlere de yer vermiştir. *Duvak* ise şairin ikinci şiir kitabı olarak 1971 yılında çıkar. Bu kitabına çocuklara yönelik şiirleriyle giriş yapan Bakiler bu eseri kendisi için en özel çocuklardan birine yani kızı Aybala Tuğba Bakiler'e ithaf eder. Şiirlerinde konu olarak ana ve aşkı işlemeye devam eden Bakiler destansı bir üslupla yazmaya başlamış, artık kendi bireysel duygularının çemberinden çıkarak toplumun sesi olmuştur. Üçüncü kitabı olan 1987 yılında çıkan *Seninle* de ise şair dış Türkleri, bireysel ve toplumsal konuları işlemiştir. Bakiler'in son şiir kitabı olan *Harman* ise

2000 yılında okuyucu ile buluşmuştur. İstanbul'un fethini anlatan şiirlerinin yanında Bakiler'in yazdığı tüm şiirleri de bu kitapta yer almaktadır.

1.BÖLÜM: YAVUZ BÜLENT BAKİLER'İN HAYATI

Türk edebiyatının önemli isimlerinden Yavuz Bülent Bakiler, 23 Nisan 1936 tarihinde Sivas'ta doğar. Bakiler Azeri Türklerindedir. Ailesi Azerbaycan' dan Türkiye'ye göç eder. Fakat bu göç gönüllü değil zorunlu bir göç olmuştur. 1830 yılında Karabağ Ruslar tarafından işgal edilmiş ve oradaki Azeri Türkleri göçe tabi tutulur. Bakiler ailesi de Azerbaycan'dan önce Maraş'a, sonra Doğubayazıt'a yerleşir. Ailenin isteği Azerbaycan'a geri dönmektir. Fakat ailenin Azerbaycan'a geri dönmesi mümkün olmayınca Erzurum'a bağlı Toprakkale'ye gelip buraya yerleşirler.

Bir süre sonra ailenin bir kısmı Sivas'ın Mancınık köyü ve Gürün ilçelerine; bir kısmı da Sivas ve Kars'a yerleşmiştir. Bakiler soyadı Bakiler'in dedesi Hacı Mahmut- el Karabagi'den gelmektedir (Tuncer, 1999: 361). Bakiler'in çocukluğu Sivas'ta kerpiç evlerin bulunduğu Bezirci Mahallesi'nde geçer. Edebiyata ve tarihe çok düşkün olan babası Cezmi Bakiler, nüfus müdürü, annesi Hayriye Bakiler ise ev hanımıdır. Babası ile annesi akraba çocuklarıdır. Babasının yakın arkadaşlarının demesine göre dinî bilgisi bir şehirde müftülük yapacak kadar kuvvetlidir. Bakiler'in annesi Hayriye Hanım ise ev hanımıdır. Okula hiç gitmemiştir.

“Annem ev kadınıydı. Okula gitmemiştii. Kendi gayretiyle çat pat okuma öğrenmişti. Gazetelerin manşetlerini ve takvim yapraklarını kekeleyerek okuyordu. Yazması yoktu. Annem, babamın dayısının kızıydı. Çok dindar bir kadındı. Ben, ömrü boyunca, annemin bir defacık olsun, babama ismiyle hitap ettiğini duymadım. Ya ismini vermeden yüzüne karşı konuşurdu veya ona “Babası!” diye hitap ederdi. Babam da anneme ismiyle seslenirdi. Annemin ismi Hayriye idi. Babam, hem h sesini gırtlaktan söyler, hem de a sesini e'ye çevirerek hitap ederdi: “Heyriye!” (Bakiler, 2010: 8).

Cezmi ve Hayriye Bakiler çiftinin on iki çocuğu olur fakat bunlardan sekiz tanesi dünyaya geldikten kısa bir süre sonra vefat eder. Geriye kalan dört çocuklarının en küçüğü Nuran Bakiler ise elektrik kazasında vefat eder. Bu vefat aileyi derinden sarsar.

“Biz on iki kardeş olarak dünyaya gelmişiz (altısı kız, altısı oğlan) fakat bunlardan sekiz tanesi dünyaya geldikten kısa bir süre sonra vefat eder. Geriye iki kız (Nuran, Şükran), iki erkek (Yavuz Bülent, Naci) kalır. En küçük kardeşim de bir elektrik kazasında vefat etti. Şimdi bizim ailemizin en büyüğü ablamdır. Şükran Bakiler, İstanbul'da oturuyor. Onun küçüğü benim. Benim küçüğüm de Naci Bakiler İstanbul'da ticaretle iştiğal etmektedir” (Tüzer, 2009: 43).

Bakiler ilkokulu Sivas Ziya Gökalp İlkokulunda okumuştur. Bu dönemde yaşanan İkinci Dünya Savaşı'nın ağır şartları Bakiler ailesini maddi açıdan epey zorlamıştır. Bu zorluklar içinde çocukluğunu geçiren şair bir röportajında o günler şöyle anlatmıştır:

“Çocukluğumda ben o sıkıntıları baştan son yaşadım. Mesela babamdan harçlık alamadığım zamanlar çok oldu. Evimizde bir takım gıdaların noksanlığını yaşadık. Rahmetli annem fazla peynir yemememiz için bizi ikaz ederdi. İlkokula gittiğim yıllarda bütün tatillerimi çıplak ayakla geçirirdim ki ayakkabılarım eskimesin. Okula gittiğim zamanlarda da ayakkabımın altına kabara çaktırırdım” (www.dunyabizim.com).

Bakiler’in babası Cezmi Bakiler disiplinli bir insandır ve bu disiplini sağlamak için çocuklarını döver. Cezmi Bakiler, oğlu Yavuz Bülent Bakiler’i üniversiteye gidene kadar dayakla terbiye etme amacı güder. Yavuz Bülent Bakiler, bir röportajında babasından yediği dayacı şu şekilde anlatır:

“Bir dayak sebebini açıklamak istiyorum: Lisenin son sınıfında idim. Bir gün İnkılap Tarihi dersinde, hocamız Şapka İnkılabını anlatıyordu. Gerekçe olarak şöyle diyordu: -Fes, bizim değildi. O bakımdan Atatürk, fes yerine şapka giyinmemizi istedi! Sırf öğrenmek için parmak kaldırdım ve sordum:

-Hocam, dedim, fesi bizim olmadığı için çıkarıp attık. Şapka bizim miydi? Şapkayı bizim olduğu için mi aldık? Hoca cevap veremedi. Birtakım garip sesler çıkardı. Sonra, beni dövmek için üzerime yürüdü. Sınıfta kızlar vardı. Onların yanında dayak yememek için, dışarı kaçtım. Beni, gidip babama şikâyet etmiş. Akşam, babam eve geldi. Kalkıp paltosunu alıp vestiyere astım. Birden geri dönerek beni tokatlamaya başladı. Ama nasıl bir öfkeyle, nasıl bitmez tükenmez bir güçle! Ağlamaya başladım. Annem de, kardeşlerim de hüngür hüngür ağladılar annem yalvarır gibi sordu:

- Babası! Ne var? Ne oldu? Çocuğu niye dövüyorsun?

Babam, nefes nefese dövme gerekçesini açıkladı:

-Eşşekoğlu eşek! Bugün sınıfta, tarih öğretmenini müşkül duruma düşüren bir soru sormuş! Daha ne olsun? Üniversite tahsiline başladığım zaman, babam, bana dayak atmaktan vazgeçti. Fakat yine, “terbiyemin bozulmaması için” benimle çok az konuştu” (Bakiler, 2010: 9).

Babasının otoritesini dayakla sağlamak istemesi Bakiler’i çok etkiler. Bu katı yaklaşımdan dolayı Yavuz Bülent Bakiler ile babası Cezmi Bey arasındaki iletişimi annesi Hayriye Hanım sağlar. Bakiler isteklerini annesine açar, annesi de babasına söyler. Şair bu durumu bir röportajında şöyle anlatır:

“Babamın terbiye anlayışında dayak birinci sırada yer alıyordu. Nasihat ettiğini pek hatırlamıyorum. En basit yanlışıma dayakla cezalandırırdı. Zaten babam, “terbiyemin bozulmaması için” benimle pek konuşmazdı. Anlaşmamızı annem sağlardı. Ben bütün isteklerimi anneme açardım; annem babama söylerdi” (Bizim Külliye, 2010: 8).

Yavuz Bülent Bakiler’in çocukluğu Sivas’ta geçer. İki katlı, kerpiç bir evde zorluklar içinde büyüyen Bakiler bir yazısında çektiği sıkıntıları şu şekilde anlatır:

“Ben ortaokul son sınıfa kadar hep yer yatağında yattım. Orta son sınıfa kadar yer sofrasında yemek yedik. Evimizin iki kapısı vardı. Biri bahçemize, biri sokağa açılırdı. Buzdolabımız, çamaşır ve bulaşık makinemiz yoktu. Bahçemizde bir kuyu vardı. Mutfağımızda da bir tandır. Annem, yaz aylarında, yemek tencerelerini bir sepetin içine yerleştirir, sonra o sepeti kuyunun su seviyesine kadar indirirdi. Kuyu, buzdolabı vazifesi görürdü. Gaz lambası altında ders çalışırdık. Sivas’ta Yoksul Çocuklar şiiirinde, biraz da benim çocukluğum vardı: O şiiirimin bir kıtası şöyleydi:

Bezirci’de, Yüceyurt’ta Altıntabak ta...

Çocuklar var; incecik yüzleri nurdan

Ama toz- toprak içinde elleri, ayakları

Oyuncakları çamurdan!” (Bakiler, 2010: 9) .

Çocukluk yıllarında maddi durumları elvermediği için oyuncağı olmayan Yavuz Bülent Bakiler yaz geldiği zaman bütün oyuncaklarını çamurdan kendisi yapar. Çamurdan elma, armut; karpuz kabuğundan öküz arabası yapar. Bakiler'e daha sonraları dayısı Ankara'dan bir mızıkacı bir de top getirir. Bakiler mızıkasını arkadaşlarına göstermek için dışarı çıkar ve çamurla oynadığı sırada mızıkasını arkadaşlarından biri alıp kaçar.

“Hiç abartmadan yazıyorum, bütün oyuncaklarım çamurdandı.Çamurdan elma, çamurdan armut, çamurdan araba, çamurdan adam, çamurdan ev!...Yalnız yaz gelince karpuz kabuğundan öküz arabaları yapardık. Bütün çocukluk yıllarımda sadece iki oyuncağım oldu”(Bakiler, 2010: 9).

Mahallerinde Bezirspor adında bir takım kurarlar. Bakiler, takımın topunu saklamakla görevli kişidir.

“Bir gün Ethem Bey Parkı'nın arka tarafında top oynuyorduk. Yakınlarda Çavuşbaşı Mahallesi vardı. Oranın çocukları, elleri bıçaklı belalı kimselerdi. Birden, bizim top oynadığımız alana girdiler. Arkadaşlarım canlarını kurtarmak için çil yavrusu gibi kaçıştılar. Takımın o kırk yamalı topunu saklamakla görevli olduğum için, ben de koşup topun üzerine kapaklandım. Onu karnımın altında, kollarımın arasına alıp sımsıkı yumuldum. Çavuşbaşıllar başıma yığıldılar; topu bırakmam için beni tekmelemeye başladılar. Müthiş bir dayak yedim. Tekmeler böğrümeye gelince, nefessiz kaldım. Yüzüm yediğim tekmelerden morarmıştı, başım yarılmıştı. Ama yine de aklım fikrim takımın futbol topundaydı” (Bakiler, 2010: 10).

Yavuz Bülent Bakiler, çocukluğunda iki defa boğulma tehlikesi yaşar. İlkinde, bir değirmenin oluşuna düşeyazar. İkincisinde annesiyle bir gün Şirinoğlu Hamamı'na gider. O zamanlar sekiz dokuz yaşlarında olan Bakiler, yıkandıktan sonra annesinden erken giyinerek dışarı çıkar. Oyun oynarken dengesini kaybedip su kanalına düşer. Avazı çıktığı kadar bağırarak Bakiler'i şans eseri su kanalının yakınlarında namaz kılan bir asker kurtarır. Yavuz Bülent Bakiler'in acı tecrübeleri onun sudan korkmasına sebep olur (Bakiler, 2010: 5).

Bakiler 'in çocukluk yıllarında ilk okuduğu şair, Necip Fazıl Kısakürek'tir. Yavuz Bülent Bakiler 'in, Kısakürek'i okumasında etkili olan kişi babasıdır. Bakiler'in babası, her cumartesi Sivas'a gelen *Büyük Doğu* dergisini önce oğluna okutur. Anlaması güç makaleleri okuyan Bakiler, okumayı bitirdikten sonra babasında her defasında beş kuruş alır. “Her hafta beş kuruş alabilmek için ‘Büyük Doğu’ları okurdum” (Tüzer, 2009: 45) diyen Bakiler, sonraları babasının kendisinin fikir dünyasını sağlam bir zemine oturtmak için bunu yaptığını anlar. Daha sonraları bu durumun faydasını gören Bakiler, lise yıllarında Necip Fazıl'ı bilerek ve

anlayarak okur ve *Kaldırımlar* şairine büyük bir tutkuyla bağlanır. Yavuz Bülent Bakiler, Necip Fazıl Kısakürek'e olan hayranlığını bir röportajında şöyle anlatıyor:

“Benden bir sene önce mezun olan Yavuz isminde adaşım olan bir arkadaşım İstanbul'a gelmişti. Sömestr tatilinde memlekete döndüğünde benim ona ilk sorduğum soru şu oldu: “Yavuz! Necip Fazıl'ı gördün mü?” “Gördüm ama keşke gitmeseydim. İlk gittiğimde “İşim var, görüşmem. Bir gün sonra gel.” Dedi ve beni kabul etmedi. Bir gün sonra gittim. Makale filan yazıyordu. Bir hayli bekledik. Beraber dışarı çıktık ve bana dedi ki: ‘Delikanlı! İstanbul'da benimle yürüme şerefine ilk defa sen erişiyorsun.’ Bütün salon adeta başıma yıkıldı. Keşke gitmeseydim, keşke Necip Fazıl'ı bu kadar mağrur görmeseydim.” dedi. İtiraf ederim ben onun bu açıklamasından sonra Necip Fazıl'a yaklaşmaktan korktum. Akrabalarımızın da çoğu Ankara'da olduğu için Ankara'da okumayı tercih ettim. Necip Fazıl'la zaman zaman görüşmelerimiz oldu. Onun da önce arkadaşlarımın bana anlattığı gibi büyük bir benlik duygusu içinde olduğunu gördüm. Ama bu hal beni suret- kat'iyede Necip Fazıl'dan koparmadı. Bugün de ona anlatılmaz duygularla bağlı olduğumu söyleyebilirim" (Fidan, www.dunyabizim.com).

Sivas halk âşıklarının sanatlarını icra ettiği, âşıklarıyla, şairleriyle ünlü bir şehrimizdir. Halk ozanlarıyla harmanlanan Sivas şehrinde çocukluğunu geçiren Bakiler 'in çocukluk yılları bu şairleri dinlemekle geçer. Bir süre sonra bu kişilere imrenmeye başlayan Yavuz Bülent Bakiler'e bu şairlerin kafiyeli sözleri hoşuna gider ve dikkatini çeker.

“Benim Sivas'ta tanıdığım ilk halk şairi Âşık Feryadî oldu. Bir sabah vakti, başına toplanan kalabalığa rüyasında, pirlere elinden nasıl bâde içtiğini, Çin diyarındaki bir güzele nasıl âşık olduğunu kan-ter içinde anlatıyor, ağlar gibi koşmalar okuyordu. Çocuktum, Feryadî'ye bir masal dinler gibi kulak veriyordum. “İlkokul yıllarımdı Âşık Talibi Coşkun doldurmaya başladı. Ziya Gökalp İlkokulu'na gelir, şiirlerini okur, sevgili Keklik Emine'den bahseder, hasmı Zırlı Yusuf'tan ağzının sanki bir tarafıyla konuşarak bahsederdi. Öğretmenlerimizin gülümsemesini anlayamazdım ama Talibi Coşkun'un vezinli-kafiyeli sözlerini büyük bir merakla dinlerdim. O neslin en ağırbaşlı, en vasıflı şairi, hiç şüphesiz Veysel'di. Kelimenin gerçek anlamında arif bir halk adamıydı” (Bakiler, 1989: 5-8).

Yavuz Bülent Bakiler 'in babası şairin deyiimiyle hemen her Sivas erkeğinin yaptığı gibi akşam yemeği sonrasında kahvede geçirir. Annesi de bir gaz lambası altında babasını bekler ve ona masallar okur, türküler söyler. Annesinin söylediği türküler, şairin halk şairlerinin çalıp söylediği türkülere benzer. Şair, annesinden dinlediği masallar, türküler ve halk ozanlarımızın türkülerinden etkilenir.

Her gece annesinden dinlediği “Boş Beşik” masalı, Yavuz Bülent Bakiler'i ağlatır. Gözyaşlarıyla uykuya dalan Yavuz Bülent Bakiler'e annesinin söylediği bu masalın türküsü, ona halk şairlerinin sokaklarda çalıp söyledikleri türkülerini hatırlatır.

Yavuz Bülent Bakiler “Boş Beşik” masalını şu şekilde anlatır:

“Konu, Toros Yörükleri arasında geçiyor. Bir boy beyi oğlunu evlendiriyor. Ama yeni evlilerin yıllarca çocuğu olmuyor. Nihayet bir gün genç evliler anne baba oluyorlar. Obaları bir yerden başka bir yere göç ediyor. Göç kervanının en arkasına yeni anne olan gelinin devesini, onun arkasına da bebeğin beşiğini taşıyan deveyi getirip

bağlıyorlar. O devirlerde örf-adet gereğince gelinler kayınpederleriyle, kayınvalideleriyle katıyen konuşmadıkları için, yeni anne bu sıralamaya itiraz edemiyor. Deve kervanı yola düştükten bir süre sonra, bir kara kartal beşikteki çocuğu kapıp kaçırıyor. Kervan, konaklanacak yere vardıktan sonra, bakıyorlar ki beşik boştur: anlıyorlar ki çocuğu bir kartal kaparak kaçırmıştır. İşte o zaman talihsiz anne baba, babaanne, boy beyi feryatlar kopararak türküler söylüyorlar” (Bakiler, 2010: 12).

Yavuz Bülent Bakiler’in hem dinlediği halk şairleri hem de annesinin “*Boş Beşik*” masalı ile beraber söylediği türküler; onda ölçülü, kafiyeli söz söyleme merakını artırır. Söylediği ilk beyit, bazı akşamlar kendisini almaya gelen yakın arkadaşı Hacı Bey’i bekletmemek için saçlarını aceleyle boyayan babasının hali üzerinedir.

“Hacı Bey kapıya gelip dayanır
Babam da aynaya bakıp boyanır.” (Tüzer, 2012: 13)

Yavuz Bülent Bakiler, lise üçteyken 1953’te kendisinden beş yaş küçük kız kardeşi, Babasının tayin olarak gittiği Malatya’da bir elektrik kazası geçirir ve vefat eder. Bu durum üzerine aile büyük bir üzüntü yaşamaya başlar. Yavuz Bülent Bakiler, her gün kız kardeşinin mezarına gider. Kız kardeşinin mezarı başında ölüm üzerine şiirler yazmaya başlayan Bakiler, serbest vezinle *Bir Ölünün Mektubu*, *Gelin Kızın Ölümü* gibi şiirlerini yazar. Kız kardeşi için yazdığı ölüm şiirlerini o senelerde *İstanbul*’da çıkan *Türk Sanatı* dergisine gönderir. Derginin sahibi ve başyazarı Abidin Mümtaz Kısakürek, Yavuz Bülent Bakiler’e bir mektup göndererek, artık kendisinin *Türk Sanatı* dergisinin bir şairi olduğunu ve her sayı için bir şiir göndermesi gerektiğini yazar. O sıralar lise öğrencisi olan Bakiler’e gelen bu mektup onu şiir yazma konusunda teşvik eder ve Bakiler o yıldan beri yazın hayatımızda yerini alır. Yavuz Bülent Bakiler’in şiirleri daha sonra *İstanbul Dergisi*’nde yayınlanır. Lisedeki edebiyat öğretmeni Mustafa Ateş de Yavuz Bülent Bakiler’in şiirlerini çok beğenir ve onu şiir yazması konusunda güdüler.

1952 yılında Yavuz Bülent Bakiler’in babasının tayini Sivas’tan Gaziantep’e çıkar. Gaziantep’te gittiği lisede hoş karşılanmayan Yavuz Bülent Bakiler ‘in liseye geleceğini öğrenen arkadaşları onunla sebepsiz bir şekilde konuşmama kararı alır. Yavuz Bülent Bakiler ile sadece palavraları nedeniyle dışlanan Deli Hayri konuşur. Onun da konuşma amacı yalanlarını Sivas’tan gelen bu saf çocuğa anlatmaktır. Bakiler, Gaziantep’te kaldığı süre boyunca ev sahipleri Codar ile arkadaşlık eder. Yavuz Bülent Bakiler, Codar’dan ilk defa Milli Mücadele yıllarının kahramanı Şahin’le Karayılan’ı dinler. Yavuz Bülent Bakiler ve ailesi Gaziantep’ten memnun

kalmazlar babası, Gaziantep dışında her yere gitmeye razıdır. Sonuç olarak tayinlerini Malatya'ya aldırırlar. Malatya Lisesine kaydolan Yavuz Bülent Bakiler'e Gaziantep Lisesinde okuyan bazı arkadaşları da katılır.

Yavuz Bülent, 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ne girer. Babasının tavsiyesi üzerine, Osman Yüksel Serdengeçti ile tanışır. Türk Ocakları'nın çalışmalarına katılır. Galip Erdem'le dostluk kurar. Türk Yurdu dergisinin dağıtımını üstlenir. Hamdullah Suphi, Halide Nusret ve Arif Nihat Asya gibi şahsiyetlerin kültür, edebiyat ve sanat etkinliklerinden yararlanır.

“Hukuk Fakültesi'nden 1960 yılında mezun olan Bakiler, 1961'de Çankaya'da Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'nda yedek subay olarak askerlik görevini yapar ve 1963'te terhis olur. Vatani görevini tamamlayan Yavuz Bülent, bir süre *Yeni İstanbul* gazetesinde çalışır. Daha sonra, Metal-İş Federasyonu'nun Eğitim ve Araştırma Müdürlüğü görevinde bulunur. TRT kurumunun Ankara Radyosu Merkez Program Dairesi Başkanlığı'nda raportör ve Kısa Dalga Yayınlar Müdürlüğü'nde program yapımcısı olarak 1964' te görev yapar. 6 Haziran 1964'te, İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun kızı Ayşe Hanım'la evlenir. Bu evlilikten 1966 yılında Aybala Tuğba adlı kızı (ODTÜ İşletme Fakültesi mezunu) ile 1972 yılında Emrah Melikşah (Bilkent Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunu) adlı oğlu dünyaya gelir. Yavuz Bülent, Ankara Radyosu'ndaki görevinden, Marksist ve Leninist programların yapılması nedeniyle, kendi isteğiyle 1967'de ayrılır. Ankara'dan Sivas'a giden şair, orada avukatlık yapar. Sivas Barosu'nda 1967'den 1974'e kadar avukatlık yapar. Bu arada siyasetle ilgilenen Bakiler, Adalet Partisi Sivas İl Başkanlığı'nda bulunur. 1969 ve 1973 seçimlerinde Adalet Partisi'nden aday gösterilir, ancak kazanamaz. Seçim sonrası Ankara'ya taşınır. 1975'ten 1976 yılları arasında Başbakanlık Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı'nda Hukuk Müşaviri olarak çalışır. Buradan ayrılınca tekrar TRT'ye döner. 1976 Struga Şiir Akşamları Festivali'ne katılmak üzere, 1976 yılının Ağustos ayında Yugoslavya'ya (Makedonya) gider, 20 gün sonra yurda döner. Ankara TV'de program yapımcısı olarak 1979 yılına kadar çalışır. Anadolu'da eski Türk Başkentleri, Mareşal Fevzi Çakmak, Mehmet Akif Ersoy, Üsküp'te Türk Eserleri gibi programları yapar” (Tuncer, 1999: 362).

Yavuz Bülent Bakiler, 1977 yılında milletvekili AP'den aday olarak genel seçimlere katılır fakat seçimleri kazanamaz. Bu dönemde zor günler yaşamasına rağmen TRT'deki görevini sürdürür. Bu vesileyle Yugoslavya'ya gittiğinde orada gördüklerini 1978 yılında *Hisar* dergisinde yayımlar. 1979 yılında Kültür Bakanlığı'nda müsteşar yardımcısı olur. 1980 yılının Mayıs ayında Taşkent Film Festivali'ne katılmak için Türkistan ve Azerbaycan'a gider. Burada iki ay kadar kalan Bakiler gezi izlenimlerinin bir kısmını Türk Edebiyatı dergisinde yayımlar. Daha sonra tamamını *Türkistan Türkistan* adlı kitabında anlatır. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra görevinden alınır. 1981'de Kültür Bakanlığı Başmüşavirliği'ne atanır. Oradan da kendin isteğiyle emekliye ayrılır.

Bakiler birçok dergi ve gazetede makaleler-fıkralar yazmıştır. Bir süre televizyonda bütün Türk cumhuriyetlerini anlatan “ Bizim Türkümüz” programını hazırlamıştır. Yine “Sözün Doğrusu” isimli kültür programını ekranlara getirmiştir.

1980 yılında annesi Hayriye Hanım vefat eder. Sivas'ta Abdülvahap Gazi Mezarlığı'na gömülür. Bir yıl sonra da babası Cezmi Bey vefat eder ve Sivas'ta eşi Hayriye Hanım'ın yanına gömülür. 1983 milletvekili seçimlerine MDP (Milliyetçi Demokrasi Partisi)'den milletvekili olarak tekrar seçimlere katılan Bakiler bu kez de seçimleri kazanamaz. Politikadan uzaklaşmaya karar verir. Seçimlerden sonra Kültür Bakanlığı'ndaki görevine döner ve Kültür Bakanlığı Başmüşavirliği görevinden, müşavirliğe atanır. Bakiler, 1992 yılında dönemin Kültür Bakanı ile ters düşer ve devrin Kültür Bakanı hakkında, *Türkiye* gazetesinde sert yazılar yazar. Bunun üzerine görevlendirilme adı altında Batman'a sürülür. Şubat 1993'e kadar direnir, duruma dönemin Başbakanı el koyar. Yavuz Bülent, Başbakan'ın talimatı üzerine, Başbakanlık müşavirliğine geçer. Yavuz Bülent bir süre sonra 1994'te bu görevinden kendi isteğiyle emekliye ayrılır ve İstanbul'a yerleşir. 1994 yılında By-Pass ameliyatı geçirir, sağlığına kavuşur. Edebiyat dünyamızın önemli yazarlarından olan Bakiler, yazılarıyla edebiyat dünyamızda bizlere ışık tutmaktadır (Tuncer, 1999: 362-363).

Bakiler, yerel dergi ve gazetelerde yazdığı yazılarla şiire başlar. Ankara'da Hukuk Fakültesi'nde okurken, *Kopuz* dergisini çıkarır, sonra *Orkun* dergisinin Neşriyat Müdürlüğü'nü yürütür. 1962 yılına kadar yazmış olduğu şiirleri *Yalnızlık* (1962)'ta toplar. 1964 yılından sonra Ankara'nın ilk edebi topluluğu olan Hisarcılara (Bayrak, 2016: 188) ait *Hisar* dergisinde şiirler yazmaya başlar (1964-1978). 1971 yılında *Duvak*, 1987 yılında ise *Seninle* adlı şiir kitabını çıkarır. *Toprak*, *İstanbul*, *Türk Yurdu*, *Türk Edebiyatı* gibi dergilerde şiir ve yazıları çıkar (Tuncer, 1999: 365). Yavuz Bülent Bakiler bütün şiirleri *Harman* adlı şiir kitabında toplamıştır.*

* Bu bilgiler kaynak olarak kullanılan Hüseyin Tuncer'in Edebiyat Araştırma ve İncelemeleri adlı kitabından yararlanılarak yazılmıştır.

2.BÖLÜM: YAVUZ BÜLENT BAKİLER'İN OTOBİYOGRAFİSİNİN ŞİİRLERİNE YANSIYAN YÖNLERİ

2.1.AİLE

Yavuz Bülent'in ailesi, 1829 yılında Azerbaycan'ın Karabağ kentinden Türkiye'ye göç eder. Bu aile, önce Maraş'a, sonra Doğubeyazıt'a yerleşir. Azerbaycan'a dönmeleri mümkün olmayınca, Erzurum'a bağlı Toprakkale'ye gelirler. Daha sonra Sivas'ın Gürün ilçesine yerleşirler. Yavuz Bülent Bakiler'in babası Cezmi Bey, Nüfus Müdürlüğü'nde bulunmuş bir devlet memurudur. Annesi Hayriye Hanım ise ev hanımıdır. Bakiler'in yetişmesinde annesi ve babasının büyük katkıları olur. Şairin babası edebiyata ilgili biridir. Bu sayede Bakiler çocukluk yıllarında Necip Fazıl Kısakürek'i okuyarak şiirle tanışır.

“On yaşından itibaren onu okumaya başladım. On yaşındaki bir çocuk Necip Fazıl'ı anlayabilir mi? Anlayamaz. Ben de katiyen anlamadan, hatta sıkılarak okuyordum: Babam, Büyük Doğu Dergisinin ısrarlı takipçilerindendi. Büyük Doğu Dergisi cumartesi günleri Sivas'a gelirdi. Babam aldığı o dergileri önce bana okuturdu. Kendisi sedire sırt üstü uzanır, ellerini de başının altına bağlardı sonra bana emrederdi:

-Oku bakayım bana Necip Fazıl'ın şu yazısını!

Kelimelerin başını gözünü kıra kıra okudum. Ben Necip Fazıl'ı okurken arkadaşlarım sokakta top koştururlardı. Yazının bitmesi için sabırsızlanırdım. Ama babam beni bırakmazdı. (...) Ben, istenilen yazıları okuyup bitirdikten sonra, babam bana “aferin!” derdi. Ve yelek cebinden çıkardığı bir beş kuruş uzatırdı.(...) Ben her hafta beş kuruş alabilmek için Büyük Doğu'ları okurdum, sonradan anladığıma göre, babam da beni, Necip Fazıl aydınlığına götürmek için her hafta avucuma beş kuruş sıkıştırarak bu işi planlar imiş. Sonra, sonra öyle bir Necip Fazıl tiryakisi oldum ki anlatmam mümkün değil” (Bakiler, 2010: 14).

Yavuz Bülent Bakiler'in sanat hayatına etki eden bir diğer kişiye annesi Hayriye Hanım'dır. İlkokul yıllarında halk şiiriyle yoğrulmuş Sivas topraklarında annesinin sesinden dinlediği masallar ve türküler şairi şiire teşvik eder. Yavuz Bülent Bakiler annesine derin bir sevgi ile bağlıdır. Onu türkülerle, masallarla büyüten, örnek olan ona memleket sevgisini, dinî duyarlılığını aşılayan kişi annesidir. Şiirlerinde sık sık annesine olan sevgisinden ve özleminden bahseder.

“Şiire ve edebiyata olan merakımın en büyük müsebbibi annemdir.(...) Ben yatağımı hep annemin yanına serer ve ondan bana masal anlatmasını, türkü söylemesini isterdim. O masallar beni çok ilgilendirirdi ve masalların kahramanları beni çok duygulandırırdı.(...) Benim marazi dereceye varan hassasiyetim o dönemlerde annemden dinlediğim masallardan kaynaklanmaktadır diyebilirim. Gerek annemin söylediği türküler gerekse aşıkların mahalle aralarında çalıp söylemeleri beni şiire doğru çekmeye başladı. İlkokul yıllarında çok derme çatma mısralar kaleme aldım” (Tüzer, 2009: 45).

Yavuz Bülent Bakiler'in şiire olan ilgisinin ailesi sayesinde oluştuğunu söylemek yanlış olmaz.

“Benim sevgili anam o türküleri söylemeye başlayınca, kendimi annemin anlattığı masalda kaçırılan çocuğun yerine koyuyor, söylenen türkülere, sessiz sedasız gözyaşı döküyordum. Hem sokaklarda dinlediğim halk şairleri, hem de anamın Boş Beşik masalı ile beraber söylediği türküler, bende de vezinli, kafiyeli, söz söyleme merakımı artırıyordu” (Bakiler, 2010: 12).

Yavuz Bülent Bakiler’in söyleşilerinden, anılarından ve şiirlerinden hareketle ailesinin şiir yaşantısında yerinin çok büyük olduğu söylenebilir. Yavuz Bülent Bakiler duygusal bir şairdir. Şair sevincini ve hüznünü hiç gizlemeden duygularını açıkça yaşar. Bu duygu yoğunluğuyla içinden geçenleri kâğıda dökerek rahatlar. Bakiler’in hassas yanlarından biri de annesidir. Şiirlerinde annesine olan sevgisini duygu yüklü bir şekilde işleyen şair *Seni Arıyorum Deli-Divane* adlı şiirinde annesine olan yoğun hislerini tüm gerçekliğiyle dile getirir.

“Bütün odalar sessiz, dualarda adım yok.
Sabrım bir dirhemden az, çilem kırk batmandan çok
Senden sonra tadım yok.
Kolum yok, kanadım yok!” (Bakiler, 2019: 13)

“Seni göremedim diye bu bahar
İçimde bin türlü duygunun isyanı var
Turnaların gökyüzünü sevdiği kadar
Seni sevdiğimin farkında mısın?” (Bakiler, 2019: 18)

Bakiler şiirinde annesinden sonra hayatının tatsız ve çileli geçtiğini annesi olmadan hep eksik olacağını anlatır. Annesinin dualarında yer bulan şair artık dualarda adı geçmeyeceği için üzgündür. Bakiler’in dünyası annesinin kurduğu, nakışlarını annenin attığı; sevginin, şefkatin, merhametin tanımladığı bir dünyadır. (Taşdelen, 2010: 25)

Şair, yine bir başka şiirinde anne duasına verdiği önemden şöyle söz eder.

“Anamın duaları üzerimde olmasa
Yıkılır sırtımı verdiğim duvar.
Kopar, elime gelir uzandığım dal
Kapımı çalmaz bahar” (Bakiler, 2019: 20)

Annesine büyük bir güven ve hassasiyetle bağlı olan şair annesini tüm yollarını kaybettiğinde ona yol gösterecek kişi, hayatta karşılaştığı olumsuzluklarda onu sarıp sarmalayacak kollar olarak görür.

“Bilmiyorum şimdi kim duyar beni.
Bir çıkmaz yoldayım gel uyar beni
En yakın dostlarım kırdılar beni.
Bas bağırna, sar beni” (Bakiler, 2019: 13).

Yavuz Bülent Bakiler için anne mübarek bir varlıktır. Onun için anneler temiz duygulara sahip çocukları için tüm fedakârlıkları yapan kutsal varlıklardır.

“Ne güzel hayatı analarla yaşamak

Yürekleri temiz, alınları ak.
Duyguları bile haramdan uzak,
Sıcak analar bilirim.
Yurdumuzun, yuvamızın orta direği...
Dünyadaki varlıkların en mübareği.
Elimize diken batsa yüreği,
Yanacak analar bilirim” (Bakiler, 2019: 16).

Yavuz Bülent Bakiler dinî duyarlılığı yüksek bir ailede dünyaya gelmiştir. Yaşadığı bu maneviyat onun yaşamını da etkilemiş ve onu dinine sıkı sıkıya bağlı bir insan yapmıştır. Şair de yaşadığı bu maneviyatı şiirlerinde dile getirmiştir.

“Anam, namaza durur günde beş vakit
Bir serinlik duyarız ondaki büyük huzurdan
Aydınlanır içimiz, odalarımız
Yüzündeki ince, mübarek nurdan” (Bakiler, 2019: 19)

...

“Ne şikâyet, ne kin, ne şüphe biraz
Sessizliği, yüreğinin niyazındadır.
Elinin bereketi, iffeti, merhameti...
Kıldığı sonsuzluk namazındadır” (Bakiler, 2019: 20).

Yavuz Bülent Bakiler’in kişiliğinin oluşmasında annesinin etkisi büyüktür. Bebekliğinden itibaren annesinden Azeri türküleri dinleyen şair vatan ve millet sevgisiyle yoğrulmuştur. Yaşadığı yerleri büyüdüğü toprakları her zaman aşkla ve özlemle anmıştır.

“Anam türkü söylerdi bana masal yerine
Hüzünlü, boynu bükük, hep Azeri türküler
Yüzüme bakamazdı, acısını anlardım.
Rüzgârlarla savrulur, yağmurlarla yağardım...
Ya yer yatağında, ya serin sofalarda
Anamı dinlerken ağlardım.

Ben süt gibi mübarek türkülerle büyüdüm
Bir yanım aydınlık, bir yanım gurbet.
Anamın “ay balam” lı türkülerinde
Bin yakarış gibiydi baştanbaşa memleket” (Bakiler, 2019: 23).

Şair *Türkiyem Anayurdum Sebeğim Çârem* adlı şiirinde küçükken annesinden türküler dinleyerek büyüdüğünü şöyle dile getirir.

Ben, kağnılarla, yaylılarla büyüdüm geldim
Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye...(Bakiler, 2019: 41)

Yavuz Bülent Bakiler’in küçükken annesinden dinlediği türkülerin kendisinde uyandırdığı hissiyat çok derindir. O dinlediği türkülerle kâh Sakarya’yı kâh Seyhun’u kâh Kırım’ı hatırlar. O dinlediği Azeri türkülerle benliğini büyütür ve vataniyle bütünleşir.

“Şimdi burada Sakarya, orda Seyhun, Deli Kür...
Bir yanık bozlak gibi yüreğime dökülür.
Yüreğim “ay balam”lı türkülerimle büyür.
Beni sonsuzluğa hep türkülerim götürür.

Gel ey Kırımlı Sinan, atını uykuma sür.
Sesim Estergon'da yine gümbür gümbürdür.
Benim Bayrağım bile tarifsiz bir türküdür!" (Bakiler, 2019: 24)

Türkülerde bir milletin yaşadığı sevinçler ve hüznler yer alır. Türküler içinde doğduğu toprakların ruhunu anlatır. Bakiler de dinlediği türkülerde memleketinin sıcaklığını duymuştur.

2.2. ÇOCUKLUK VE GENÇLİK

Yavuz Bülent Bakiler çocukluk ve gençlik döneminde sanatla, türküyle, şarkıyla, şiirle hep iç içe olmuş ve sanatsal faaliyetler içerisinde büyümüştür. Babasının teşvikiyle Necip Fazıl Kısakürek okuyan şair, annesinin etkisiyle de halk şiirini, türküleri ve masalları öğrenir. İlköğrenimini 1942-47 yılları arasında Sivas Ziya Gökalp İlkokulu'nda tamamlar. Bakiler ilk şiir yazma girişimini de bu dönemde yapar.

"İlkokulun beşinci sınıfındaydım. Bir gün öğretmenimiz Makbule Yurteri sınıfa girip dedi ki:

-Çocuklar, okulda bir duvar gazetesi çıkaracağız! Bu gazetenin yazılarını sizler yazacaksınız. Şiir, hikâye, masal yazarlar veya gördüklerini- duyduklarını kaleme alanlar yazdıklarını bana getirsinler. Size bir haftalık mülhet veriyorum! Ben de duvar gazetesine bir şiir yazarak katılmak istedim. Oturup Sivas üzerine bir şiir yazdım. O şiirin maalesef yalnız bir kıtası aklımda:

"Görünce dağlar başından yasın

Dolar çeşmesinden güğümün tasın

Aman toprağa usulca basın

Her taş zümürttür çünkü Sivas'ın" (Bakiler, 2010: 12-13)

Yavuz Bülent Bakiler yazdığı bu şiirden sonra öğretmeninden çeşitli konularda da şiir yazması için teşvik alır. Şair bu durumu şu şekilde anlatır:

"... Duvar gazetesinde yer aldı. O şiir münasebetiyle adım "Sınıfın şairi" ne çıktı. Ondan sonra sınıf öğretmenimiz her konuda bana bir vazife verdi. Mesela; bir gün sınıfa gelip "Çocuklar! Yarın Japonya'yı işleyeceğiz. Sınıfın şairi Japonya'yla ilgi bir şiir yazıp gelsin. Ben Japonya'yı bilmem, Japonya'ya gitmedim, ama coğrafya derslerinde okuduğum Japonya bahsini dikkate oturdum, Japonya'yı görmüş gibi şiirler yazdım. Saçma sapan şiirlerdi bunlar.

"Japonya, Japonya

Karşımda durup öyle gubarma

Var mı sende bir Sivas'la Konya." diyordum mesela. O yıllarda Biyoloji, tabiat bilgisi dersleri okuyorduk. Sınıf öğretmenimiz diyordu ki: "Çocuklar! Yarın sindirim sistemini okuyacağız. Sınıfın şairi sindirim sistemiyle ilgili bir şiir yazıp gelsin." Sindirim sistemi üzerine şiir yazılır mı? Ama çocuk kafası ona da çare buluyordu. Ben de oturup kafiyeli, saçma sapan şiirler yazıyordum. "Sindirimin yollarında/ Barsakların kollarında/ Yağlarında, ballarında/ Düşe kalka gideriz biz" (Fidan, www.dunyabizim.com).

İlkokuldan lise üçüncü sınıfa kadar halk şiiri tarzında yazar. Uyaklı, ölçülü şiirler söyler. Orta Okulu, 4 Eylül Sivas Lisesi'nin orta kısmında 1947-50 yılları arasında bitirir. Çocukluğunu Sivas'ta Mevlevi ve Rukai dervişlerinin, gizli ayinleri

içerisinde geçirir. (Bakiler, 1996: 92). Lise öğrenimine, 1951-52 yılları arasında 4 Eylül Sivas Erkek Lisesi'nde başlayan Bakiler, babasının tayin olmasından dolayı lise eğitiminin geri kalanını Antep ve Malatya illerinde devam ettirir. 1954 yılında liseden mezun olan Bakiler, 1955 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'ne girer.

Bakiler'in şairliğinin gelişmesinde Ankara Hukuk Fakültesindeki öğrencilik yıllarının büyük etkisi olur. Bu süreçte Hisar dergisinin önemli rolü vardır. Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Arif Nihat Asya, Osman Yüksel Serdengeçti, Cahit Külebi ve Cahit Sıtkı Tarancı, onun birinci sırada ve farklı seviyelerde tesirinde kaldığı şairlerdir. (Çetişli, 2010: 33) Yavuz Bülent Bakiler, bu şairlerden aşk, gurbet, hasret, ölüm, kahramanlık, din gibi konuları edinir.

Bakiler'in şiirinde “çocuk”, “çocukluk” ve “çocukluk özlemi” önemli bir yer tutar. Şair özellikle çocukluk günlerine derin bir özlem duyar. *Duvak* adlı şiir kitabını onun için en özel çocuklardan biri olan kızı Aybala Tuğba Bakiler'e “tüm yüreğimle” diyerek ithaf eder. Bu kitapta şiirlerine çocuk temasıyla başlayan şair *Sivas'ta Yoksul Çocuklar* şiirinde çocuk kalbinden dökülen mısraları sanki kendi yoksul çocukluğuna atıfta bulunarak yazdığı bir şiirdir.

“Sivas'ta Ulu Cami avlusunda yoksul çocuklar
Yalvaran gözlerle etrafa baka baka
Açıyorlar küçücük esmer avuçlarını:
Emmilerim sadaka! Emmilerim sadaka!

Bezirci'de, Yüceyurt'ta, Altıntabak'ta...
Çocuklar var incecik yüzleri nurdan.
Ama toz-toprak içinde elleri ayakları
Oyuncakları çamurdan...” (Bakiler, 2019: 25-26)

Çocuk sevgisini içinde filizlendiren Bakiler, *Menzil Menzil Büyüyen Hasretin* şiirinde:

“Artık ne yapsam nafile
Hasretin menzil menzil büyüyen çile...
Seni namazlarda bile
Düşünmediğim an yok” (Bakiler, 2019: 31).

Çocuk özlemi duyan anne-babaların yüreklerindeki bu özlemi ifade eder. Bakiler'in *Çocuklar* şiiri bir başka çocuk temini işlediği şiirdir. Yavuz Bülent Bakiler'in çocukları saf, temiz ve içtendir. Şair, çocukları uykudan uyandırıp bağrımıza basacağımız içtenlikle anlatır bizlere.

“Bir beyaz sandal nasıl güzelse bir denizde
Çocuklar da öylesine güzeldir uykularda...
Sayıklayınca sanki güller açılır sulara
Anneler, babalar, uyanın” (Bakiler, 2019: 35).

Yavuz Bülent Bakiler, Sivas'ta yoksul bir mahallede büyümüştür. Arkadaşları arasında durumu az çok iyi olan şair, yoksulluğun ne demek olduğunu çok iyi bilir. Çocuk kalbinde gördüğü yoksul çocukları *Çocuklarla* şiirinde anlatır.

“Sevgiyle büyüyor bütün çocuklar
Ben çocuklar büyüyorum.
Yarı çıplaksa eğer çocuklar sokaklarda
Olmaz olsun ipekler, oyuncaklar diyorum” (Bakiler, 2019: 27).

Bakiler'in çocuklara olan hassasiyetinde çocukken yaşadığı ve tanık olduğu manzaraların büyük etkisi olmuştur. Küçükken yaşadığı zorluklar onu çocuklara karşı duyarlı bir insan yapmıştır. Bir çocuğun mutluluğunu her şeyden önemli gören şair bu konuyu şiirlerinde işlerken kendi çocukluğundan da yararlanmayı ihmal etmez.

Büyürdü her akşam minarelerle beraber
Mavi göklerdeki varlık.
Kulaklarım okunacak ezan sesinde
Ceplerimde çeşit çeşit iftarlık.
Hâlbuki ben, o zamanlar -çocukluk bu ya-
Tutup herkesten gizli
Bozardım orucumu bir bardak suya
Ama kimseler bilmezdi.” (Bakiler, 2019: 219-220)

Şair Ramazan ayını anlattığı bu şiirinde kendi çocukluğunda yaşadığı Ramazan ayından bahseder. Şair orucunu açmak için iftarlıkla ezanı bekleyişini ve çocukluğun getirmiş olduğu halle orucunu bir bardak su için bozmasını “çocukluk bu ya” şeklinde ifade eder.

2.3 KIZ KARDEŞ (NURAN BAKİLER)

Yavuz Bülent Bakiler'in altısı kız, altısı erkek on iki kardeşi vardır. Fakat bunlardan sekiz tanesi küçük yaşlarda vefat eder. Geriye iki kız kardeşi (Nuran, Şükran), ve tek erkek kardeşi (Naci) kalır. Şairin babası Cezmi Bakiler'in tayini Sivas'tan Antep'e oradan da Malatya'ya çıkar. Bu dönemde kardeşi Nuran, 13-14 yaşındayken Malatya'da vefat eder.

Yavuz Bülent, kardeşinin ölümünden sonra her gün kız kardeşinin mezarına gider. Kız kardeşinin mezarı başında ölüm temalı şiirler kaleme alır. *Bir Ölüünün Mektubu* ve *Gelin Kızın Ölümü* adlı şiirleri bu döneme aittir. *Bir Ölüünün Mektubu* şiirini de edebiyat öğretmeni Mustafa Ateş'e ithaf eder. (Tuncer, 1999: 364)

“Oyuncaksız, salıncaksız küçük ölüler
Yeni arkadaşlar tanır.
Kimse ağlamaz ki zaten burada
Büyük ölülerden utanır.

“Öldük te kurtulduk Allaha şükür”
 Bir ölü arkadaş hep böyle söyler.
 Bize yanmak bilmem nenize gerek
 Kendi halinize ağlayın siz diriler...” (Bakiler, 2019: 200)

Bakiler henüz küçük yaşlarda yaşanan ölümlerden bahsederken ölümün soğuk yüzünden bahsetmemiştir. Çünkü onlar günahsız çocuklardır. Nasıl dünyada saf bir şekilde yaşamışlarsa öldükten sonra da huzur içinde olacaklardır. Bu sebepten şair için onların ardından üzülme anlamsızdır. Asıl bu dünyada yaşayan insanların hallerini düşünüp ağlaması gerekir. *Gelin Kızın Ölümü* adlı şiirinde:

“Bir gelin gömdüler telli duvaklı
 İnsan bakmaya kıyamaz.
 Garipçe yatar kabrinde gözleri ağlamaklı
 Elleri beyaz beyaz...” (Bakiler, 2019: 202)

Şair bu dizelerde ablasının ölümünden duymuş olduğu üzüntüyü dile getirmiştir. Bakiler, henüz hayatının baharında, gelinlik bir kızken vefat eden ablasına bakmaya bile kıyamaz. Gelin kız garipçe yatar kabrinde çünkü hayatı yarım kalmıştır. Tüm güzellikleriyle gözü yaşlı bir şekilde göçüp gitmiştir. Yavuz Bülent Bakiler de bu erken ölümü öyle içten duygularla ifade etmiştir ki şiirleriyle tanınmaya başlanmıştır:

“O ölüm şiirlerini, o yıllarda, İstanbul’da çıkan “Türk Sanatı” dergisine gönderdim. Derginin sahibi ve başyazarı Abidin Mümtaz Kısakürek, bana uzun bir mektup gönderdi. Özet olarak diyordu ki: “Artık sen de, bizim dergimizin şairleri arasındasın. Her sayımız için bize şiir göndermelisin.” Bir lise öğrencisi için o mektup çok teşvik edici ve heyecan vericiydi. İşte böyle; 1953 yılından beri şiirlerim ve yazılarım çeşitli dergilerde çıkıyor” (Bakiler, 2010: 13).

Ölüm, Nuran Bakiler için bir son olsa da abisi Yavuz Bülent’in şairlik yolunda başlangıcı olmuştur. Çeşitli dergilerde şiirleri çıkmaya başlayan şair böylece tanınan şairler arasında yerini almıştır.

2.4. OĞLU (EMRAH MELİKŞAH BAKİLER)

Yavuz Bülent şiirlerinde oğlundan ümidi olarak söz eder. Oğlu onun için ülkülerini sürdürecektir olan kişidir. Kendi milli manevi hassasiyetlerini oğluna da aşılayan şair onunla bu davasını devam ettirecektir. Bakiler *Seni Bir Kalemle Oturup Yazsam* adlı şiirinde oğluna olan hislerini şöyle dile getirmiştir:

“Karapapağım benim, ümidim benim
 Hazar’a ulaşacak sesim, soluğum
 Bir tanem, yiğidim, erkek güzelim
 Oğlum benim! Oğlum benim! Oğlum!” (Bakiler, 2019: 34)

“Karapapağım” diyerek Azeri nidalarla sevdiği oğlu için “Hazar’a ulaşacak sesim” diye bahseden şair memleket sevgisini oğlunda yaşatmayı arzular. Yavuz

Bülent fani olan bu dünyada oğlunu kendi sesi ve nefesi olarak bırakacaktır. Artık Azerbaycan'ı onunla yaşayacaktır.

“Sen benim çoğalan gücümün, kuvvetimsin
Yaşama sevincimsin kınalı kuğum.
Etimsin, kemiğimsin, memleketimsin...
Boyuna posuna kurban olduğum.” (Bakiler, 2019: 34)

Bakiler'in memleket sevgisi aşikârdır. Bu sebeple şair oğluna olan duygusunu belirtirken dahi “memleketimsin” tabirini kullanır. Bakiler yaşama sevincini etiyile, kemiğiyle kendi parçası olan oğlunda bulur.

2.5. TORUN (AYŞE PERİ)

Yavuz Bülent torununa nadide bir sevgi besler. Onun için hayatın içindeki tüm güzellikler bir yana torunu bir yanadır. Yazmış olduğu *Ayşe Peri'ye Şiir* başlıklı şiirinde bu güzel ve eşsiz duygularını şöyle dile getirmiştir.

“Kırk ülkenin seçilmiş kızları geçiyor ekrandan
Ki bezemiş her birini Venüs' ün eli.
Umurumda bile değil o kızların hiç biri
Sensin benim için Dünya güzeli” (Bakiler, 2019: 36)

Televizyonda, Roma mitolojisinde güzellik tanrıçası olan Venüs'ün eliyle süslenmiş diye tabir ettiği kırk ülkenin en güzel kızlarının yarıştığı bir güzellik yarışmasını gören şair o kızların umurunda dahi olmadığını kendisi için dünyanın en güzel kızının torunu olduğunu söylüyor.

“...
Oğul balım, iğde dalım, sevdalım
En büyük huzurum, nazlım, gururum.
Sana sesleniyorum beni duyuyor musun?
Balamın balası torunum!
Balamın balası torunum!” (Bakiler, 2019: 37)

Torunu Bakiler için hem huzur kaynağı hem de gurur kaynağıdır. “Oğul balım, iğde dalım, sevdalım” diye sevdiği torunu için en güzel sıfatları sıralayan Bakiler, şiirinde sevgisini en saf şekliyle göstermektedir.

2.6. AŞK

Yavuz Bülent Bakiler içindeki duyguları tüm içtenliğiyle dışarı vurabilen bir şairdir. O duygularını ve düşüncelerini, açıkça ortaya koyar. Lirik ve romantik bir şair olan Yavuz Bülent Bakiler'in şiirlerinde, aşk kapsamlı bir yer tutar. Şair özellikle *Yalnızlık* kitabına aldığı şiirlerinde bireysel konulara oldukça yer verir. Şair kendisiyle yapılan bir mülakatta bu durumu şu şekilde açıklar:

“Ben ilk defa 18 yaşında evren ayrılarak İstanbul’a geldim. Burada arkadaşlar ile bir bekâr evi tuttuk ve yalnızlık duygusu yüreğimin başına çöreklenip gelip oturdu. O yıllarda üniversite öğrencisiydim, birtakım kızlara karşı zaafım oldu, onları kendi kendime sevdim. Onlara platonik duygularla bağlandım kaldım” (Tüzer, 2009: 46).

Yavuz Bülent Bakiler, edebiyatımızda aşk temini en içli şekilde dile getiren şairlerimizden birisidir. Bu aşk kimi zaman Alalh’a duyulan aşktır, kimi zaman onun peygamberine kimi zaman bir şehre veya sevgiliye duyulan aşktır. Aşkını anlatırken ise Karacaoğlan kadar içlidir. Bakiler de tıpkı Karacaoğlan gibi sevdiği kızın ismini söylemekten çekinmez. Karacaoğlan şiirini “Elif”ine, “Döne”sine yazarken Bakiler de aynı duyguyla “Ağgül”üne Sivas hasretiyle dolu duygularını açar:

“Ağgül’üm şimdi Sivas’ta içli türküler söylenir.
Bütün içli türkülerde sen varsın...
Her köşe başında ürkek bir gölge gibi
Karşıma sen çıkarsın
Konuş Ağgül’üm derim ağızsız, dilsiz
Serviler gibi susarsın
Ağgül’üm şimdi Sivas’ta
Serin rüzgârlar eser...
Rüzgârlar alıp gider ümitlerimi
Ümitlerim gitti gider” (Bakiler, 2019: 128).

Şair dinlediği tüm içli türkülerde sevdiğini bulur, her köşe başında onunla karşılaşır. Fakat sevdiği ona karşılık vermediği için o da artık ümidini kaybeder.

Bakiler’in *Çağrı* şiirinde ise yaşadığı saf, temiz ve lekesiz bir aşktır. Şair aşkını yalnız yaşar.

“Ey Anayurdumun sevimli, ürkek,
Balaban bakışlı kızları.
Düşündünüz mü hiç sokaklara düşerek
Dolaşıp duran yalnızları?
İzbe sokaklardayım her akşamüstü
Kuru dudaklarımda bir garip ıslık.
Ve alıp verdiğim soğuk bir nefes gibi,
İçimde yer etti yalnızlık...” (Bakiler, 2019: 109)

Bakiler şiirde yurdunun iri gözlü kızlarına seslenir. Her akşam kuytu sokaklarda ıslık çalarak dolaştığını söyleyen şair yalnızlığına vurgu yapar. Yalnızlık artık şair için nefes gibi vazgeçilmezdir. İstemese de yaşadığı sürece onunla olacaktır.

Yavuz Bülent Bakiler, *Liseli Kız* şiirinde de âşık olduğu kişiyi açıkça anlatır. “Al karanfiller gibi olan bu aşk” şairi derinden etkiler.

“Benim de bir zamanlar sevdiğim vardı
Beyaz dantel yakalı liseli biz kız.
Bağlarda, bahçelerde, yaylalarda yeşeren
Al karanfiller gibiydi aşkımız...”

Gülünce içimde rengârenk güzel,
Güller açılırdı iri.
Hani bilirsiniz ya yıldızsız, siyah
Geceler gibiydi gözleri.

Gözleri konuşurdu susunca, mahzun:
“Seni seviyorum” derdi.
Sevdadan, gurbetten, hasretten yana
Yemen Türküsü gibi yanık türküler söylerdi” (Bakiler, 2019: 111-112).

Geçmişte, lise yıllarında yaşadığı aşkı anlatan şairin beyaz dantel yakalı, siyah gözlü sevgilisinin gülüşüyle içinde güller açılır. Sevgilisi sustuğunda dahi gözleri aşkını ilan eder ve sevda türküleri söyler.

“Bir mermer çeşmeden akan su gibi,
Geçip gidiyordu günlerimiz.
Biz bize yaşıyorduk kendi kaderimizi
Bütün yaratıklardan habersiz.
Ve yuvada bekleyen sabırsız, küçük
Serçeler gibiydik ikimiz.” (Bakiler, 2019: 111).

Şair ve sevgilisi için zaman çok hızlı geçmektedir. Fakat onlar “Bütün yaratıklardan habersiz” iki serçe gibi sabırsız bir şekilde aşklarını yaşamaktadır. Birbirine tutkuyla bağlanan bu âşıklar “ayrılık” lafını ağzına almak bile istemez.

Şair, aşkı berrak ve pürüzsüz duygularla ifade eder. Aşk, onun şiirlerinde her zaman el üstünde tutulur ve aşk daima yüceltilir. *Git Artık* şiirinde, elle tutulur, gözle görülür bir sevgiliyle karşılaşırız. Bu sevgili, Anadolu kızına benzemez. Şair, bu sebeple sevdiğinden uzaklaşır.

“Tırnakların böyle uzun, böyle boyalı değildi.
Ellerin bembeyazdı incecik narin.
Saklardı eteklerin rüzgârda dizlerini
Hiç böyle değildi entarin.

Gözlerin nasıl rimelli, saçların nasıl sarı?
Bu halka halka küpeler hiç yakışmamış sana
Hadi git yıka yüzünden bu çirkin boyları
Duysana, anlasana!..” (Bakiler, 2019: 140-141)

Yavuz Bülent, *Ben Olacağım* şiirinde kıskançlık duygusunu aşırı bir boyutta yaşar. Kıskançlığın kanser gibi içine işlediğini ve onu uysal bir çocuk olmaktan çıkardığını anlatan şair aşkı için yemin etmiştir. Sevgilisinin hayatına giren son erkek olacaktır.

“Kıskançlık bir kanser gibi içimde
Ben artık o uysal çocuk değilim.
Yemin ettim çaresi yok güzelim
Ömründe son yaprak ben olacağım” (Bakiler, 2019: 165).

Yavuz Bülent Bakiler’in en bilindik şiirlerinden biri de *Şaşırdım Kaldım İşte*’dir. Bu şiirde şair yarım kalan bir aşk hikayesini anlatır.

“Ne olur bir gün beni kapında olsun dinle
Öldür bendeki beni sonra dirilt kendinle
Çarpsan karasevdayı en azından yüz binle
Nasıl bağladığımı anlarsın kemendinle
Kaç defa çıkıp gittim buralardan yeminle
Ama her defasında geri döndüm seninle
Hangi düğüm çözülür, nazla, sitemle, kinle
Ne olur bir gün beni, kapında olsun dinle” (Bakiler, 2019: 166).

Bakiler *Sen Sen Sen* şiirinde, zarif şair ruhuyla sevgilisine seslenir ve duygularını içtenlikle ortaya koyar. Şairin “Sen” diye hitap ettiği kişiye olan hislerinin başkaları tarafından bilinmesinin önemi yoktur. Şairin tek isteği seslendiği kişi bu özel hisleri bilmesi ve bir gün incecik bir dal gibi ona eğilmesidir.

“Duymasa hiç kimse şair gönlümün
Sende karar kıldığımı.
Ve içimin şerha şerha yarıldığını
Sen bilsen yeter.

Bir gün duysan bittiğimi, tükendiğimi
Çıkıp gelsen uzaklardan, korkulu, ürkek...
Bir incecik dal gibi üstüme titreyerek
Eğilsen yeter” (Bakiler, 2019: 171).

Yavuz Bülent Bakiler, *Gözlerin İstanbul Oluyor Birden* şiirinde sevgilisinden uzatır. Fakat sevgilisinin tekrar ona geleceğine dair olan ümidini koruduğunu anlatır.

“Akşamlardan, gecelerden, senden uzağım
Şiirlerim rüzgârdır uzak dağlarda esen...
Durgun sular gibi azalacağım
Bir gün, birdenbire çıkıp gelmesen.
Şarkılarla geleceksin, duygulu, ince...
“Yalnız gözlerime bak” diyeceksin.
Ellerim usulca ellerine değince
Kaybolup gideceksin” (Bakiler, 2019: 174).

Yavuz Bülent Bakiler, yufka yürekli, ülkesine, vatanına, milletine bağlı bir şairdir. Aşk şiirleriyle tanınan şair bir süre sonra bu durumdan rahatsız olur. Kendisiyle yapılan bir mülakatta bu rahatsızlığını şu şekilde ifade eder:

“Şimdi ben 1955 yılında Hukuk Fakültesine kayıt oldum ve 1960 yılında mezun oldum. “Yalnızlık” taki şiirler bu yıllarda yazmış olduğum şiirlerden ibarettir. Sonra 1968 yılının sonunda Ankara’dan ayrılarak Sivas’a geldim ve burada avukatlığa başladım. Dolayısıyla kendi hemşerilerimi çok daha yakından görme fırsatı buldum ve baktım ki benim milletim bir avuç ot için adam öldürüyor. Baktım ki benim milletim bırakınız bir avuç otu, köpeklerin dalaşması yüzünden adam öldürüyor, çok basit meselelerden adam öldürüyor. Ben bu durumdan dolayı çok üzüldüm ve rahmetli Arif Nihat Asya’ya da ifade ettiğim gibi artık aşk şiirleri yazmaya utandım. Milletimin içerisinde bulunmuş olduğu durumu beni onların meselesini yazmaya zorladı ve bir süre aşk şiirleri yazmayı milletime hakaret gibi gördüm. Ama bu şiirlerim “Hisar” dergisinde yayımlanırken de Ankara’ya gidip geliyordum. Bir gün Arif Nihat Asya’yı evinde ziyaret ettim ve bana “senin artık aşk şiirlerini göremiyorum, niçin yazmıyorsun” dedi ben de ona Sivas’ta karşılaştığım manzarayı anlattım. O da bana her ikisini de yazmamı söyledi. Başının üzerinde bir manzara resmi vardı bana onu göstererek “Bak görüyor musun bu manzarada kadın olmadığı için manzara sönük kalmış. Kadın bizim her şeyimizdir, bu yüzden senden aşk şiirleri de yazmanı

istiyorum” dedi. Hocanın bu ikazını dikkate alarak Anadolu şiiirlerinin yanında aşk şiiirleri de yazdım” (Tüzer, 2009: 46).

Yavuz Bülent Bakiler’in de belirttiği üzere şair, bir süre aşk şiiirleri yazmaz. Fakat hocası Arif Nihat Asya’nın üzerine aşk şiiirleri yazmaya devam eder. Böylece edebiyatında sevginin, şefkatin, merhametin ve yalnızlığın aşkla birleştiği eşsiz eserler ortaya çıkar. *Üsküdar Türküsü* şairin bahsettiği platonik aşkın dizelere yansımadır. Şair belirttiği üzere İstanbul’a 18 yaşında gelir ve birçok güzele âşık olur. Bu güzellerden biri *Üsküdar Türküsü*’nde geçer. Şair, aşkını bu güzele açıklayamadan kız çekip gider:

“İstanbul’da Üsküdarlı bir kız var
Bir tramvay durağında evleri
Sarı kanaryalar, süt beyaz kanaryalar
Öter balkonunda akşama kadar.

...
Bir gün baktım penceresi perdesiz
Yok odalarda çın çın şarkı söyleyen sesi.
Yok artık balkonda süt beyaz kanaryanın,
Sarı kanaryanın kafesi

Benden sorun Üsküdar’ın şimdi her gece
Sokakları kaç adım.
Bir gece yarısı düştüm yollara
Her köşe başında ağladım” (Bakiler, 2019: 114-115).

Şair bu şiiirinde sevgilisine olan aşkını itiraf edemez. Giden sevgilinin ardından her gece Mecnun misali İstanbul’un sokaklarını dolaşır.

2.7. GURBET

Yavuz Bülent Bakiler’in şiiirlerinde gurbet teması önemli yer tutar. *Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, gurbetlik. Ben gurbette değilim/Gurbet benim içimde* (bkz. TDK) Kemalettin Kamu’nun *Gurbet* şiiirinde tarif ettiği gurbet hissi gibi Yavuz Bülent Bakiler de gurbeti içinde yaşayanlardandır. Gurbet bir bakıma garipliktir, insanın yabancı bir yerde bulunma halidir. Bu hal insanın ruhuna bir hastalık gibi yapışır. Kişi kendi vatanında, toprağında alıştıkları adetleri artık gittiği yabancı memleketlerde yapamaz seviyeye gelir. Bakiler de Anadolu’ya hep gurbetten bakmıştır. Yavuz Bülent, edebiyatımızda “Gurbet” şairi olarak bilinen Kemalettin Kamu’dan sonra belki de gurbet temasını en içten anlatan şairlerimizin başında gelir:

“Gurbetin cemresi düştü içime
Karardı yine gökler.
Yalnızım şu şehirde, yapayalnızım...
Ne ben kimseyi beklerim,

Ne kimse beni bekler.

Ayrılık bir sızı gibi
Ve şakaklarımda domur domur ter.
Her derdi çekmeye razıyım ama
Takılmasaydı keşki dudaklarıma
Bu isimsiz, paramparça türküler...” (Bakiler, 2019: 137)

Yavuz Bülent Bakiler’in ailesi aslen Azerbaycanlıdır. Bakiler ailesi Karabağ’ın Ruslar tarafından işgali üzerine Türkiye’ye göç etmek durumunda kalmıştır. Dolayısıyla Bakiler, yaşamı gurbetle geçen bir aileden gelir. Şiirlerinde görülen “gurbet” temasının kaynağı ailesinden gelmektedir denilebilir. Bakiler de görülen gurbet iki türdür birincisi Azerbaycan’ın, Karabağ’ın gurbeti diğeri de Anadolu’nun gurbetidir. Memleketinden uzak kalan Bakiler, Anadolu’dan şehre eğitim görmek için gelir. Yaratılışı gereği duygulu, hasreti gönlünde daima diri tutan bir şair olan Bakiler için gurbet dayanılması zor bir duygudur. Sivas’ta bıraktığı ailesi ondan gurbet duygusuyla birlikte yalnızlık duygusunu da getirmektedir.

“İzbe sokaklardayım her akşamüstü
Kuru dudaklarımda bir garip ılık
Ve hep alıp verdiğim soğuk nefesler gibi
İçimde yer etti yalnızlık” (Bakiler, 2019: 109).

Yalnızlık ve gurbet duygusu, Bakiler’de derinden hissedilir. Şair geçmiş günlerine dair her şeye büyük bir özlem duyar. Bu özlemi duymasının ana sebebi geçmişteki tasasız yaşadığı mutlu, mesut günlerdir. Şair, bir taraftan “Resim” başlıklı şiirinde *Nerede tasa duymadan yaşadığım o günler* diyerek bu özlemini dile getirirken bir taraftan da *Nerdesiniz* başlıklı şiirlerinde geçmişe duyduğu özlemi açıkça aktarır:

“Bir semaver gibi yüreğim sıcak şimdi
Kimsesizlik ve gurbet, içimde düğüm düğüm
Ey bayramdan bayrama yüzlerini gördüğüm
Komşularım nerdesiniz?” (Bakiler, 2019: 69)

Anadolu’yu ve Anadolu insanını çok iyi bilen şair bir daha görmeyeceğine inandığı mutluluğu Anadolu’da aramaktadır. *Türkiyem Anayurdum Sebeğim Çarem* adlı şiirinde *Yüreğimi bin parçaya bölsele / Her parçası yine seni çağırır* der ve Anadolu’yu, kendi benliğinde içselleştirir.

2.8. METAFİZİK KONULAR

Yavuz Bülent Bakiler, dinî vecibelerini yerine getiren dindar bir aileden gelmektedir. Babası Cezmi Bey’in dinî bilgisi bir şehirde müftülük yapacak kadar kuvvetlidir. Annesi Hayriye Hanım ise okuma yazması çok olmasa da dindar bir

kadıdır. Böyle bir ailede büyüyen şairimizin dinî konularda şiir yazmaması düşünülemez. Bu bakımdan Bakiler muhafazakâr şair kimliği ile öne çıkmaktadır.

“Sanatçı, adeta, bilmediğimiz bir dünyadan, bir kaza sonucu, dünyamıza düşmüş bir yaratıktır. Yani metafizik yaşantılı bir kazazededir. Gözünü dünyamıza açtığında çok şaşıracaktır ilkin. Belki çok yoksul, belki çok zengindir dünya onun için. Renkler göz kamaştırıcıdır, insanı kör edecek kadar. Toprağın tuzu yakıcıdır. Bal bile kavurucudur; bir biberdir, biberin karşıtı olarak. Sanatçının işi gücü, bu yabancılığı gidermeğe çalışmak olacaktır der Sezai Karakoç ve ekler: Öteki dünyayı anlamayan, gerçekte bu dünyayı anlamamıştır” (Karakoç, 2017: 9).

Yavuz Bülent Bakiler de işte böyle bir fizikötesi âlemden dünyaya düşmüş bir şairdir. İlk önce öteki dünyayı anlamış daha sonra da okuyucularına şiirleriyle bu dünyayı anlatmıştır. Yavuz Bülent Bakiler, Türk ve Müslüman olmaktan gurur duyar. *Cebeci Camii* şiirinde bu gururu şöyle dile getirir:

“Bir âlem düşünürüm ezan sesinde
Bir âlem: ötenin çok ötesinde.
Kimseler görmese gidip diz çöksem;
Ağlasam caminin bir köşesinde
...
Her gün yeni baştan iri ve güzel
Bir beyaz gül gibi açar gönlümde şafak
Ne güzel ya Rabbim; Rabbim ne güzel
TÜRK-İSLAM yaratılmak...” (Bakiler, 2019: 222-223)

Yavuz Bülent Bakiler, bir röportajında “çocukluktan itibaren dinî bir terbiye içerisinde” büyüdüğünü belirtir (Tüzer, 2009: 46). Yavuz Bülent Bakiler, dindar bir aileden gelmektedir. Bu bakımdan dinî eğitimini çocukluğundan itibaren bu Müslüman çatı altında alır. Dinî eğitimi ise büyük ölçüde onu türkülerle, masallarla büyüten annesinden aldığı söylenebilir.

İsmail Çetişli, Yavuz Bülent Bakiler’in dinî duyarlılığını şöyle ifade eder:

“Bakiler’in çocukluk yıllarından itibaren bütün benliğine işleyen dinî duyarlılık ve inancın temellenmesinde annesinin büyük rolü vardır. Beyaz başörtüsü, kehribar tespihiyle şükürün çiçek açtığı seccadesinde “günde beş vakit” namaza duran bu anne, bu esnada “iplik iplik, sessiz sedasız” ağlar. Her ezan sesinde “büyük sırrı” yakalayan annesinin kıldığı namaz, hem kendi hem de evinin huzur ve nur kaynağıdır. Hiç şüphesiz onun “elinin bereketi, iffeti, merhameti” de aynı ibadetten doğar” (Çetişli, 2010: 37).

Bu mübarek varlığın kıldığı namazlar ve ettiği dualar, Bakiler için bir sığınak olmuştur:

“Anam, namaza durur günde beş vakit
Bir serinlik duyarız ondaki büyük huzurdan
Aydınlanır içimiz, odalarımız
Yüzündeki ince, mübarek nurdan. ...

Anamın duaları üzerimde olmasa
Yıkılır sırtımı verdiğim duvar.
Kopar, elime gelir uzandığım dal

Kapımı çalmaz bahar.

Ne şikâyet, ne kin, ne şüphe biraz
Sessizliği, yüreğimin niyazındadır.
Elinin bereketi, iffeti, merhameti...
Kıldığı sonsuzluk namazındadır” (Bakiler, 2019: 19-20).

Yavuz Bülent Bakiler’in çocukluğunda geçirdiği ramazanlar ayrı bir öneme ve güzelliğe sahiptir. Ramazan ayı gerek ailemizde gerek mahallemizde gerekse tüm İslam âleminde dinî duyarlılığın en yüksek seviyeye çıktığı mübarek günlerdir. Bakiler’in bu dönemleri anlattığı *Eski Ramazanlar ve Çocukluğum* adlı şiiri şairin çocukluğuna ve eski ramazanlara duyduğu özlemin, hüznün dile getirilmesidir. O ramazan günlerinde kimseler bilmeden “bozardım orucumu bir bardak suya” der şair.

“Beyaz papatyalar gibi beyaz tülbentli gelinler
İlahiler okurlardı sonra derinden
Bir bulut geçerdı nemli-ıpslak,
Gelinlerin sürmeli gözlerinden...

Uhrevi bir âlem başlardı nakış, nakış
Bütün yüzlerdeki nurdan.
Ve tüter dururdu dualarla yakılmış
O serin sofalarda buhurdan...

...
Hâlbuki ben, o zamanlar -.çocukluk bu ya-
Tutup herkesten gizli
Bozardım orucumu bir bardak suya
Ama kimseler bilmezdi” (Bakiler, 2019: 219-220).

Yavuz Bülent Bakiler Müslüman bir ailede yetişmiştir. Ailesi her ne kadar şairin dinî duyarlılığın gelişmesinde önemli rol oynasa da yetiştiği toplumun Müslüman olması şairin dinî duyarlılığının gelişmesine katkısı büyüktür. İsmail Çetişli, Yavuz Bülent Bakiler’in dinî duyarlılığın gelişmesinde toplumun/milletin katkısını şu şekilde açıklar:

“Yürekları temiz, alınları ak olan bu anaların duyguları bile “haram” dan uzaktır. Bunlardan biri olan Emine Bacı, doksan yıllık ömründen “buğdaylar kadar temiz” bir hayat yaşamıştır. “Bir kuru canı” dışında sahip olduğu dünya malı “Bir yatak bir yorgan bir kilim” den ibaret olmasına rağmen, “kuru dallar gibi” günde beş vakit Allah’a açılan elleriyle mabuduna şükreder. Öte yandan yoksul Anadolu insanının “soğan ekme”, “bulamaç” veya “biraz tandır ekmeği, biraz ‘çökellik” ten ibaret olan yoksul sofrası, tıpkı bir “peygamber sofrası” gibi herkese açıktır. İnsanımız, “haram lokma girmeyen” evindeki bu sofradan her zaman Allah’a “şükrederek” kalker. Sanki bir “ipek seccade üstünde gibi” büyük bir huşu ile toprakta namaza durur. Büyük, küçük; kadın, erkek “yağmur duası” na çıkar” (Çetişli, 2010: 38).

“Ben Numanlar Köyü’nden Emine Bacı
Üzerime dağlar gibi çile gelir de
Ya sabır çekerim evvelemerde.
Bir kuru canım var, çok şükür bir de
Bir yatak, bir yorgan, bir kilim
Bir yatak, bir yorgan, bir kilim” (Bakiler, 2019: 73).

“Haram lokma girmeyen mübarek evlerimiz
Rızığımız da ırkımız gibi tertemiz” (Bakiler, 2019: 71).

Bakiler’in şiirlerinin özünü dinî duygular oluşturur. Şair şiirlerinde duyguya çok önem verir. Bakiler, şiirin duyguların güzel bir şekilde ifade edilmesiyle ortaya çıktığına inanır. Düşünceden çok duyguya ağırlık veren şair her zaman duygunun ön planda olmasını ister (Çetişli, 2010: 35). Yavuz Bülent Bakiler’in şiirselliği duyguya vermiş olduğu önemden gelmektedir. Şair İslami duygularını okuyucuya duyguyu birinci plana alarak vermektedir.

Yaşamak Güzel adlı şiirinde Bakiler, Allah’a olan bağlılığını şu dizelerde ortaya koyar:

“Boşuna gönül vermedim bunca yıl mavi göklere
İnancım büyük Allah’a” (Bakiler, 2019: 204).

Bakiler’in *Yalvarış* şiiri onun kul olma bilincini açıkça ortaya koyduğu şiiridir. Siyah, korkunç ve derin gecelerde Allah’a yalvarır şair saatlerce diz çöker, yanıp, yakınır. Samimi bir şekilde Allah’a yalvaran şair, içinde bulunduğu sıkıntıdan, huzursuzluktan O’nun yardımıyla kurtulacağını bilir:

“Siyah, korkunç ve derin
Geceler sizin olsun
Dualar kadar serin,
Bana sabahı verin.

...
İçimdeki bilmece
Nursuz, uykusuz gece
Çözülün hece hece
İçimdeki bilmece.

...
Beni affeder misin?
Huzurunda bir sabah
Dilimde ismin Allah
Ve yarım kalmış bir ah
İle gözyaşı döksem
Saatlerce diz çöksem
Yansam, yakınsam, dursam
“Hadi kulum” der misin?
Beni affeder misin?” (Bakiler, 2019: 215-216)

Yavuz Bülent Bakiler üniversiteyi Ankara’ da okur. Ankara’da gittiği cami ile ilgili yazdığı *Cebeci Câmii* adlı şiirinde başındaki sevdalarla kendini Cebeci Câmii’nde buluşunu anlatır. Camide ezan okunur ve bu ezan şairi kendinden geçirir. Artık, şair bir güvercin gibi hürdür.

“Cebeci Camii’nde ezan okunur.
Kapısı önünde fakir fukara...
Al git bu sevdayı başımdan rüzgâr
Al git uzaklara.

...
Bir küçük güvercin gibiyim şimdi
Eridi içimdeki benlik
Ne olur bitmesin bir ömür boyu
Gönlümde yer eden serinlik...” (Bakiler, 2019: 222-223)

Ve cami! Ruhumuzun huzur dünyası! (Bakiler, 2017: 28) diyen şair camileri her zaman insan ruhuna huzur veren yerler olarak görmüştür. Çünkü cami şairin kendini Allah'a en yakın hissettiği yerlerden biridir.

2.8.1 Kader

Allah'ın ezeli hükmü olan kader, imanın şartlarından biridir. Yavuz Bülent Bakiler'in dinî inancı ve duyarlılığı çerçevesinde yer alan "kader" şairin şiirlerinde de kendini gösterir:

"Anladım faydası yok uzak kalmanın artık
Seni kader çizgisiyle alınma yazan Hakk'tır.
Unutmak ne mümkün gözlerinin rengini,
Seni çılgın gibi sevmek, yaşamaktır" (Bakiler, 2019: 151)

diyene şairin sevdiği kişiyi alınma kader olarak yazan Allah'tır ve kaderden kaçmanın bir faydası olmayacaktır.

Bakiler'in kader inancını belirgin bir şekilde gösterdiği başka bir şiiri *Yine Benim* adlı şiiridir. Şair, Allah'a kalpten bağlıdır ve onun emirlerini, yasaklarını sorgulamaz:

"Değişmez çizgisi büyük kaderin
İçimde bir yara: derin mi derin
Her taraftan yıkılmış yetimler mahşerinin
Feryadı yine benim" (Bakiler, 2019: 180).

Küçük Hanım'ın Kaderi adlı şiirde de "Kader" inancı belirgin bir şekilde görülür:

"Ah bu kader demeyin, kısmet demeyin
Anlatılmaz şimdi küçük hanımın derdi
Her kuş dengiyle uçardı, böyle olmazdı.
Küçük hanımlar bilselerdi" (Bakiler, 2019: 157).

İslam dininde kadere iman önemli bir husustur. Kader inancı tam olan şair, bazı seçimlerin insanların kendisine ait olduğunun da farkındadır. Bu şiirinde anlattığı olumsuz durumun "Kader" denilerek açıklanmasının yanlış olduğunu söyler. Çünkü şaire göre "Her kuş dengiyle uçar." Şiirde yanlış seçim yapan "Küçük hanım" seçiminin sonuçlarını yaşamaktadır.

2.8.2 Ahiret İnancı

Yavuz Bülent Bakiler'in şiirlerinde kendini gösteren bir diğer konu "Ahiret İnancı"dır. Güçlü bir ahiret inancına sahip olan şair, bu inancını şiirlerinde bizlere gösterir.

"Hazret-i Süleyman'a bile kalmadı dünya

Baki olan bir tek Allah
Bütün günahları size bırakıp
Ölmüşüz elhamdülillah” (Bakiler, 2019: 199).

Netice şiirinde de şair bu inancını bizlere şu şekilde gösterir:

“Allah’ın rahmeti yağacak üstünüze
Avuç avuç, kucak kucak
Ve sessiz sedasız yolculuğunuz
Fatihalarla başlayacak” (Bakiler, 2019: 198).

Yavuz Bülent Bakiler dinine bağlı biri olarak güçlü bir ahiret inancına sahiptir. Şair, *Anamın Türküleri* adlı şiirinde ölümünden sonra ruhuna “Yasin” okunmasını diler.

“Bir kınalı türküdür dilim Türk’ü söyleyen
Bu Sivas türkü, bu Kars, bu Eğin...
Ölürsem bana bir Yasin okuyun
Sonra başucumda türkü söyleyin” (Bakiler, 2019: 23).

Bakiler ölümün bir son olduğunu düşünmez. Öldükten sonra insan ruhunun ihtiyaç duyacağı tek şey arkasından yapılacak dualardır. Güçlü bir inanca sahip olan şairimiz de öldükten sonra arkasından dualar edilmesini ister.

2.8.3. Din ve Mekân

Yavuz Bülent Bakiler’in dinî duyarlığında bir başka önemli husus mekân kavramıdır. Şair, geniş Türk coğrafyasında inşa edilen mimari eserlere eserlerinde geniş bir şekilde yer verir. Hiç şüphesiz vatan coğrafyasındaki camiler, kubbeler, minareler, çeşmeler, şadırvanlar, köprüler vb. mimari eserler, doğrudan doğruya bu milletin imanının tezahürleridir. (Çetişli, 2010: 39) Yavuz Bülent Bakiler de gidip gördüğü yerlerdeki dini mekanları ve yapıları şiirlerinde işlemiştir.

“Sivas’ta, Divriği’de, Erzurum’da, Konya’da...
İnce sütunlar gördüm, şadırvanlar, kubbeler...
Bir yanda oya gibi işlenmiş pembe mermer
Öte yanda öbek öbek, çirkin, kaba, şekilsiz
Kerpiçten harabeler...” (Bakiler, 2019: 49)

“Köprülerle, çeşmelerle, minarelerle
Kubbelerle yurdumu süsleyip duran
Ey mermeri nakış nakış işleyip konuşuran
Ulularım neredesiniz?” (Bakiler, 2019: 69)

Yavuz Bülent Bakiler’in yaşadığı ve etkilendiği şehirlerin başında Sivas ve İstanbul gelmektedir. Bu şehirlerin ortak noktası İslami eserler bakımından zengin olmalarıdır. Yavuz Bülent Bakiler de bu zenginliği ve İslami kültür dokusunu eserlerinde bizlere aktarır. İstanbul’un İslami dokusunda dikkat çeken mekânlar Eyüp Sultan ve şairin bir gün arka saflarda namaz kıldığı Beyazıt Camii’dir.

“...
 Dualarda sımsıcak Eyüp Sultan” (Bakiler, 2019: 79).

“Beyazıt Camii’nde bir namaz kıldım
 Safların ardında garipsi, mahzun.
 Sen bin yaşa sımsıcak dualarda
 Ey destan şehri yurdumuzun” (Bakiler, 2019: 79).

Bakiler’in şiirinde en az İstanbul kadar hatta belki de daha fazla öneme sahip olan Sivas’ta da benzer mekânlar bulunmaktadır. Sivas; Çifte Minare’siyle, Gök Medrese’siyle ve Şemsi Sivasi Türbesi’yle her sabah ezana birlikte “Müslüman” olarak uyanan Müslüman bir şehirdir:

“...
 Her sabah yeniden ezan sesiyle
 Müslüman Müslüman uyanan şehir.
 Bir Selçuklu nakışında seni bulmak ne güzel
 Ne güzel seni duymak bir ney sesinde.
 Şems-i Sivasi’nin mübarek türbesinde
 Kandil kandil yanan şehir” (Bakiler, 2019: 80).

Yavuz Bülent Bakiler, yetiştiği ailenin ve içinde bulunduğu milletin bugünkü hayatında tanık olduğu birçok sıkıntı, acı, yoksulluk, geri kalmışlık ve perişanlıkların sebeplerini İslam dininin emrettiği kurallardan uzaklaşmak olarak görür. Şair’in *Sivas Ağıtı*, *Gecekondu*, *Anadolu Hikâyesi*, *Acı*, *Sivas’ta Gecekondu*, *Anadolu Acısı*, şiirlerinde dile getirdiği memleketin durumu “Toz-toprak, tezek, çamur” içerisinde. İnsanların her ne kadar merhametli ve sıcak olsa da içlerinde hala “Taş Devri’ni yaşayan bir kaba kuvvet.” ve “cehalet” vardır. Tüm bunların sebebi de İslam’ın koyduğu kesin yasakların çiğnenmiş olmasıdır. Peygamberin herkese ilim öğrenmeyi farz kılan emri unutulmuş ve İslamiyet çarmıha gerilmiştir (Çetişli, 2010: 40).

“İnsanlar gördüm sende: İmbikten geçmiş gibi
 Yüreklerinde sıcak, misilsiz bir merhamet
 İnsanlar gördüm yine: hain, cahil, asabi...
 Taş Devri’ni yaşayan bir kaba kuvvet.
 ...
 Unutulmuş Türklüğün ceylan yürekli töresi
 Çiğnenmiş İslam’ın koyduğu kesin yasaklar.
 Bir avuç buğday, bir tutam ot, bir karış toprak için
 Konuşur mavzerler, bıçaklar...” (Bakiler, 2019: 49-50)

Bakiler’ e göre Türk töresine ve İslam dininin emrettiği yasaklara uymayan insanlar maneviyattan uzak maddi değerlere önem veren insanlardır. Bu uğurda birbirleriyle savaşıyor bu hain ve kaba insanlar şair tarafından eleştirilir. Şair bu insanların değiştiğini ve artık bizim insanımız olmadığını söyler. Şair bu memlekette yetiştiği topraklarda insanların bir avuç toprak için birbirini öldürecek duruma

gelmesini bir mülakatında anlatır. Bakiler Ankara'dan Sivas'a gelip avukatlığa başlar ve bu dönemde hemşerilerini yakından tanır. İnsanların orada çok basit olaylardan dolayı birbirini öldürmesi Bakiler'i çok üzer. Hatta bu vahim durumu gören şair memleketinde böyle olaylar yaşanırken aşk şiirleri yazmaya utanır hale gelir (Tüzer, 2009: 46).

Şair, gördüğü manzaradan dolayı aşk şiirleri yazmaya utanacak seviyeye gelir. Yavuz Bülent Bakiler, depresyona düşen bir milletin kötü gidişatı karşısında halkın içinde parlayan bir güneş gibi ortaya çıkar ve halkının sıkıntılarının ve cahilliğinin kurtuluş yolu olarak İslam'ı görür.

“Sakal- şerif gibi kırk bohçada kaybolmuş
Güzel İslamiyet.
Kadın erkek herkese ilmi emretmiş Peygamber
Ama tutmuş yakamızdan katran gibi cehalet” (Bakiler, 2019: 51-52).

“Ama çiğnenmiş vahyin güzel gülleri bir bir” (Bakiler, 2019: 54).

“Her sözde, her nefeste, her bakışta gam
Bütün çizgiler kaba ve bütün duygular ham
Çarmıha gerilmiş güzelim İslam
Ama konuşmak yasak...
...
Boşuna değil elbet kalbimin ezilişi
Gecekondu kanserinin yatağı, dişi.
Bir odada, sırt sırta uyuyan yedi kişi
-Nerde İslami ahlak?” (Bakiler, 2019: 85)

Bakiler'in *Ağaçsız Evler* adlı şiiri de bu görüşlerini destekleyen dizeler barındırmaktadır. Anadolu köyleri; yeşilsiz, bozkır ve çorak dağlardan ibarettir. Bu evler peygamber ışığı görmemiştir, Müslümanlıktan ve imansızdır.

“Peygamber ışığı görmemiş bir ev” (Bakiler, 2019: 76).

“Müslümanlıktan şehir İmansız şehir!” (Bakiler, 2019: 77)

Diğer taraftan *Göğü Yumruklayanlar* başlıklı şiirde de çirkin yüzlü, dudaklarında diken gibi bir marş, ellerinde kan olan anarşistlerin sorunu da dinsizliktir.

“Yürüdüler göğü yumruklayarak
Çirkin yüzleri sanki kara bir duman
Kaynar sudan bir ziyafet” istiyorlardı
Ağızları kocaman...

Durdu yığın yığın göğü yumruklayarak
Durdu gelip geçenler, durdu sancılı zaman.
Diken gibi bir marş dudaklarında
Ellerinde kan.

...
Sövdüler saydılar göğü yumruklayarak

Ne kıl kadar insanlık, ne din, ne iman...
Ebu Leheb idiler, Vahşi idiler sanki
Her biri bir Allahsız, Peygambersiz gardiyan” (Bakiler, 2019: 90-91).

Yavuz Bülent Bakiler, hassas ruhlu bir sanatçıdır. Bu yüzden yüreğini: “Bir kristal vazodur yüreğim” diyerek kırılğan bir nesneye benzetir. Şairin gördüğü manzaralar ruhunda hüznün doğurur. Has bir sanat adam olarak duygularını, izlenimlerini, sevgisini, acısını, duyarlılığını kelimeleri kullanarak ortaya koyar. Eski günlere özlem duyan şair, Yaradan’ın merhametine ve bereketine sığınır:

“Nerede tasa duymadan yaşadığım o günler
Bereketin nerde Tanrım, rahmetin nerde?
...
Bir kristal vazodur yorgun yüreğim
Dokunulsa bir ney gibi bakarım inler derinden
Her kem söze birdenbire binbir yerinden
Kırılan ben olurum.
...
Ezanlar yükselir sonra minarelerden
Bütün camilerde sabır, el-pençe divan durur
Secdeye varır alınlar, Kur’an okunur
Durulan ben olurum” (Bakiler, 2019: 43-44).

Şair, gördüğü tüm olumsuzluklara rağmen *Yeniden Fethetmek Anadolu’yu* adlı şiirinde Anadolu’nun tekrar fethinin, yeniden Allah’a dönerek ve son Peygamber Hz. Muhammed’i “şahdamar” olarak bilmekten geçtiğini vurgular:

“Yeniden inanmak Yaradan’a huzurla
En son elçisini şahdamar bilmek.
Bir Hun türküsüyle, Selçuklu yüreğiyle
Yeniden Türklüğe eğilmek.

Yeniden cemre gibi düşmek toprağa
Yeniden haram etmek gece gündüz uykuyu
Yunus Emre gibi atsız-pusatsız
Yeniden fethetmek Anadolu’yu” (Bakiler, 2019: 60).

Yavuz Bülent Bakiler’in şiirlerinde şairin kimlik ve kişiliğindeki Müslüman olma gerçeği kendisini açıkça ortaya koymaktadır. Sanatçı Müslüman bir milletin Müslüman şairi olmanın bilinciyle eserlerini meydana getirir.

2.8.4. Ölüm

Yavuz Bülent Bakiler’in şiirlerinde “ölüm” konusu da önemli bir yer tutar. Şair ilkökul yıllarında itibaren şiir yazmaya başlar. Ortaokul ve lise yıllarında yazdığı şiirler özellikle ölüm üzerinedir. Şair ilk olarak kız kardeşinin ölümü üzerine şiirler kaleme almıştır (*Bir Ölünün Mektubu, Gelinlik Kızın Ölümü*). Babasının Malatya’ya tayininden sonra gerçekleşen bu ölümden kız kardeşi bir elektrik kazası sonucu hayata gözlerini yumar. Bu ölüm başta Bakiler olmak üzere tüm ailede derin üzüntü

uyandırır. Bu şiirlerin *Türk Sanatı* dergisinde yayımlanması şairin, şiir yazma yeteneğinin ortaya çıkmasını sağlar.

Bakiler, ölüm temasını *Harman* adlı şiir kitabında *Çağırırısın Bir Gün Beni De Ölüm* başlığı altında ayrı bir bölüm şeklinde terennüm eder. Bu bölümde sadece ölümle ilgili şiirler bulunmaktadır (*Netice, Bir Ölünün Mektubu, Gelin Kızın Ölümü, Yaşamak Güzel, Soru, Ölmek, Arefe Gününde Ölüm, Kanser*). Şair için yaşamak güzel olsa da ölümü tevekkülle kabullenmiştir. Ölümü şamdanlarımızın sönməsi olarak tanımlayan şair, ölünce Allah'ın rahmetinin üzerimize yağacağını söyler:

“Kocaman şamdanlarınız sönecek birdenbire” (Bakiler, 2019: 197)

...
“Allah'ın rahmeti yağacak üstünüze
Avuç avuç, kucak kucak” (Bakiler, 2019: 198).

Bakiler, liseden öğretmeni olan Mustafa Ateş'e ithaf ettiği *Bir Ölünün Mektubu* adlı şiirde de ölümü “Öldük de kurtulduk Allah'a şükür” diyerek bir kurtuluş olarak görür. Bakiler, kız kardeşine yazdığı bir diğer şiir olan *Gelin Kızın Ölümü* adlı şiirde de ahiret inancı kendini gösterir. Kız kardeşi ölünce mezardan kalkan ölümler, kardeşinin çocuk gönlünü avutur:

“Asırlık ölümler kalkar kabirlerinden
Sevaptır kızcağzın garip gönlünü avutur.
Gülün gülünç fıkralar, masallar anlatırlar
Gelincik öldüğünü çoktan unuttur...” (Bakiler, 2019: 202)

Şair, şiirlerinde ölümü kabullenmiş bir şekilde karşımıza çıkar. *Yaşamak Güzel* adlı şiirinde de ölümü kabullenişin yanı sıra yaşama sevinci de kendini gösterir:

“Ey tastaki su, gökteki kuş, daldaki nar...
Yıllar yılı tadına doyamadığım bahar,
İçimde ihtilal var
Belki de çıkmam sabaha!” (Bakiler, 2019: 204)

Yavuz Bülent, ölümün her an kapısını vurabileceğini bilerek yaşar. Bilir ki ölüm onu belki bir güzel kadına bakarken, belki duvara bir çivi çakarken, belki de bir ayna önünde kravatını takabilirken yakalayabilir. Şair, ölümü dinî duyarlılığı içinde kabullenmiştir. Bu inanç tevekkül inancıdır. Bu inanç dolayısıyla şairin kalbi huzursuz değildir. Çünkü bilir ki ölüm karşısında her türlü tedbiri çoktan almıştır:

“Bütün kaygılarımdan arına arına
Bilmem ki çıkar mıyım, çıkmaz mıyım yarına
Kızımın resmi için odamın duvarına
Bir çivi çakarken ölebilirim” (Bakiler, 2019: 206)

“Yüreğim çepeçevre, damar damar gam

Ah bu derdi yazmakla, çizmekle anlatamam
Evimin lambasını belki bir akşam
Yakarken ölebilirim.” (Bakiler, 2019: 207)

Yavuz Bülent Bakiler’in ölüm üzerine yazdığı bir başka şiir *Arefe Gününde Ölüm*’dür. Kız kardeşinin mezarı hala nemlidir öyle ki şair “Dokunsam doğrulacak sanki altında yatan” der. Acı gerçekle yüzleşen şair bilir ki mezar altında yatan kız kardeşi hiçbir bayramı göremeyecektir:

“Ah sormayın kimdir bu bayramlara çıkmayan
Acısı içimde ayrı bir gamdır.
O toprakta yatan kız kardeşimdir.
Kur’an okuyan babamdır” (Bakiler, 2019: 208).

Yavuz Bülent Bakiler, 2009 yılında kanser hastalığına yakalanır. Ölümle karşı karşıya gelen şair, *Kanser* adında bir şiir yazar. Bu şiirinde ölümle adeta dalga geçer. Ölüm karşısında dik duran şair bunu şiirinde de gösterir. Şairin kansere yakalanmasını Selçuk Karakılıç, *Bir Şairin Ev Halleri* adlı *Bizim Külliye* dergisindeki yazısında şu şekilde anlatır:

“Bir adam düşününüz ki, kanser olduğunu yakınlarına güle oynaya söylesin! Sevdiklerinin yüreği ağzına gelsin. Bu da yetmezmiş gibi bir de “Kanser” şiiri yazıp hastalığıyla dalga geçsin! Kimdir diye boşuna zahmet etmeyiniz; bizim şairimiz! Hastalığını bana telefonda, sanki başı ağrımadığı halde nazlanıyormuş gibi birden söyleyince beynimden vurulmuşa döndüm. Günlerce yemek yemediğimi bilirim. Tedavi süresince ümidimi hiç kesmedi. Çoğu zaman hastalığıyla dalga geçerek, kendisiyle eğlenerek bu sıkıntılı devreyi atlattı” (Karakılıç, 2010: 78).

Yavuz Bülent, bu dünyanın hemşerisi Âşık Veysel’in şiirinde söylediği üzere “Uzun ince bir yol” olduğunu bilir. Şair, bu uzun ve ince yolun sonunda ölümün olduğunu bilerek yaşamını bu rahatlıkla sürdürür. Bu rahatlık o seviyeye varır ki şair, hastalığıyla dalga geçecek seviyede dirayet gösterir.

“Kanser misin nesin, çek-git başımdan
Sakin yanlış bir iş yapma, aman ha!
Yazılacak gül gibi kitaplarım
Söylenecek şiirlerim var daha!

Gel sana bir Sivas türküsü öğreteyim:
Ömrüm ömrüm diye diye, yar diye diye
Bir Kerkük türküsü söyleyelim beraber
Kolay kolay kıyamazsın o zaman hiç kimseye

...
Anlatsam şurada zulmünü bir bir
Sen bile utanırsın kendi kendinden
İşte aylar boyu senin yüzünden
Ne yeni bir kitap, ne de şiir
Yaşayıp gidiyorum kendi gönlümce
Sayılı kaç günüm kaldı kim bilir?” (Bakiler, 2019: 209-210)

Bakiler şiirinde kanserle konuşarak ona olan sitemini anlatır. Hastalıkla mücadelesinde kanserle dalga geçerek konuşsa da içinde onun yüzünden yeni bir şiir, kitap yazamamanın acısını hisseder.

2.9. COĞRAFYA

İnsanın mekân ve zamandan bağımsız ele alınması mümkün değildir. İnsan ana rahmine düştüğünden ölüme kadar mekân unsuruyla birlikte anılır. Toprak Ana, insan yeryüzüne atıldığından itibaren onu besler, büyütür ve kişilik kazandırır. Sivas'ın bozkırında doğup büyüyen Bakiler de bu toprağın ikliminde kişilik kazanmış ve bu kişiliğini eserlerine yansıtmıştır. Toplumların gelişmesinde önemli rol oynayan coğrafya o bölgede yaşayan insanın psikolojik ve sosyolojik gelişmelerinde de önemli rol oynar. Denizin insanlara sunduğu koşullarla dağlık bölgelerin insana sunduğu koşullar birbirinden farklılıklar gösterir. Bu koşullar kişinin duyuş, kendini ifade biçimi, söz varlığı gibi unsurlarda etkilidir. Yavuz Bülent Bakiler'in yetiştiği coğrafya da onun duyuş, düşünüş ve kendini ifade etme biçimini etkilemiştir. Coğrafi şartları çetin olan Sivas, şairin de güçlü bir karakter olmasında önemli rol oynamıştır denilebilir. Sivas; kerpiç evleri, tozlu sokakları, yılın altı ay yağan karıyla kendinden bile utanan bir şehirdir. Şair, tüm bu zorluklara ve yoksulluklara rağmen yine de can şehri Sivas'tan kopamaz.

“Alaca karanlıkta yoksul kağnılar
Ağlar inim inim senin yerine.
Tozlu sokaklarına, kerpiçten evlerine
Bakarak kendinden utanan şehir.

Tozunla, toprağınla, yoksul kağnılarınla
Yılın altı ayında yağıp duran karınla
Ve soğuk sularınla, serin rüzgârınla
Gözümde tütüyorsun can şehir” (Bakiler, 2019: 81).

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın dediği gibi “Coğrafya bir kaderdir” (Tanpınar, 1996: 78). Yavuz Bülent Bakiler de yaşadığı memleketlerin kaderini yaşar. Bu memleketler onu tıpkı bir hamur gibi yoğurur. Mekân bir ruh gibi bireyle iç içedir ve onu asla bırakmaz, yaşamı boyunca takip eder. Bireyin yaşam boyunca içinde bulunduğu, zaman geçirdiği mekânlar kişinin yaşamı içinde yer alır. Yavuz Bülent Bakiler de yaşamı boyunca birçok mekânda yaşamıştır. Onun hayatında etki eden mekânlar sırasıyla: Sivas, Gaziantep, Malatya, İstanbul'dur. Şair bu yerlere *Harman* adlı şiir kitabında sıkça yer verir.

2.9.1. Anadolu

Türk edebiyatında Anadolu'ya eğilim ilk olarak Tanzimat dönemiyle birlikte başlar. Daha sonrasında “Anadolu” artık yoksul halkıyla, çiftçisiyle, ağasıyla, yetim çocuklarıyla edebiyatımıza girer. Anadolu'nun edebiyatımızda gerçek anlamda anlatıcılarından biri de Yavuz Bülent Bakiler olur.

“Anadolu’yu, 1960 sonrası edebiyatımızın genel eğilimlerinden biri olan “mâzi” fikri ile birleştiren Bâkiler, onu dün-bugün-yarın ekseninde bütünlesen tarihî bir değer olarak ele alır. Bâkiler, toplumu bir arada tutmaya yarayan birtakım moral değerlerden uzaklaşmayı, mâziden kopmaya bağlamakta ve toplumsal bir kendine dönüşü, mâziye dönmekle bir tutmaktadır. Ele aldığı bütün meselelerde, eskiye yani öz kültürümüze, mâziye dönmeye çalışan Bâkiler, kültürümüzü muhafaza eden mâzinin Anadolu’da saklı olduğuna inanır. Çünkü Anadolu, millî mâzimizdir. Millî bir şiir dünyasını Türk toplumunun millî geçmişine dayandıran Bâkiler, Anadolu’ya, geçmiş-bugün-gelecek sentezini özümseyerek sahip çıkılacağına düşünmektedir” (Akyol, 2005: 34).

Yavuz Bülent Bakiler, Anadolu’yu hayalindeki gibi anlatmaz; gördüğü, yaşadığı olaylardan hareketle olduğu gibi olabildiğince realist bir bakış açısıyla anlatır.

“Anadolu, Anadolu, ah Anadolu!

Bir yanında güzellik, incelik ve nur...

Bir yanında, bin yıldan beridir süregelen

Toz- toprak, tezek, çamur...” (Bakiler, 2019: 49)

“Gelişmeye açık bu nesil, yerli hayatı eserlerinde yansıtırken, geleneklerimize uygun olarak, toplumsal problemleri belirli bir ideolojinin aracı yapmadan işler. Memleket hayatını yansıtmaya çalışırken herhangi bir ideolojik perspektiften bakmadan, Anadolu’ya medeniyetin nimetlerinin getirilmesini ister. Anadolu’da yetişmiş bu toprağın evlatları olarak memleketin problemlerine sanat ve edebiyatta millî estetiğe uygun, kültürel devamlılık esasına göre çözümler getirmeye çalışırlar” (Emiroğlu, 2007: 304).

Hisar topluluğu içinde anılan Yavuz Bülent Bakiler de bu neslin içinde anılmaktadır. Şair şiirlerinde Anadolu’yu olabildiğince yalın, dürüst ve cesur bir şekilde anlatır. Şair bir yandan Anadolu'nun “İmbikten geçmiş gibi, yüreklerinde sıcak, misilsiz bir merhamet” olan insanlarını anlatırken bir yandan da Taş Devri'nden kalma; hain, cahil, asabi... İnsanlarını anlatabilme cesaretini gösterir. Şair, bu cahillik karşısında eli kolu bağlı kalmak istemez; sözüyle, duygularıyla, düşüncesiyle bu cahilliğe, kabalığa bir çözüm arayışına girer. *Harman* başlıklı şiir kitabında da “Anadolu’yu müstakil bir başlık altına ele alır. Bakiler, doğup büyüdüğü “Türkiye’ m, Anayurdum, Sebeğim, Çarem” dediği topraklardaki dertleri ve olumsuzluklara karşı bir çözüm arayışına girer. Yavuz Bülent Bakiler *Türkiye’ m Anayurdum Sebeğim Çarem* başlıklı şiirinde tüm olumsuzluklarına rağmen “Taşına,

toprağına vurulduğu” Anadolu’yu kurbağa sesleriyle, cırcır böcekleriyle, tozuyla, toprağıyla sever:

“Ben, kağnılarla, yaylılarla büyüdüm geldim
Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye...
Mahzun kağnılarla, nazlı yaylılarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye!

O tezek topladığım kırlar, yaylalar...
Başına oturduğum, ekmek yediğim tandır.
Türkiyem, anayurdum, sebebim, çarem...
Taşına, toprağına vurgunluğum bundandır...

Akşam karanlığıyla başlardı kurbağalar
Susar gökyüzü kadar dinlerdim biteviye.
Gecemi besteleyen cırcır böceklerinle
Kurbağa seslerinle sevdim seni Türkiye!” (Bakiler, 2019: 41)

Bakiler yoksulluğuna rağmen topraklarına Mecnun gibi bağlıdır, yüreğini bin parçaya da bölseler yüreğinin her parçasında “Anayurdum Sebeğim Çarem” dediği ülkesi vardır.

“Türkiyem! Hasretim, kınalı türküm!..
İç içe güzellik uç uca kahr...
Yüreğimi bin parçaya bölseler
Her parçası yine seni çağırır” (Bakiler, 2019: 42).

Yavuz Bülent Bakiler, Anadolu’ya fildişi kuleden bakmaz, çocukluk yıllarından itibaren milli duygularla büyüdüğünü belirtir (Tüzer, 2009: 46). Anadolu’nun zenginliğinin yanında eksikliklerinin de anlatımını görev edinir. Yavuz Bülent bir mülakatında bu durumu şu şekilde açıklar:

“Bizim Milli Edebiyatımıza mensup şairlerimizin, hikâyecilerimizin, romancılarımızın Anadolu’ya bakışlarını önce onların kitaplarından okudum, sonra Anadolu’ya geldim gördüm ki o yazarlarımız Anadolu’ya adeta bir fildişi kuleden bakmışlar, Anadolu’yu çok zengin manzaralar içerisinde görmüşler ve göstermişler. Elbette ki Anadolu’nun çok zenginlikleri var ama bunun yanı sıra eksiklikleri de oldukça fazla. Bu bakımdan yazarlarımız Anadolu’yu gerçekçi bir gözle anlatmadıklarını gördüm. Ben de Anadolu’yu gerçekçi bir çerçeveden görmeye ve göstermeye çalıştım. İşte bir yanda karanfil bir yanda tezek var dedim. Karanfil de tezek de bizim dedim. Bir tarafta Beytüşşebap var bir tarafta İstanbul var dedim” (Tüzer, 2009: 46).

Görüşlerini böyle dile getiren şair *Harman* kitabında yer alan *Anadolu* başlıklı şiirinde de bu görüşünü destekler. Şairin gördüğü Anadolu, sefalet içindedir, köylü doktorun yüzünü bile görmez. Okulsuz köyleri, kıraç toprakları vardır. Bu yoksul karşısında şair, “Ben Anadolu’yum” diyerek Anadolu’yu özümser.

“Ben Anadoluyum!...
Yıllar yılı susuz kaldım, yıllar yılı aç...
Şükrederek, kalktığım sofralarımda

Ya soğan ekmek olur, yahut bulamaç.

Hastalarım vardır ölüm yataklarında

Ya soğan ekme olur, yahut bulamaç.
Hastalarım vardı ölüm yataklarında

Ne doktor yüzü gördüm, ne ilaç.
Devlet denince hep vergi geldi aklıma
Jandarma denince kırbaç...

...

Zaman zaman nankör çıktı büyütüp okuttuğum,
Gölge vermedi çok kere diktiğim ağaç...
En gümrah ırmaklarım boşuna akıp gitti,
Üç beş adım ötesinde toprağım vardı kırbaç

...

Savaşta çiğnetmedim Hilal'i düşmanlara
Barışta düştü üstüme gölge gölge haç
Yolsuz, okulsuz köylerim, kasabalarım hala
Alın terine muhtaç...

Ben Anadoluyum, acılı, mahzun;

Bende bitmez tükenmez dert kulaç kulaç..." (Bakiler, 2019: 45-46)

"Anadolu" şiirinde de görüldüğü üzere Bakiler, Anadolu'ya romantik bir bakış açısıyla bakmaz. Şair tüm çıplaklığıyla Anadolu'yu bilir. Sivas'ta büyüyen şair; Antep'i, Malatya'yı, Ankara'yı gezip görmüştür. Şair, gezip gördüğü yerlerde vefakâr ve cefakâr Anadolu insanı vardır. Anadolu insanı her ne kadar aç kalsa da kaderine razı gelir, onun için "soğan, ekme" şükredilmesi için yeterlidir. Zor şartlar altında yaşayan köylü devletini kimseye şikâyet etmez. Devlet denince aklına ya vergi ya da kırbaç gelen köylünün hiçbir beklenti içinde olmadan girdiği savaşta çiğnetmediği bayrağı, barışta haçlı ayakların altındadır. Millî Mücadele'den sonra "Yılkı Atı" gibi bir kenara atılan köylü bu durum karşısında acılı, mahzun ve çaresizdir. Şairin gördüğü Anadolu ne Nabizade Nazım'ın *Çoban* başlıklı manzumesindeki yeşil yeşil dağlarıyla, tatlı tatlı çağlayan ırmaklarıyla ve bu güzellik karşısında ağlayan çobanıyla kusursuz Anadolu'dur ne de Ziya Paşa'nın *Türkü* başlıklı manzumesindeki romantik çobanın garip garip kaval çaldığı Anadolu'dur. Bakiler'in gördüğü Anadolu, Numanlar Köyü'ndeki Emine Bacı'nın doktor görmeyen, ilaç görmeyen seferberlik yıllarından beri dul kalan kadınlarıyla dolu Anadolu'sudur:

"Ben Numanlar Köyü'nden Emine Bacı
Yaşım belki seksen beş, belki de seksen sekiz
Ellerim ayaklarım buğdaylar kadar temiz
Yaz gelince dibeklerde çaresiz
Dövülen benim, benim, benim!

...

Ben Numanlar Köyünden Emine Bacı
Tadım tuzum yok gayrı, ağzımda dilim acı...

Varıp hangi doktordan alsam ilacı
Ben kim, doktor kim, ben kim?..” (Bakiler, 2019: 72-73)

Yavuz Bülent Bakiler, *Anadolu Gerçeği* başlıklı şiirinde de Anadolu'nun dışlanmışlığına bir eleştiri getirmiştir. Bu dışlanmışlığı bir hesap sorma şeklinde dile getiren şair, toplumsal yoksulluğun başkenti olan köylerin sözcüsü görevini üstlenmiştir. Pek çok kişiye göre Anadolu genellikle cahil insanların yaşadığı yer olarak kabul edilir. Bu nedenle Anadolu'yu bu şekilde gören kişiler birçok maddi ve manevi değerın kaynağı olan Anadolu'yu dışlanmışlar ve unutmışlardır. Hiçbir şekilde Anadolu'yla duygusal bağ kurmayan bu kişiler ne Anadolu'nun ırmaklarında çimmişlerdir, ne kaval dinlemiştir, ne de yarı çıplak ayaklarla tandır ekme satan çocukların acısını yüreğinde derinden hissetmiştir. Yavuz Bülent Bakiler, aşkta nasıl Karacaoğlan kadar duygusalsa, halkının sorunlarını savunmada da Dadaloğlu kadar merttir. Yıllarca Anadolu'nun sırtından geçinen ve Anadolu'ya yabancı gözlerle bakan gürüha şair, *Anadolu Gerçeği* şiirinde “Savuş git içimizden” diyerek karşı çıkar.

“Yalınayaklarınla koşun mu tarla tarla...
Duydun mu çıplak toprağın, çıplak insanın yasını?
Ağlayan kadınlarla, ihtiyaçlarla...
Yaşadın mı bir yağmur duasını?
...
Kış günleri trenle geçtin mi uzak köylerden
Gördün mü dehşetini tipinin, karın?
Çektin mi hiç acısını istasyonlarda
Tandır ekmeği satan, yumurta satan
Yarı çıplak çocukların?

Kılığın kıyafetin sarmadı beni
Söylediğin türküler bizim türkümüz değil.
Başka çeşmelerden doldurmuşsun tasını
Yüreğinde nakış yok, acı yok bizden
Bulutlar rahmetini kesmeden yavaş yavaş

İnsanlar, selamını esirgemedi
Savuş git içimizden” (Bakiler, 2019: 47-48).

Bakiler *Anadolu Mezarlıkları* şiirinde de Anadolu'yu mezar olarak niteler. Anadolu'nun geri plana itilmişliğini Anadolu'daki harap mezarlarla somutlaştıran şair, İstanbul'daki dantel gibi zarif mezarlarıyla Anadolu'nun ölümden bile korkunç olan mezarlarını karşılaştırır. Bakiler'e göre “Mezarlıkları görmeyen, yüreğinde duymayanlar, Anadolu'yu bilemez.”

“Bir dost duygudur ölüm, yakın, çaresiz...
Yüreğimin başında bir atardamar.
Ölüm korkunç değildir Anadolu'da

Eski mezarlıklar kadar.

Çiçeksiz, çimensiz, selvisiz, sessiz...
Bir büyük ürpertidir ruhumda varlıkları.
Bir ağıttır içimde kendimi bildim bileli
Yoksul Anadolu mezarlıkları

...
Şimdi onlar, çırılçıplak dağların eteğinde
Ya hıçkırarak bir tümsek, ya bir kör kuyu
Mezarlıkları görmeyen, duymayan yüreğinde
Bilmez Anadolu'yu" (Bakiler, 2019: 55-56).

Yavuz Bülent Bakiler, bir sanatçı olarak içinde yaşadığı toplumu şehriyle ve köyüyle çok iyi bilmektedir. Gerek İstanbul'un dantel gibi mezarlarına gerekse Anadolu'nun korkunç denilebilecek mezarlarına vakıftır. Bu bakımdan Bakiler, hem şehir hem de köy hayatını benimseyip bu benimseyişle iki zıt kutup arasındaki farkı rahatlıkla ortaya koyabilmektedir. Bakiler, Anadolu'da yetişip büyümüştür fakat Anadolu'da yetişip büyüyen ve topraklarına, doğduğu yerleri görmezden gelip oraları unutan diğer aydınlar gibi değildir. Bakiler, *Anadolu Hikâyesi* ve *Anadolu* başlıklı şiirlerinde, Anadolu'yu unutan aydınlara şu şekilde seslenir:

"Cahilinden çektiği yetmemiş gibi yıllarca
Okumuş yazmışından çekiyor şimdi memleket" (Bakiler, 2019: 52)

"Zaman zaman nankör çıktı büyütüp okuttuğum,
Gölge vermedi çok kere diktiğim ağaç..." (Bakiler, 2019: 45)

Yavuz Bülent Bakiler, sadece aydın kesimin Anadolu'ya sırt çevirdiğini düşünmez, şair aynı zamanda devletin de Anadolu'ya sırt çevirdiği fikrindedir. Bakiler, *Anadolu Hikâyesi* başlıklı şiirinde bunu şu şekilde ifade eder:

"Asker demiş, vergi demiş istemiş asırlarca
Ama karşılığında bir şey vermemiş devlet" (Bakiler, 2019: 51).

Bakiler'e göre Anadolu sahipsizdir. Yıllarca cahillikle, savaşla cebelleşen köylü, devlet tarafından ne bir eğitim desteği ne de bir maddi destek görmüştür. Anadolu'nun ırmakları bile boşuna akıp gider:

"En gümrah ırmaklarım boşuna akıp gitti
Üç beş adım ötesinde toprağım vardı kıraç" (Bakiler, 2019: 46)

Yavuz Bülent Bakiler'e göre Anadolu'ya sırt çevrilemez ona göre Anadolu yeniden fethedilmelidir. Topraklarında karabasan ve kağnı olan Anadolu cahilliği kader olarak kabul etmemelidir, insanı aziz ve mübarek bilen medeniyetin Anadolu topraklarına gelmesine ister. Bakiler *Yeniden Fethetmek Anadolu'yu* başlıklı şiirinde Anadolu'nun savaşlarla fethedilmesini istemez ona göre "Yunus Emre gibi atsız-pusatsız" bir fetih gerçekleştirilmelidir. Şair, bu doğrultuda kendine düşen görevlerin

bilincindedir. Bu fetihle başta kendisi olmak üzere aydınlara bir takım görevler düşmektedir. Şairlerimiz “anamızın sütü gibi helal ve temiz” olan güzel Türkçemizi eserlerinde kullanmalıdırlar.

“Anamızın sütü gibi helal ve temiz
Yeniden güzel Türkçemiz.
...
Yeniden bar tutmak omuz omuz
Yeniden doğrulmak, duymak, okumak...
Bir Sivas kilimi dokur gibi gururla
Yeniden ruhumuzu nakış nakış dokumak.
...
Bir Hun türküsüyle, Selçuklu yüreğiyle
Yeniden Türklüğe eğilmek” (Bakiler, 2019: 59-60).

Şair, bir Sivas kilimi dokur gibi ruhumuzun güzelliklerle nakış nakış dokunarak Türklüğe eğilmesi gerektiğini dile getirir.

2.9.2. Sivas

Yavuz Bülent Bakiler, 23 Nisan 1936’da Sivas’ta hayata gözlerini açar. Şair, doğduğu topraklara son derece bağlıdır. Şair, memleketine o kadar bağlıdır ki sadece kendi şiirlerinde Sivas’ı anlatmaz. Başka şairlerin Sivas üzerine yazdığı şiirleri bir antoloji haline getirir. Şair, bir mülakatında bu durumu şu şekilde açıklar:

“Ben 1973 yılında Sivas’taydım ve avukattım. Cumhuriyetimizin 50. yıl dönümü kutlanıyordu. Sivas’ta vali olarak Celal Kayacan bulunuyordu. Herkese birtakım vazifeler vermişti. Beni de çağırdı. “Sen de bu 50. Yıl münasebetiyle bir edebi faaliyet içinde ol” dedi. Düşündüm, o zamana kadar İstanbul üzerine yazılan şiirler antolojilerde toplanmıştı. Ben de Sivas üzerine yazılan şiirleri bir antolojide toplamak istedim ve “Sivas’a Şiir” isimli antoloji hazırladım” (Tüzer, 2009: 47).

Yavuz Bülent Bakiler’in üzerinde derin izler bırakan şehirlerin başında Sivas gelir. Sivas doğumlu olan Şair, lise ikiye kadar eğitimini bu şehirde yapar. Bu yüzden Sivas, Bakiler’in şiirlerinde sık olarak karşımıza çıkar. Kimi zaman şairin çocukluğunun mekânı, kimi zaman tarihi camilerin mekânı, kimi zaman eski Türk evlerinin, yoksul çocukların mekânı olarak karşımıza çıkar. Bakiler’in şiirlerinde ele aldığı bu mekânlar şairin doğup büyüdüğü yere karşı ne hissettiğini açıkça ortaya koyması açısından son derece önemlidir. Bakiler, on sekiz yaşından itibaren gurbete çıksa da hiçbir zaman kimliğini unutmamış, doğup büyüdüğü yerin yoksulluğunu, acısını, güzelliğini kısacası özelliklerini hiç unutmamıştır.

Şair, yoksul bir çocukluk dönemi geçirir. Sadece kendisi yoksul değildir; arkadaşları ve Sivas’ta gördüğü diğer çocuklar da yoksuldur. Bu çocukların kimi cami avlusunda “Emmilerim sadaka! Emmilerim sadaka!” diye dilenir, kimi “Bir

avuç kemik, bir parça deri...” fırça tutmayan elleriyle ayakkabı boyar, kimi de öldüren bir çığlıkla “Boş hamal! Boş hamal! Boş hamal!” diye bağıırır. Tüm bunları gören Bakiler ise yaşamaktan utanır:

“Sivas’ta Ulu cami avlusunda yoksul çocuklar
Yalvaran gözlerle etrafa baka baka
Açıyorlar küçücük esmer avuçlarını:
-Emmilerim sadaka! Emmilerim sadaka!...

Hükümet Konağı’nın yanında biri
Bir avuç kemik, bir parça deri...
“Boya-cila yimbeş, boya-cila yimbeş! diye ağlıyor
Ve daha fırça bile tutamıyor elleri.

Garipler Pazarı’nda körpe çocuklar
Yorgunluktan güzelim yüzleri al...
Öldüren bir çığlık dudaklarında:
Boş hamal! Boş hamal! Boş hamal!

...
Gökteki yıldızlar kadar sayısız
Ah yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları
Anladım farkınız yok koparılmış başaktan!
Alın gözleri benden, alın bu yüreği artık
Utaniyorum yaşamaktan” (Bakiler, 2019: 25-26).

Bakiler, Sivas’ta yaşanan bu yoksulluğu da bir mülakatında şu şekilde anlatır:

“Tabii. Benim çocukluğum 1945-1950 yılları arasında Sivas’ta geçti. Bizim İkinci Dünya Savaşı’na rastlayan yıllarda sadece Sivas’ta değil bütün Türkiye’de çok büyük bir sıkıntı vardır. Çocukluğumda ben o sıkıntıları baştan sona yaşadım. Mesela babamdan harçlık alamadığım zamanlar çok oldu. Evimizde birtakım gıdaların noksanlığını yaşadık. Rahmetli annem fazla peynir yemememiz için bizi ikaz eder ve bize derdi ki: “Çocuklar fazla peynir yiince insanın karnı kurt olur.” Bütün bunlar o yıllarda çektiğimiz sıkıntıların bir sonucudur. İlkokula gittiğim yıllarda bütün tatillerimi çıplak ayakla geçirdim ki ayakkabılarım eskimesin. Okula gittiğim zamanlarda da ayakkabımın altına kabara çaktırırdım. Kabara biliyorsunuz yıpranmayı biraz daha geciktiren çivilerdir. O çiviler taşa, toprağa temas ederdi böylece ayakkabı kösesinin yıpranması önlenmiş olurdu” (Fidan, www.dunyabizim.com).

Bakiler *Sivas’ta Gecekondu* adlı şiirinde kerpiçten gecekonduardan, çatıları eskimiş küçük evlerden bahsederek bu yoksulluğu şu şekilde anlatır:

“Sivas’ta kerpiçten gecekonduar
Beş- on karış ancak yükselmiş yerden.
Çatıları eskimiş tenekelerden:
Bir oda, yarım sofa, bir mutfak.

Ne yol birkaç adım, ne ışık, ne su
Üstelik bir büyük yıkım korkusu.
Bölünür herkesin geceleri uykusu;
Ah insanca yaşamak...

Çömelir kapılara mahzun, hamile kadımlar
Ki hepsinin, yüzünde bir gariplik var.
Haykırır sefaleti yıkılmış kerpiç duvarlar
Dayanabilirsen gel bak...” (Bakiler, 2019: 84)

Bakiler'in Sivas'ta çocukluğunun geçtiği ev de kerpiçten bir evdir. *"Otuduğumuz ev iki katlıydı ve kerpiçten yapılmıştı. Mahallemizde üç katlı evler, parmakla gösterilecek kadar azdı. Tek katlı, arada sırada üç katlı evler, omuz omuza verip uzanıyordu"* (Bizim Külliye, 2010: 8) diyen şair bu evi *Türkiyem Anayurdum, Sebeğim Çârem* adlı şiirinde şöyle anlatmıştır.

Yağmurlar başlayınca odalarımız damlardı
Dizlerini döve döve ağlardı anam.
Şimdi kırk ikindiler boyunca sırsıklam
Küçük kerpiç evlerin çıkmaz aklımdan!(Bakiler, 2019: 42)

Yavuz Bülent Bakiler, on sekiz yaşından itibaren ayrı düştüğü memleketi Sivas'a hep özlem duyar. Gurbette yaşayıp da memleketine özlem duyan her insan gibi Bakiler de duyduğu bu özlemi şiirlerine yansıtır. Şair kültürel ve tarihi değerler yönünden Sivas'a büyük bir hayranlık duyar. Özlemine gidermek için Sivas'a gittiğinde "anam gibi sar beni sultan şehir" der; bu ilin geri kalmışlığından duyduğu burukluğu ve özlemi şu satırlarla ifade eder:

"Alaca karanlıkta yoksul kağnılar
Ağlar inim inim senin yerine.
Tozlu sokaklarına, kerpiç evlerine
Bakarak kendinden utanan şehir.
...
Bir gün bir derviş gibi çıkıp gelirim eğer
Görürsem bir daha gönül gözüyle
Anla bir rüzgâr gibi yüreğimden geçeni
Ve sonra anam gibi sar beni, sultan şehir" (Bakiler, 2019: 81).

Yavuz Bülent Bakiler'in yetişmesinde Sivas'ın önemli bir yeri vardır. Bilindiği üzere Sivas; Pir Sultan Abdal, Ruhsati, Âşık Veysel gibi birçok âşık yetiştirmiştir. Böyle bir ortamda büyüyen şair yetişmesini bir bakıma bu âşıkların harman olduğu toprağa borçludur. Şair bu durumu bir mülakatında şu şekilde anlatır:

"Sivas, halk şiirimizin harman olduğu bir yer. Sivas'ta bine yakın halk şairi yaşamış. Türkiye'de; İstanbul dışında, bu kadar halk şiirimizle yoğrulmuş başka şehrimiz yoktur. Benim çocukluk yıllarımda o halk şairlerinden bazıları, sazlarını bir torba içine koyarak sırtlarına asar, mahalle mahalle dolaşırlardı. Halk onlara "Hakk Şairi" nazarıyla bakardı. Oğlunu askere gönderenler, kocasını gurbete salanlar, bir yakını kaybedenler veya yakasını bir hastalığa kaptıranlar... O Hakk âşıklarına, o zamanın parasıyla yüz para veya beş kuruş uzatırlardı:
-Âşık! Haydi, benim niyetime, bir türkü çığır, derlerdi.
O halk aşığı da, önce parayı öpüp başına koyar, sonra torbasından çıkardığı sazına şöyle bir düzen verir, arkasından çalar söylerdi. Biz, mahalle çocukları da, o aşığın başına toplanır türkülerine kulak verirdik. Halk şairlerinin vezinli kafiyeli sözleri dikkatimi çekerdi, hoşuma giderdi. Ben bazen o âşıkların peşine takılır, başka sokaklara savrulurdum" (Bakiler, 2010: 11).

Yetiştirdiği topraklarının yerel ağzını iyi bilen şair bunu şiirlerinde de kullanır. Bakiler, *Sivas Ağıtı* başlıklı şiirinde Sivaslının yoksulluğunu yerel ağzıyla

birleştirek okuyucuya sunmuştur. Hiç şüphesiz Yavuz Bülent'in bu yerel ağzı başarıyla kullanmasında çocukluktan beri dinlediği âşıkların büyük etkisi vardır.

“Gardaş itin oliyim möhürlendi rızgımız
Girildi çoluh çocuh.
Söylemesi ayıb emmee, nööök işde
Gaç gündür acuh.

Vallah Billah alayımız dertle yunmuşuh
Sabah-ahşam soframızda bir guru ekmek
Haram olsun gursağımızdan sıcah çorba gördüyse
Haram olsun yediysek bir parça sucuh” (Bakiler, 2019: 86).

Yavuz Bülent Bakiler, şiirlerinde “eskiye özlem”i sık sık işler. Bu özlemlerden birisi de Sivas'taki eski Türk evlerinedir. Şair, bu özlemi şu şekilde anlatır:

“Bütün çocukluk yıllarım Sivas'ta geçti. Sivas o yıllarda kerpiç evler kalabalığıydı. Gerçi Sivas'ta bir cer atölyesi bir de çimento fabrikası vardı. Ama betonarme yapılar, parmakla gösterilecek kadar azdı. Bizim mahallede bir tek betonarme ev yoktu. Ziya Gökalp- Fevzi Paşa ilkokulları, Kız Sanat Enstitüsü betonarmeydi. İstasyon Caddesi'nde bir emek apartmanı dışında, istasyona yakın DDY lojmanları vardı. Bir de aynı cadde üzerinde Tan Sineması. Hükümet binamız –ki biz ona saray diyorduk- jandarma binamız ve Eylül Kongre Lisemiz... Çok şahsiyetli taş binalardı ki bugün de aynı güzellikle yükseliyorlar. Ama ben o yüksek tavanlı, büyük odalı, yüklüklü, terekeli, ocaklı ve çifte kapılı, bahçeli, kuyulu... Eski Sivas evlerini derin bir hasretle anıyorum” (Bakiler, 2010: 14).

Şair, Sivas'ta Eski Türk Evleri adlı şiirinde eski bir Sivas evine götürülmek ister. Bu eski evler Bakiler'i manevi değerleriyle bütünleştirir. Şairin gitmek istediği bir bakıma çocukluğu ve içsel huzurudur.

“Beni bir eski Sivas evine götürürseniz
Bir aydınlık, serin avlusu olsa.
Bahçesinde yorgun salkım söğütler
Ve bir kuyusu olsa.

Bir sofranın üstünde büyük odalar
Çağırıyor beni: “Gitmeyin! Durun!”
Bir bahar güzelliği Sivas hahlarında
Sedirler seslense: “Buyurun!”
Baksam avanlarda oymalı güller
Ve gümüş telkâri raflarda dizi dizi.
Duvarlarda sülûsten, küfiden güzellikler
Gülümseyiyorlar Rabbimizi, Efendimizi...

...
Çifte Minare'den, Gök Medrese'den
Bir ruh ki etrafta, yabana inat.
Her sözde sütun gibi bir doğruluk, incelik
Her yüzde, pırıl pırıl aydınlık bir kâinat.
Beni bir eski Sivas evine bir gün eğer
Götürürseniz, çocuklaşır, şaşarım.
Eşiklerini bile öperim birer birer
Sanki bin yıl yaşarım” (Bakiler, 2019: 82-83).

Yavuz Bülent Bakiler'in şiirlerinde Sivas'a ait yer verdiği unsurlardan birisi de Sivas'ın yerel yemeği "madımak"tır. Orta Anadolu mutfağının yaygın lezzetlerinden biri olan bu yemek Bakiler'in şiirlerinde de yerini alır:

"Aylardan nisandır şimdi Sivas'ta
Uyanmıştır artık usulca toprak
Yeşermeye başlamıştır tarlalarda tumplarda
Yüzbinlerce madımak.

Kılavuz'da, Kakık'te, Soğuk Çermik'te
Bıldırcınlar gibi üçer-beşer şen-şakrak
Kızlar yollara düşmüştür; kınalı kızlar
Madımak hem yakın, hem irak.

Madımak diyorsam, Sivas diyorsam
Anla biraz beni, gözlerime bak.
Bir büyük huzurdur, evelikli-yemlikli
Madımaklı türkülerle orda yaşamak.

...
"Madımak oylum oylum
Geliyor civan boylum
Civan boylum gelirse
Şen olur benim gönlüm!

...
Ah anam sağ olsaydı, çıkıp Sivas'a gitseydim.
Beni karşılasaydı, kucaklaşıp dursaydık
Pastırmalı madımak pişirseydi kazanla
Günlerce madımaklı sofraya otursaydık" (Bakiler, 2019: 88-89).

Yoksul sofraların yemeği olan "madımak" Sivas'ın yoksul evlerinin de vazgeçilmez yiyeceğidir:

"Kirli kirli patiskalar pencerelerde
Hasırlar, kilimler vardır yerlerde
Ocaklara konan tencerelerde
Ya patates pişer yahut madımak..." (Bakiler, 2019: 85)

2.9.3. Gaziantep

Yavuz Bülent Bakiler'in babası Cezmi Bey Nüfus Müdürlüğü yapmıştır. Bu memurluk döneminde görev yeri sık sık değişmiştir. 1952 yılında Bakiler ailesi Sivas'tan Antep'e gelir ancak şehre bir türlü ısınamazlar çünkü daha taşınma sırasında evin küçük çocuğunun ayağı kırılır, çığlık çığlığa bağırarak kardeşinin yardımına hiçbir komşu koşmaz. Bakiler, babası Cezmi Bey tarafından bir liseye yazdırılır fakat bu lisedeki arkadaşları onu aralarına almak istemez. Tüm bu zorluklar aileyi yıldırır ve Cezmi Bey tayininin başka bir yere alınmasını ister. Yavuz Bülent Bakiler bir mülakatında bu durumu şu şekilde anlatmıştır:

"1952 yılında babamı Sivas'tan Gaziantep'e tayin ettiler. Babam Nüfus Müdürü'ydü. Orada Akyol Mahallesinde bir ev kiraladık. Eşyalarımızı taşırken ben eşyaların başındaydım. Bir hamal tutmuştu babam. Babam eşyaları 2. Kata taşırken dengin

birini elinden kaçırdı, denk merdivenin altında oynayan kardeşimin üstüne düştü. Koştuk, kaldırdık, sağ ayağı üç yerden kırılmıştı. O zaman kardeşim 4-5 yaşlarındaydı. Sesi yeri göğü kaldırmaya başladı. Kardeşimin yanında hepimiz hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladık. Ama hiç kimseden ama hiç kimseden en küçük bir yardım görmedik. Ev sahibimiz bile dışarıya çıkarak “Ne oluyor?” demedi. Bu, bizim üzerimizde çok büyük bir tesir meydana getirdi. Sonra beni babam liseye kaydettirdi. Bu anlattıklarımın zerre kadar bir mübalağa yoktur. Lisede sanki ben o liseye gitmeden önce o arkadaşlar bir araya gelmişler ve konuşmuşlar, karar almışlar ve kendi aralarında demişler ki: Arkadaşlar! Buraya Sivas’tan bir öğrenci gelecek, ismi Yavuz Bülent Bakiler, kimse konuşmasın kendisiyle. Kimse benimle konuşmuyordu. (...) Bu durum bizi aile olarak çok yıprattı. Doğrusu Gaziantep’te bulunmayı istemedik. Babam tayinini istedi. Bizi Malatya’ya verdiler” (Fidan, www.dunyabizim.com)

Yavuz Bülent Bakiler her ne kadar Antep’te zorluklar yaşasa da şair ruhu bu zorluklardan istifade etmeyi bilir. Bakiler, Gaziantep’te bulunduğu yıllarda ev sahibi “Codar” dan dinlediği hikâyelerden çok etkilenir. Bu etkileniş, şairin ülkücülerin kendisini benimsemesinde önemli rol oynayan *Antepli Şahin* şiirini yazmasını sağlar.

“Gaziantep’te bulunduğumuz yıllarda bizim bir ev sahibimiz vardı: Codar diye. Sakat bir adamdı. Her akşam kafayı çekiyordu. İki tane oğlu var. Babası içki masasına oturduğu zaman oğulları evden kaçıyorlar. Kızını bana gönderir ve kızı: “Babam diyi ki müdürün oğlunu çağır, bir iki hanek edeh ağam” Hanek laf karşılığında kullanılan bir kelime. Ben de aşağıya iniyorum, Codar’ın yanına oturuyorum, Codar bana başından geçenleri, bu arada Gaziantep savunmasını anlatıyor. Antepli Şahin’le Karayılan’ı ilk defa ondan dinledim. Bunlar benim o çocukluk yıllarımda hafızamda yer etti, sona 1960 yılında Yedek Subay oldum. Ankara’da, Çankaya’da Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı’nda vazifeliydim. Alayda bir sinema binası yapıldı, bina münasebetiyle bir film getirildi. (...) Gidip baktım, Antep Savunmasıyla ilgili bir film olduğunu gördüm. Dikkatle seyrettim, Codar’ın bana anlattıklarını hatırladım. (...) Filmden çıktıktan sonra gelip karyolama oturdum ve şaşıracaksınız hüngür hüngür ağlayarak Antepli Şahin şiirini yazdım” (Fidan, www.dunyabizim.com).

Yavuz Bülent Bakiler’in bu şiiri çok tutulur ve Gaziantep Belediyesi bu şiir dolayısıyla şaire fahri hemşerilik unvanı verir. Milli duyguların yoğun olarak işlendiği bu şiirde şair, “Vurun Antepliler namus günüdür.” diyerek sanki bir serhat türküsü söyler gibidir.

“Ben Antep’liyim, Şahin’im ağam.
Mavzer omuzuma yük.
Ben yumruklarımla döğüşeceğim.
Yumruklarım memleket kadar büyük.

Hey Hey!... Yine de hey hey...!
Kaytan bıyıklarım, delişmen çağım...
Düşman kurşunlarına inat köprü başında
Memleket türküleri çağıracağım

Bu dağlarda biz yaşarız, bu dağlar bizim dağımız
Namusumuz temiz, bayrağımız hür.
Analarımız, karımız, kızımız, kısırağımız
Burda erkekçe döğüşür.

...
Bu kaçınıcı kurşundur, bu kaçınıcı bismillah!

Bu kaçınıcı ölüdür.
Bir türkü söylenir siperlerde her sabah;
“Vurun Antepçiler namus günüdür” (Bakiler, 2019: 94-96).

Şair, Antep savunmasında Şahin Bey’in “Vurun Antepçiler namus günüdür” sözüne atıfta bulunarak içindeki coşkusu dile getirir.

2.9.4. Malatya

Yavuz Bülent Bakiler ve ailesi, Cezmi Bey’in tayini neticesinde Malatya’ya giderler. Gaziantep şehrine ısınamayan aile için Malatya daha sıcak gelir. Malatya’da durum Gaziantep’te yaşadıklarının tam tersi olur. Bakiler’in sınıf arkadaşları kendisini Malatyalıymış ve hep orada onlarla beraber okumuş gibi içten karşılamıştır. (Fidan, www.dunyabizim.com) Malatya’daki sıcak ortamı anlatır. Yavuz Bülent için Malatya’daki bu sıcak hava kız kardeşinin bir kaza sonucu hayatını kaybetmesiyle dağılır. Kız kardeşi için bu şehirde iki şiir kaleme alan şair bu şiirler sayesinde üne kavuşur. (Bir Ölünün Mektubu, Gelin Kızın Ölümü) Bu şiirler dışında şairin *Harman* adlı şiir kitabında Malatya şehrine iki şiirde rastlarız. Yavuz Bülent Bakiler, *Malatya’da, Elazığ’da* başlıklı şiirinde Malatya’nın halaylarını, şekerpare kayısını, haram lokma girmeyen evlerini özlemle anar:

“Malatya’da, Elazığ’da halaylarımız,
Çayda çıra, Tamzara: bal süzen petek.
Omuzlar, ayaklar ceylandan ürkek
Mavi yelek, beyaz gömlek, üçetek...

Malatya’da, Elazığ’da bahçelerimiz,
Şekerpare kayısı, kiraz, dut, ceviz...
Haram lokma girmeyen mübarek evlerimiz,
Rızkımız da ırkımız gibi tertemiz.

...
Yorgun yüreğimde; hasret, hıçkırık.
Malatya’ya, Elazığ’a götürün beti artık” (Bakiler, 2019: 71).

Malatya ve Elazığ’ı şiirinde özlemle anan şair, *Düşünceler İçinde* başlıklı bir başka şiirinde de lise yıllarının geçtiği Malatya’yı düşünür.

“Bir adam Malatya’yı düşünüyordu:
Düşünceler içinde, yalnız.
Tebeşir tozlarını silerek geliyordu.
İnce dallar gibi liseli bir kız” (Bakiler, 2019: 124).

Lise yıllarına dair bir hatıradan bahseder gibi yazdığı şiirinde Malatya’yı düşünerek geçmişe giden şair yalnızlığını da dile getirir.

2.10. TÜRK COĞRAFYASI

Yavuz Bülent Bakiler başta Türk coğrafyası olmak üzere yurt dışına birçok

gezi yapmıştır. Bu geziler şairi milli bir şiir anlayışına doğru yaklaştırmış ve yazı dünyamıza birçok önemli eserler kazandırmıştır. Yavuz Bülent Bakiler, 1956 yılında Kültür Bakanlığı tarafından bir görevlendirmeyeyle Yugoslavya'ya gider. Döndükten sonra orada gördüklerini ve tanık olduğu olayları çevresine anlatır.

Yavuz Bülent Bakiler'in yazıları oldukça dikkat çeker. O dönem çıkan *Hisar* dergisinin sahibi Mehmet Çınarlı ısrarla Bakiler'den gördüklerini dergide yazmasını ister fakat Bakiler sürekli Mehmet Çınarlı'yı geçiştirir. Mehmet Çınarlı da bir gün Yavuz Bülent Bakiler yanına geldiğinde onu bir odaya kilitler ve yazmazsa o odadan çıkamayacağını belirtir. Böylece Yavuz Bülent Bakiler, Stroga şiir akşamlarında gördüklerini yazmaya başlar. Dergide yayınlanan yazılar büyük ilgi görür. Bu yazılar daha sonra "*Üsküp'ten Kosova'ya*" ismiyle bastırılır (Fidan, www.dunyabizim.com).

Yavuz Bülent Bakiler'in eseri bir "şaheser" olarak görülür ve Azerbeycan Edebiyatı'nın önde gelen isimlerinden olan Bahtiyar Vahapzade "Bana göre her Türk bu kitabı okumalıdır. Ama bu kitabı okuyan Türk ağlamazsa ben ona Türk demirem." der (Fidan, www.dunyabizim.com). İstemeyerek nesir dünyasına giren Bakiler böylece eşsiz şiirlerinin yanında bir de nesir türünün önemli yazarları arasına ismini yazdırır.

2.10.1.Balkanlar

Yavuz Bülent Bakiler 1976 yılında Kültür Bakanlığı tarafından Yugoslavya'nın Struga şehrinde yapılacak olan bir şiir festivaline Türkiye'yi temsilen katılır. Katıldığı bu festival vesilesiyle Balkanları gezip görme imkânı bulan Bakiler Makedonya'nın Üsküp şehrinde edindiği izlenimlerini *Üsküp'ten Kosova'ya* adlı kitabında anlatır. Şair tam 523 yıl Türk'ün eliyle ve diliyle süslendiğini söylediği Üsküp'le ilgili duygularını mısralara da döker. *Cebimden kalemimi aldım ve Üsküp şiirimi, içimden geldiği gibi not defterime yazmaya çalıştım* (Bakiler, 2012: 103). şeklinde *Üsküp* şiirini ortaya çıkarışını ifade eden şair oradaki mimari yapılarda atalarının izlerini görür ve kendini onlarla bütünleştirir. Üsküp'te baktığı her noktada adeta ruhunu görür.

Gördüm güzelliğimi Üsküp'te ürpererek
Sokaklarda, meydanlarda, evlerde gördüm.
Bin yıllık yüreğimle göğüs gererek
Ruhumu baktığım her yerde gördüm (Bakiler, 2019: 256)

Yavuz Bülent Bakiler, şiir festivali için gittiği Üsküp'ten çok etkilenir. Ecdâd toprağı diyebileceğimiz bu yer şairi çok sıcak karşılar.

“Üsküp Türk kesiminde, beni hep sıcak bir Anadolu havası kucakladı. Çocukluk günlerimin, taş döşeli sokaklarından birisine benzer bir sokaktan geçerken sordum. İsmimin Evliya Çelebi Sokağı olduğunu söylediler. Evlerin kapıları, pencereleri, perdeleri, boyaları, beni bırakmıyorlardı” (Bakiler, 2012: 75).

Şair, Üsküp'teki Türk izlerini arar. Bakiler, *Bizim Türkümüz* başlıklı şiirinde belirttiği gibi Üsküp'teki “Minareler, şadırvanlar, kervansaraylar” hep bizi söyler.

“Balkanlarda büyük, öksüz kubbeler
Minareler, şadırvanlar, kervansaraylar
Bizi söyler, anlatır Mimar Sinan'dan beri
Üsküp'te, Estergon'da, bir atar damar gibi
Davullar, zurnalar ve serhat türküleri...” (Bakiler, 2019: 239)

Yavuz Bülent Bakiler'in *Bizim Türkümüz* şiirinde söylediği gibi bu topraklardaki Türk camileri öksüzdür, kimsesizdir. Osmanlı Devleti buradan elini çektiğinden beri evlerin, camilerin, türbelerin duvarları bir gözyaşı gibi toprağa dökülür.

“Üsküp'teki ilk Cuma namazını Sultan II. Murad Camii'nde kıldım. Cami, Müftülük binasına yakın bir tepe üzerinde. Etrafındaki eskimiş ve yıkılmış yoksul Türk evleri, bana, bir hüznü türkü tutturmuşlar gibi geldi” (Bakiler, 2012: 79).

Yavuz Bülent Bakiler, şehri gezerken Türkçe kelimeler duymayı bekler fakat duyamaz. Bu durum kırılğan ruhlu şairi oldukça hüznendirir.

“Bavulumu otele bırakarak caddelerde yürüdüm. Sokaklara girdim. Tek kelime olsun Türkçe duyabilmek ve o güzelim Rumeli şivesinin musikisiyle, ruhumu yeniden nakışlayabilmek için, kalabalıklara karıştım. Yanımdan yöremden geçenlere kulak verdim. Ama hayret! Duyduğum konuşmalar arasında, Türkçe yoktu. Makedonca kelimeler, hüznümü kamçılyordu. Hâlbuki ben, bir komşu mahalleyi gezer gibi, Üsküp'ü dolaşacağımı sanmıştım” (Bakiler, 2012: 58).

Gezisi sırasında Osmanlı Devleti'nden kalma bir eser olan Fatih Köprüsü'nü gören Bakiler, bu yapıyı hayranlıkla izler. Hasretle duymayı beklediği Türkçe kelimeleri de ilk olarak bu köprü üzerinde duyan Bakiler, *Üsküp* başlıklı şiirinde de bu izlenimlerini dile getirir.

“Üsküp'te muhteşem Fatih Köprüsü
Geçtim karşısına durdum.
Bir sigara yaktım efkârlanarak
İnceden Rumeli türküleri tutturdum” (Bakiler, 2019: 254).

Bakiler, yıllarca Türk örf ve adetleriyle sulanan bu topraklarda gördüklerine inanamaz. Burmalı Camii Meydanı'nda bir zamanlar namuslu Osmanlı kadınları ve erkekleri dolaşırken artık bunların yerini utanmadan sıkılmadan birbirini kucaklayan çiftler alır.

“Arkadamda bir büyük sancılı meydan
Kulağımı vermiş beni dinliyor
- Meydan dedim nerde Burmalı Cami’n?
-Ne ben söyleyeyim ne sen bir şey sor!” (Bakiler, 2019: 254)

Şair Üsküp’ten Kosova’ya adlı eserinde bu izlenimlerini şu şekilde anlatır:

“O gece, kendimi Burmalı Camii Meydanı’nda bulunca ömrümün en büyük şaşkınlıklarından birini yaşadığımı itiraf etmeliyim: Bütün alanla beraber, akasya ağaçlarının altını ve kıyı şeridini tıklım tıklım dolduran büyük bir kalabalık vardı. Kimseye dokunmadan beş-on adım atmak, mümkün değildi. Önce kendimi bir bayram gecesinde sandım. Sonra o şaşırtan kalabalığın, sadece 15-25 yaşları arasındaki kızlardan ve erkeklerden oluşması dikkatimi çekti. “Acaba, bir coşkun karnaval gecesinin davetsiz ve yanlış bir misafiri miyim? diye düşündüğüm de oldu. Çünkü bütün bir meydanı dolduran Yugoslav gençleri, gruplar halinde konuşuyor, gülüşüyor, canlarının istediği yerde ve zamanda da uzun uzun öpüşüyorlardı” (Bakiler, 2012: 65-66).

Bütün masumluğunu milletlerin elinden alan ve Anadolu topraklarına bile yavaş yavaş gelen bu çirkinliğin asıl yaratıcısını Batı zihniyetinin olduğunu düşünür. Yavuz Bülent Bakiler, Osmanlı Devleti’nden bizlere miras kalan bu toprakların vatan toprağı olduğunun bilincindedir. Vatan sevdalısı olan şairimize Türklük sevgisi, Türklük sevdası bir şah damar gibi vurur ve Üsküp sokaklarını sanki İstanbul’da Bursa’da geziyormuş gibi gezer. Bakiler, bu topraklarda Anadolu havası koklar ve gurbet duygusunu en derinden hisseder.

“Bir yanım İstanbul, bir yanım Bursa
Çeşmeler, kubbeler, kervansaraylar...
İnsan, bir de vatanın sevdalısı olursa
Ağlar Üsküp’te çaresiz, sabaha kadar.” (Bakiler, 2019: 255)

Bakiler, Üsküp gezisi sırasında birçok Osmanlı mirasına rastlar: Kazancılar Çarşısı, Kurşunlu Han, Bakırcılar Çarşısı, Çifte Hamam ve niceleri... Bu eserlerin çoğu Yugoslavlar tarafından talan edilmiştir. Yağmadan kurtulan kubbeler ise geçmiş zamanın güzel günlerine adeta gülümser:

“Kazancılar Çarşısı’na gittim bir akşam
Türkülü dükkânlar, Kurşunlu Han’lar...
Sonra Bakırcılar ve Çifte Hamam...
Gülümüyor kubbelerde geçmiş zamanlar.” (Bakiler, 2019: 255)

Yavuz Bülent Bakiler, Üsküp’ten sonra Kosova’ya seyahat eder. Biraz engebeli olan Kosova ovasında dolaşan şair, bu ovada yapayalnız kalan Murat Hüdavendigâr’ın türbesini bulur. Balkan Türkleri tarafından kutsal sayılan bu bölgeye Yugoslavlar dokunmaz. Şair, türbeye adeta bir padişahın huzuruna giriyormuş gibi girer. Ziyareti sırasında Priştine’den gelen yaşlı bir kadınla konuşan Bakiler, konuşma sırasında duygulanarak dışarı çıkar.

“(…) Ben de Priştine’den geldim bu ziyarete. Cennet- mekânın asıl kabri Bursa’da. Burada sadece kanı, barsakları ve yüreği var... Sen yine oku Fatıha’nı. Gider bulur onun mübarek ruhunu! Büyük padişahı. Mübarekte, tam yedi evliya kudreti vardı. Biz burada onun yetimleriyiz! Cevap yerine, sadece başımı salladım. Konuşacak halim yoktu. “Biz burada onun yetimleriyiz!” cümlesi, İçimden bir tel kopardı. (...) Dayanamadım. Dışarı çıktım. Türbenin arka bahçesine geçtim. Eğilip Kosova toprağını öptüm. Çömelerek sırtımı Türbe duvarına verdim. Sonra yüzümü avuçlarımın içine gizleyerek, bir gurbet akşamında ağladım, ağladım, ağladım...” (Bakiler, 2012: 98)

“Hep kendime susadım tuğralı çeşmelerde
Kosova Meydanı’nı dolaştım adım adım.
Murad Hüdavendigar’ın yattığı yerde
Öptüm toprağı, doyamadım

Rüzgârlar, bulutlar, götürün beni buradan
Halim yok, gözlerimi silemiyorum
Yağan yağmur mudur bir büyük nurdan
Yoksa yüreğim mi bilemiyorum” (Bakiler, 2019: 256).

Bakiler bir TV programı için Balkanlar’ı gezer ve onu etkileyen yerlerden biri olan Kosova’yı da şiirlerinde işler.

Hep kendime susadım tuğralı çeşmelerde
Kosova Meydanı’nı dolaştım adım adım
Murat Hüdavendigar’ın yattığı yerde
Öptüm toprağı, doyamadım (Bakiler, 2019: 256).

Kosova Meydanı’nı adım adım dolaşan Bakiler Kosova Savaşı’nda şehit edilen Sultan Murat’ın türbesini ziyaret eder. Şair o sırada yaşadığı yoğun hislerini şiiri *Üsküp* şiirinde dile getirir.

2.10.2. Türkistan

Yavuz Bülent, “*Üsküp’ten Kosova’ya*” kitabından sonra *Türkistan Türkistan* başlıklı kitabını da Özbekistan’ın başkenti olan Taşkent’e gitmesi vesilesiyle kaleme alır. Bakilerin kitapları o kadar ilgi görür ki şiir kitapları yüz bin adet basım yaparken nesir kitapları bir milyon baskıya ulaşır. *Türkistan intibalarımı, iplik iplik ağlayarak yazdım* (Bakiler, 2018: 9) diyen şair, edebiyatımıza eşsiz bir eser bırakır.

Yavuz Bülent Bakiler, Türkistan’ı babasının çocukluğunda kendisine okuttuğu dergilerin sayfasından tanır. Bu tanıyış şair için yıllar sonra Türkistan’a bir görev vesilesiyle gittiğinde ona yardımcı olacaktır. Bakiler için Türkistan, çok uzaklarda kalan, gözlerinden yaşlar süzülen yavru bir ceylan gibidir. Bu duygularla baktığı Türkistan, şairi *Türkistan* adlı şiirini yazmaya sürükler. *Türkistan* başlıklı şiiri ilk defa Feyzi Halıcı’nın Çağrı dergisinin yirmi ikinci yılı münasebetiyle çağrıldığı bir davette okuyan şair, *Türkistan Türkistan* adlı eserinde şiiri ilk defa okuduğu geceyi şu şekilde anlatır:

“Gecenin ilerlemiş bir vaktinde, cebimden çıkardığım “Türkistan” şiirimi ilk defa o toplantıda okudum. Dilimizin, tarihimizin ve aydınlık medeniyetimizin filizlendiği,

boy verdiği ve muhteşem mucizeler meydana getirdiği o mübarek topraklar; taa çocukluk yıllarımdan beri, hep uzaklarda kalan bir sevgili güzelliği ve hasretiyle yüreğimi doldurduğundan, benim eski Türk yurtları için yazdığım şiirler biraz hüznü, biraz boynu bükük doğmuşlardır. Aynı konuda, bir Köroğlu coşkunuyla kaleme alınan ve gümbür gümbür okunan şiirler yanında, benim karaladıklarım ne kadar sessiz sedasız, ne kadar iddiasızdır: Onları derin bir sıla hasreti içinde sızlayan bir yüreğin sayıklamasına, sevgilisinden uzak kalan çaresiz bir kimsenin göğüs geçirmesine veya bir müminin samimi yakarışlarına benzetebilirsiniz. İşte “Türkistan” şiirim de, o yakarışlardan biridir” (Bakiler, 2018: 37).

Bakiler, karasevda olarak gördüğü Türkistan’ı vuslata ermiş gibi kucaklar. Yıllarca gitmeyi istediği Türkistan’a sonunda ayak basan şair Türkistan toprağını bir kardeş bahçesine, bir baba ocağına yatar gibi uzanır ve öper:

“Tanrım, bir gün acaba diyebilecek miyim?
Vuslatın yüzüme nakışladığı nurla
Bir kardeş bahçesine uzanır gibi huzurla
Türkistan’ın toprağına uzandım” (Bakiler, 2019: 253).

Yavuz Bülent Bakiler, Türkistan topraklarını hür sanır. Ancak bu topraklar işgal altındadır. İsyân edenler de Osman Batur Han gibi öldürülür. Şair, hiçbir şeyden korkmaz çünkü onun aslı da nesli de bellidir. Onun nesli zulme başkaldıran Osman Batur Han’dır, aslı ise Altay dağları kadar Türk ve Müslümandır.

“Uzar gider bir sessizlik içinde
Bir uçtan bir uca Türkistan toprakları
Beyaz altın dediğimiz pamuk tarlalarına
Çöreklenir yedi başlı bir kızıl yılan
Başkaldırsa esarete yeni bir Osman Batur Han
Bebekler bile vurulur beşiklerde
Kana boyanır Türkistan” (Bakiler, 2019: 238).

“Ben Altay dağlarından koparak geldim
Yüreğimde Türkistan’dan bin bir nakış var.
Çok şükür aslım da, neslim de belli
Türk’üm, Müslüman’ım o dağlar kadar” (Bakiler, 2019: 257).

Yavuz Bülent Bakiler için dış Türkler oldukça önemlidir. Şair hiçbir şekilde soydaşlarımızı bir kenara itmez. “Türkiye dışında yaşayan soydaşlarımızı, millet olarak bilmedikten ve onları en soylu duygularla sevmekten, kültür kaynaklarını araştırıp incelemekten sonra, hep aslını yitiren haramzadeler gibi biraz köksüz, biraz yarım kalacağız” (Bakiler, 2018: 48). Soydaşlarımızla daima irtibat içinde olmamız gerektiğini söyleyen şair böylece yeni ufuklara yelken açacağımızı ve güç kazanacağımızı dile getirir.

“Ben Türkmen’im, Özbek’im, Kazak’ım, Kırgız’ım ben
Azerbaycan Türkleriyle aynı kandanım.
Kıpçakları, Uygurları aşkla duyanlardanım
Ben ki Tatarlardan, Gagavuzlardan
Çuvaşlardan, Başkurtlardan, Oğuzlardanım” (Bakiler, 2019: 258).

Bakiler, bütün Türklerin bir çatı altında toplanmasını ister. Bu bakımdan Türkçü-Turancı olarak nitelendireceğimiz şair, bütün Türklerin aynı kandan olduğunu bilir bu yüzden kendini Türklerin herhangi bir koluna bağlı görmez.

2.10.3. Azerbaycan-Karabağ

Yavuz Bülent Bakiler'in şiirlerinde Azerbaycan önemli bir yer tutar. Şairin bu topraklara “*Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır.*” diyecek kadar bağlı olmasının sebebi hiç kuşkusuz köklerinin bağlı olduğu bu topraklardan ailesinin göç etmesidir. Onun için vatan hem ata toprağı olan Azerbaycan hem de doğup büyüdüğü topraklar olan Türkiye'dir. Vatan topraklarını sadece Türkiye ve Azerbaycan'la sınırlı tutmayan Bakiler, Türkçe konuşulan her yeri vatan toprağı olarak görür. Şair hem Azerbaycan'ı hem Türkiye'yi şiirlerinde sonsuz bir sevgi ile işler. Ona göre Azerbaycan Türkleri “Azeri” olarak anılıp Türk oldukları göz ardı edilmemelidir. Dünyada Azeri diye bir millet yoktur. Azeriler Türk'tür ve Türkiye ile vatanları ayrı değil birdir. Azerbaycan ve Türkiye iki devlet bir millettir (Bakiler, 2006: 46). Azerbaycan'a birçok defa ziyaretlerde bulunan şair bir yazısında şöyle der:

“Ben Azerbaycan' a ilk defa 1980 yılında gittim, sonra o can Azerbaycan' da on bir defa daha bulundum. Azerbaycan benim yüreğimde bir şahdamarıdır. Bu Oğuz, bu Türkmen yurduyla ilgili 15 televizyon programı hazırladım ve sundum” (Bakiler, 2006: 28).

Yavuz Bülent Bakiler, Azerbaycan'ın Anadolu insanı için önemini de *Türkistan Türkistan* adlı kitabında şu şekilde açıklar:

“Biz, Anadolu'ya Türkistan ve Azerbaycan topraklarından koparak geldik. Türkistan olmasaydı, Azerbaycan olmasaydı, güzelim bayrağımızı Anadolu'da dalgalandıramazdık. Türkistan ve Azerbaycan, bizim ruh kökümüzdür, gönül mayamızdır, ufkumuzu süsleyen fikir, sanat ve tarih mahyamızdır” (Bakiler, 2018: 52).

Yavuz Bülent Bakiler bu toprakların tanınmasını ister. Bu amaçla *Türkistan Türkistan ve Azerbaycan Yüreğimde Şahdamardır* isimli kitapları yazdığını belirten şair, Türkistan'da ve Azerbaycan'da yaşayan soydaşlarımızı Anadolu Türkü'ne biraz daha tanıtmayı ve sevdirmeyi amaçlar. Yavuz Bülent Bakiler çocukluğundan itibaren Azerbaycan'dan, İmparatorluk Türkiye'si'ne göçen kalpaklı, papaklı dedelerinin zengin hatıralarıyla dolu bir çocukluk geçirir. Ancak Bakiler'in çocuk yüreğinde Azerbaycan'ı bir şahdamar haline getiren kişi ise annesidir. “Azerbaycan'ı, önce anamın yanık türkülü masallar dünyası içinde tanıyıp sevdim. “Şengül-Mengül-Küflengül” masalında, Azerbaycan, kurnaz kurdun kaptığı Şengül- Mengül'dü. Ben

bir tandır dibinden yapayalnız kalan Küflengül'düm” (Bakiler, 2018: 39) diyen şairin yetiştirdiği ortamın etkisi altında olduğu açıkça ortadadır. Nesir yazılarının yanında asıl ününü şiirde ortaya koyan Bakiler, “Harman” adlı şiir kitabında Azerbaycan’a ait şiirler kaleme almıştır. Azerbaycan’ı karasevda olarak gören şair, onu içinde bir çalar saat gibi gece gündüz kurar.

“Adına el-pençe divan durduğum
Bin yıllık karasevdamız, ilahimiz, ülkümüz
Türküler söyleyerek içimde gece gündüz
Bir çalar saat gibi kurduğum:
Azerbaycan” (Bakiler, 2019: 247).

Yavuz Bülent Bakiler, Azerbaycan seyahatinden döndükten sonra babasını hasta bulur. Doktorlardan babasının hastalığı için yapacak bir şey olmadığı öğrenir. Babasının ise hastalık ya da ölüm umurunda değildir. Cezmi Bakiler, oğlundan Azerbaycan’ın taşın- toprağını, soydaşlarının durumunu öğrenmek ister. “Babam çok mahzun bir yüzle ve ömrümde ilk defa şahit olduğum yalvaran yakaran gözlerle bana bakıyor, Türkistan ve Azerbaycan ruhundan bir şeyler söylememi istiyordu” (Bakiler, 2018: 41) diyen şair, bilir ki babasının hasta ruhunu rahatlatacak tek şey ata toprakları hakkında bilgi almaktır. Ruhlarında yıllarca derinden hissettikleri gurbet hasreti Bakiler ailesini derinden sarsar. Onlar topraklarının incecik dalına hatta kuru bir yaprağına bile hasrettir.

“Bir incecik dalını, bir kuru yaprağını
Gören var mı diyerek soyumun toprağını
Hep içim titreyerek sorduğum:
Azerbaycan” (Bakiler, 2019: 247).

Yavuz Bülent Bakiler, Azerbaycan sevgisini kızına verdiği Azeri bir isim olan “Aybala” adında yaşatmak istemiştir. Azerbaycan onun kendi içinde sürekli arayıp durduğu özlemlerinin adeta merkezidir. Şair gün gelir annesinin özlem gözyaşlarında gün gelir içtiği suyun tadında hep Azerbaycan’ı arar.

“Anamın gözyaşında, kuşların kanadında
Bir iftar sofrasında, içtiğim suyun tadında
Kızımın türkü gibi güzel Aybala adında
Yıllar yılı arayıp durduğum: Azerbaycan” (Bakiler, 2019: 248).

Soyu Karabağ’a dayanan şair “Azerbaycan da gördüm ki halk kendisini Türk olarak bilmekte ve Türkçe konuştuğunu söylemektedir.” (Bakiler, 2006: 28) der. Bu toprakların dili Bakiler’in annesinin dizlerine yatıp “Balam! Balam!” diyerek okşadığı eller kadar temiz ve saftır. Çocukluğundan beri dinlediği masallarda, ninnilerde ve türkülerde geçen bu toprakların güzel insanları Bakiler’in öz kardeşidir.

Hız. Yakup'un oğlu Hız. Yusuf'a duyduğu özlem kadar derin olan bu kardeş özlemi *Karabağ Hasreti* adlı şiirde vücut bulmuştur:

“Balam! Balam! Diyerek okşardı beni anam
Anamın dizlerinde ben Hazar'ı yaşadım.
Hazar'ın diliyle benim dilim bir.
Hazar şimdi yere inmiş bulutlar mahşeridir
Ve Karabağ –kara gözlü bir Türkmen kızı gibi-
Hazar'ın karşısına bağdaş kurup oturmuş
Dedem Hacı Murat'ın destan şehridir” (Bakiler, 2019: 246).

Bakiler, Karabağ'ın Ermeniler tarafından işğali ve vatan topraklarından çıkarılması karşısında derin üzüntü duyar. Bu işgal karşısında duyarsız kalmayan Bakiler, *Karabağ Hasreti* adlı şiirinde işgal altındaki Karabağ'ı yaşanan savaşın acı şartları altında tüm gerçekliğiyle ortaya koyar.

“Şimdi uzaklarda kalan bir şehir vardır:
Camileri yıkılmış, minareleri yarım...
Bu şehrin çilesini ben çekerim yıllardır.
Hasretini ben duyarım” (Bakiler, 2019: 245).

Yavuz Bülent Bakiler, Karabağ topraklarının düşman tarafından işgal edilmesi karşısında Mecnun gibi olmuştur. Leyla'sını arayan Mecnun nasıl Leyla'nın mahallesinin bekçisi olarak gördüğu köpeğin gözlerini öperek ve onu koklayarak bu özlemi giderdiyse Bakiler de Karabağ'dan gelen bir vatan dostunun ayaklarına gözlerini sürerek bu özlemi gidermek ister.

“Öz yurduma yıllar yılı hasret duyarak
Mecnun gibi, Ferhat gibi bir gönül verdim
Bir gelen olsaydı Karabağ'ımdan
Gider ayaklarına gözlerimi sürerdim” (Bakiler, 2019: 246).

Azerbaycan hasreti Bakiler'in turnaların gökyüzünü sevdiği kadar sevdiği annesinin türkülerinde de kendini gösterir. Şairin *Annemin Türküleri* başlıklı şiirinde bahsettiği bu türküler hüznü ve boynu büküktür. Çünkü bu türkülerde özlem, hasret vardır; Azerbaycan'ı arayan yaşlı gözler vardır.

“Anam türkü söylerdi bana masal yerine
Hüznü, boynu bükük, hep Azeri türküler
Yüzüme bakamazdı, acısını anlardım.
Rüzgârlarla savrulur, yağmurlarla yağardım...
Ya yer yatađımda, ya serin sofalarda
Anamı dinlerken ağlardım” (Bakiler, 2019: 23).

Bakiler, Azerbaycan ile ilgili hissiyatını, Azeri şair Bahtiyar Vahapzade'ye ithaf ettiği *Azerbaycan Yüreğimde Bir Şahdamardır* adlı şiirinde anlatır. Şair Azerbaycan'a kutsallık atfederek ondan ayrı oluşunu Hız. Yakup'un Hız. Yusuf'a olan özlemiyle bağdaştırır.

“Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır

Ben Yakub gibiyim uzun yıllardır
 Onda Yusuf' umun kokusu vardır.
 Ve hasreti, gönlümde, büyük büyük Türkistan kadardır
 Ayettir kitabımda, bayrağımda rüzgârdır
 Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır” (Bakiler, 2019: 251).

Aynı şiirinde Şehriyar'ın şiirlerini okuduğunu ve Azerbaycan'a ait olan taradlı bir çalgıyı dinlediğini şöyle dile getirir.

“Kuşluk vaktine kadar geceler boyu
 Savrularak okuduğum yine Şehriyar.
 Ala ceylanlara benzer hep Azeri türküler
 Dinlediğim tar” (Bakiler, 2019: 249).

Azerbaycan'da mevsim bahar olsa bile Yavuz Bülent Bakiler'e göre bu mevsim Azerbaycan'da kendini terk etmiştir. Boynu bükük olan bu diyar baştanbaşa efkârlı türkülerle doludur:

“Şimdi Azerbaycan'da mevsim bahardır
 Ama türküleri yine, baştanbaşa efkârdır
 Düşlerime yağan kardır
 Boynu bükük bir diyardır
 Yardır...” (Bakiler, 2019: 251)

Bakiler için Azerbaycan özlem demektir. Duyduğu bu özlem; mevsimlere baharken hazan rüzgârları estirir. Bakiler şiirinin son mısramında ise Azerbaycan'a olan hislerini en açık haliyle dile getirir. Azerbaycan onun için “Yardır...”.

2.10.4. Irak Türkmenleri

Yavuz Bülent Bakiler, Türk dünyasını çok iyi bilen bir şair olması yanında Türk bayrağının dalgalandığı coğrafyaların ve kendini Türk hisseden, Türk'üm diyebilen herkesin sesidir. Ziya Gökalp gibi şairler nasıl Türk topluluklarının sesi olduysa Yavuz Bülent Bakiler de ustalarından aldığı bu bayrağı en üst seviyeye taşıma gayesindedir. Şair, Anadolu'daki, Avrupa'daki, Balkanlar'daki kısaca tüm dünyadaki Türklerin nefesi olmuştur. Zalimlerin karşısında duran şair, zulümlerde ölen soydaşlarımızın da ağıtını yakmıştır.

Irak'ta yaşayan Türkmenler de Bakiler'in şiirlerinde yerini almıştır. Selçuklular zamanında Irak'a yerleştirilen Türkmenler yıllar boyunca zulüm görmüştür. Bu zulümler Yavuz Bülent'i derinden sarmış olacak ki *Kerkük Ağıtı* ve *Erbil Ağıtı* adlı şiirlerinde soydaşlarımızın acılarını keskin bir dille anlatmıştır.

“Bin yıldan beri Irak'ta varlık gösteren Türkmenler, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'den koparılmışlar ve İngiliz mandası olarak ihdas edilen Irak Devleti'nin vatandaşları olmuşlardır. (...) Nüfus oranları ile Irak'ın üçüncü unsuru olan Türkmen toplumu, özellikle dikta yönetiminin acımasız uygulamaları karşısında yıllarca dayanmaya çalışmışlardır. Türkmenlerin evleri, tarım arazileri ellerinden alınmış ticari

faaliyetleri kısıtlanmıştır. Yüzlerce Türkmen memuru görevden atılmış, yüzlercesi sürgün edilerek Türkmen bölgelerinin dışına gönderilmiştir. Her türlü mahrumiyet içinde varlıklarını günümüze kadar sürdüren Türkmenler, çeşitli yönetimler tarafından zaman zaman soykırımlarına maruz kalmışlardır. Türkmenler 1924- 1991 yılları arasında pek çok kez unutulması mümkün olmayan acılı günler yaşamışlardır. Bunların arasında 14 Temmuz 1959 tarihinde Kerkük'te meydana gelen soykırım, Türkmenlerin yaşadığı en büyük facialardan biridir. Tarihe “Kerkük Katliamı” olarak geçen bu soykırımda, insanlık dışı vahşetler yaşanmıştır. Irak'ta cumhuriyetin ilanının birinci yıldönümünde kutlama şenliklerine katılmak gayesiyle çoluk-çocuk, genç-ihtiyar, kadın-erkek bütün Türkmen halkı, milli giysileri ile sokağa çıkmışlardı.(...) Bu arada, belirli bir plana göre hazırlanmış olan militanlar, gericilik, Turancılık ve faşistlikle suçladıkları Türkler aleyhine çeşitli sloganlar atıyorlardı. Saat 19.00 civarında ilk silah sesleri duyuldu ve Türkler yer yer saldırıya uğradı” (Hayrullah, 2019).

Bu saldırılar neticesinde Kerkük Türkmenleriyle ilgili şiir yazar Bakiler, *Kerkük Ağıtı* başlıklı şiiriyle bu katliamı lanetler. Bu şiirinde Necdet Koçak'ın hislerine tercüman olduğunu söyleyen Bakiler, “*Benim adeta bir gözyaşı sessizliğiyle boşalan Kerkük Ağıtı isimli şiirim Necdet Koçak'ın o, iliklerimi donduran açıklamalarından sonra yazılmıştır. Şiirimi yazan benim ama şiirde konuşan Necdet Koçak'tır*” der (Bakiler, 2014: 156).

“Zehir zıkkım bir rüzgâr” ın estiği Kerkük sokaklarında ölüm kol gezer. Yapılan işgallerle ezan sesleri susmuş, yaşamak zorlaşmıştır. Bu acımasız saldırı İslam'a ve Türk'e yapılmış bir saldırıdır. Türklerin yaşadığı acı ve zulüm öyle büyüktür ki Bakiler bu durumu ifade etmek için “*Peygamber bile kabrinde ağlıyordu.*” der:

“Bütün minarelerde sustu ezan sesleri
Artık yaşamak zordu.
Zehir zıkkım bir rüzgâr esiyordu Irak'tan
Ölüm sokaklarda kol geziyordu.

Bir gece Kerkük'te vurdular beni.
Geçti sokaklardan bir kızıl ordu.
İslam'ı ve Türk'ü vuruyordu kurşunlar
Peygamber kabrinde ağlıyordu” (Bakiler, 2019: 241).

Bakiler, Erbil Ağıtı başlıklı şiirinde de soydaşlarımıza uygulanan zulmü benzer şekilde ifade eder. Ancak şiirin sonunda Bakiler, Türk toplumuna eleştirel bir yaklaşımda bulunur. Türk toplumunun yabancılarla uzattığı yardım elini kendi soydaşlarına uzatmadığını söyleyen şair “*Güvendiğimiz dağlara kar yağdı.*” atasözünü bu görüşünü vurguluyor.

“Kar yağıyor biteviye güvendiğimiz dağlara
Kimse gecemize bir mum yakmıyor
“Yurtta sulh! Cihanda sulh! Kardeşlik” diye diye
Yüzbinlerce yabancıya sahip çıkan Türkiye
Bizim yüzümüze bile bakmıyor” (Bakiler, 2019: 264).

Türk dünyasını dolaşan şair, bilir ki Türk coğrafyası sadece Anadolu'dan ibaret değildir. Şair, “Bizim Türkümüz” ü Kerkük'te, Erbil'de, Üsküp'te, Kosova'da söyler. Bu coğrafyaların bizim dilimizde konuştuğunu ve bizim dilimizde türküler söylediklerini ifade eder. Bu topraklarda yaşayan Türklerin acılarını da ortaya koyar:

“Kerkük'te kurşunlar ansızın bizi vurur
Sürüklenir sokaklarda başsız cesetlerimiz
Zulüm bir hançer gibi içimizde oturur
Bir mağara devrinden arta kalan insanlar
Kerkük'te kan kusturur...” (Bakiler, 2019: 238)

“Bizi Türkiye dışında yaşayan Türklerden uzak tutan ise bilgisizliğimizdir. Halbuki milli kültürümüzün en büyük düşmanı cehalettir. Varlığımızın gayesi bilmek, bildirmek, sevmek, sevdirmektir. Kur'ân-ı Kerîm “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” diye dikkatimizi çekiyor. Hz.Peygamber “Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır!” diye bizi uyarıyor ve en güzel öğüdünü veriyor: “Zorlaştırmayınız; kolaylaştırınız. Nefret ettirmeyiniz, sevdiniz!” Tasavvufta “şükretmek” kazanılan bilgilerin başkalarına da aktarılması, öğretilmesi, olarak yorumlanmıştır” (Bakiler, 2012: 112).

Yavuz Bülent Bakiler de inançlı bir insan olarak Türk coğrafyasında yaşanan bu zulümlere duyarsız kalmamış yazdığı şiirleriyle mazlumların sesi olmuştur. Zulme sebep olanları ise keskin bir dille eleştirmiştir.

2.11.TÜRKÇE SEVDASI

Yavuz Bülent'in vatanına milletine olan aşkı gibi Türkçeye olan aşkı da büyüktür. O, dili her şeyden üstün tutar. Çünkü ona göre milleti var eden ve bir arada tutan şey dilidir. Şair hayatını bu doğrultuda yaşar ve tüm kelimelerini bu doğrultuda yazar. O kadar hassastır ki dil konusunda günlük hayatta yanlış kullanılan kelimeler üzerine birçok yazı kaleme almıştır. Bakiler Türkçeye ilgili yazdığı bu yazıları *Sözün Doğrusu 1* ve *Sözün Doğrusu 2* adını verdiği kitaplarında bir araya getirmiştir. *Türkçe, bizim varlık sebebimizdir. Dirliğimiz, birliğimiz, geçmişimiz, geleceğimiz dilimize bağlı. Dilini unutan bir millet, kaybolmuşlar listesinde kupkuru bir isim olarak kalır* (Bakiler, 2006: 25) diyerek dile bu denli önem veren şair, Türkçeye verdiği değeri elbette şiirlerinde de işler. O Yahya Kemal' in *Türkçe ağzımızda anamızın sütü gibi helal ve güzel olmalı* sözünden hareketle yola çıkanlardandır. Bu düşüncesini *Yeniden Fethetmek Anadolu*'yu adlı şiirinde şöyle dile getirir.

“Şehirlerimizde, köylerimizde
Destanlar kadar sıcak, bayraklar kadar aziz...
Anamızın sütü kadar helal ve temiz
Yeniden güzel Türkçemiz” (Bakiler, 2019: 59)

Şair *Dilekçe* başlıklı şiirinde Türkçeyi annesiyle birlikte anar. Çünkü ona göre anne saflığın ve temizliğin sembolüdür. Dil de her zaman saf ve temiz kalmalıdır.

“Bir yerde konuşsam, kulak kesilir herkes
Söze başlar başlamaz, anam tutar elimden.
Akrep zehri katmam onun helal sütüne
Arı-duru bir Türkçe süzülür hep dilimden” (Bakiler, 2019: 190)

“Birtakım kimseler de ancak Türkçe ve edebiyat öğretmenlerimizin Türkçeyi iyi bilmeleri gerektiğini söylüyorlar. Yanlış! Bütün ölümlerimizi dehşetten diriltecek kadar müthiş bir yanlış. Türkçe, hemen her Türk’ün, her meslek grubunun çok iyi bilmesi gereken bir ölümsüzlük suyudur. Bir doktor da, bir avukat da, bir hâkim de, bir mimar, bir gazeteci, bir muhabir, bir sunucu-programcı ve bir anne de Türkçeyi güzel ölçüler içinde bilmek ve konuşmak mecburiyetinde” (Bakiler, 2006: 28).

Bakiler her Türk’ün Türkçeyi en iyi şekilde bilmesi ve konuşması gerektiği görüşündedir. Kendisi de temiz bir İstanbul Türkçesi kullanan şair inandığı bu düşünceyi kendi hayatında uygulamış ve bu doğrultuda eserler vererek okurlarını da bilgilendirmek ister.

SONUÇ

Yavuz Bülent Bakiler 'in şiirleri genel olarak ele alınacak olunursa üç temel özelliğin göze çarptığı görülür: Din, Türklük ve Türkçe. Bunlar şairin hayatında da kendini gösteren hassas noktalardır. Dinî inandığı ve yaşadığı şekilde ele alan şair İslam düşüncesini şiirlerinde içselleştirir. Onun hayata bakışı her zaman İslamiyet penceresinden olur. Müslüman bir ülkede doğan şair hem bulunduğu toplumun hem de ailesinin ona verdiği manevi ruhu şiirlerine işler. Bu maneviyatın özü ise İslam'dır. Diniyle ve Türklüğüyle gurur duyduğunu her zaman dile getiren Bakiler Türklük konusuna ise fazlasıyla önem verir. O "Turan" ideolojisi doğrultusunda şiirlerini ortaya koyar ve tüm Türk âlemine aynı hassasiyetle yaklaşır. Türklerin acılarını ve sevinçlerini anlatmayı kendine görev bilir. Türkçe konusuna ise ayrı bir önem veren Bakiler'in şiirleri dil bakımından incelendiğinde özenli ve açık bir Türkçeyle yazdığı görülür. Aynı zamanda Türkçeye verdiği değeri işlediği şiirleri de dikkat çeker.

Bakiler tam manasıyla hayatını yazan ve yazdıklarıyla da hayat bulan bir şairdir. Azerbaycan'dan yaptıkları zorunlu göçleri sebebiyle hayatı boyunca bir gurbetlik içinde olan Bakiler kendisine yaşatılan bu duyguyu derinden hisseder. Bu derin hislerine ise şiirleriyle tercüman olur.

Son dönem Türk edebiyatının hayatta olan, önemli şahsiyetlerinden olan Bakiler'i sadece hayatı bağlamında ele aldığımız bu çalışma sanatçının şiirleri ve hayatı arasında kurduğumuz bağlantıları içermektedir. Yavuz Bülent, yetiştiği aile ve sosyal çevre itibarıyla fikir ve sanat alanında önemli kazanımlar edinmiştir. Sanat şahsiyetinin oluşmasında önemli olan bu kazanımlar bilhassa şiirlerine yansımaktadır. İlk olarak annesinden dinlediği türküler ve masallar sayesinde aile içi eğitiminin ilk evrelerini yaşamaya başlayan Bakiler, babasının Necip Fazıl'ın "Büyük Doğu" dergisini okutmasıyla daha sonra anlayacağı büyük kazanımlar elde eder. Sivas'ta ailesi ve halk şiirlerini dinleyen Bakiler'in filizlenmeye başlayan sanatçı duyguları daha sonra kardeşi Nuran Bakiler'in ani ölümüyle ilk çiçeklerini vermeye başlar.

Çocukluk yıllarında şairliği öğretmeni tarafından tescillenen şair, sınıfı şairi unvanına nail olur. Gençlik yıllarında da çocukluk yıllarındaki "efendi şair" kimliğini

bozmayan Bakiler, yaşıtlarına göre olgun davranışlarıyla dikkat çeker. Şair, gençlik yıllarından itibaren içinde bulunduğu yoksulluk, ölüm, üzüntü gibi duygularını kelimelerle dışa vurur. İlk başlarda ölüm temalı şiirler yazan şair, daha sonra aşk temalı şiirler yazmaya başlar. Toplumunun içinde bulunduğu yoksulluk ve cahilliği gören şair, aşk temalı şiirler yazmayı bir utanç olarak görerek daha toplumsal temalar yazmaya başlar. Arif Nihat Asya'nın tavsiyesiyle bu düşüncesinden kısmen de olsa vazgeçen şair, bireysel temalı şiirlerinden çok toplumsal temalı şiirler yazmaya devam eder.

Yavuz Bülent Bakiler'in yaşam karşısında duruşu ile sanatı çok büyük bir benzerlik gösterir. O hayatta inandığı ve doğru kabul ettiği ne varsa onları sanatına ve şiirine yansıtır. İslam inancı ve milli bilinçle hareket eden şair, şiirlerinde toplumun aynası olur. Başta Anadolu insanı olmak üzere bütün Türk topluluklarının sözcüsü olmayı kendisine vazife gören şair, tarihin tozlu sayfalarında unutulacak katliamları, haksızlıkları, zulümleri şiirlerinde bir belge niteliğinde sergiler. Türk topraklarına vazifeleri neticesinde seyahatte bulunan şair, buralarda Anadolu'dan ayrı düşünülemez dediği soydaşlarımızla yakından konuşma fırsatı bulur o bölgelerdeki görünmeyen ve bilinmeyenleri hem nesir türündeki eserlerinde hem de şiirlerinde bizlere gösterir. Şair, Türk ve Müslüman olma bilinciyle hareket ederek anlattıklarıyla toplumun sesi olmaya çalışır.

KAYNAKÇA

- AKYOL, G. (2005). *Cahit Külebi ve Yavuz Bülent Bakiler'in Şiirlerinde Anadolu ve Anadolu İnsanı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAKİLER, Y. B. (1989). *Âşık Veysel*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- (2017). *Avrupa'da Türk İzleri*. İstanbul: Yakın Plan Yayınları.
- (2010). *Çocukluğum*, Bizim Külliye. S.44, ss.7-14.
- (2010). *Harman*, İstanbul. Yakın Plan Yayınları.
- (2014). *Kılıçlar ve Kalemler*. İstanbul. Yakın Plan Yayınları.
- (2006). *Sözün Doğrusu-1*. İstanbul. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- (2006). *Sözün Doğrusu-2*. İstanbul. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.
- (2018). *Türkistan Türkistan*. İstanbul. Yakın Plan Yayınları.
- (2012). *Üsküp'ten Kosova'ya*. İstanbul. Yakın Plan Yayınları.
- (1991). *Duvak*. İstanbul. Polat Ofset.
- (1966). *Yalnızlık*. Ankara. Ayyıldız Matbaası.
- BATUR, B. (2012). “Yavuz Bülent Bakiler'in “Harman” Adlı Eserinin Biçim ve İçerik Açısından İncelenmesi”. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Elazığ: Fırat Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇETİŞLİ, İ. (2010). “Yavuz Bülent Bakiler'in Şiirlerinde Dinî Duyarlılık”, Bizim Külliye. S.44, ss.33-41.
- EMİROĞLU, Ö. (2007). Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu. Ankara. Akçağ Yayınları.
- FİDAN, M. S. (2012) “Yavuz Bülent Bakiler ile Hayatını Konuştuk”

- www.dunyabizim.com. (15 Nisan 2019)
- HAYRULLAH, A. “Kerkük Katliamı” www.turkmeclisi.org (19 Nisan 2019)
- KAPLAN, M. (2006). *Şiir Tahlilleri II. Cumhuriyet Devri Türk Şiiri*. İstanbul. Dergâh Yayınları.
- KARAKILIÇ, S. (2010) *Bir Şairin Ev Halleri*, Bizim Külliye. S.44 ss.70-81.
- KARAKOÇ, S. (2017). *Edebiyat Yazıları-I*. İstanbul. Diriliş Yayınları.
- KAMU, K. (2019). *Gurbet Benim İçimde*. İstanbul. Dergâh Yayınları.
- TANPINAR, A. H. (1996). “*Savaş ve Barış Hakkında Düşünceler*” *Yaşadığım Gibi* (Haz. Birol Emil). İstanbul. Dergâh Yayınları.
- TUNCER, H. (1999). *Edebiyat Araştırma ve İncelemeleri*. İzmir. Akademi Kitabevi.
- TÜRK DİL KURUMU. *Türkçe Sözlük*. www.tdk.gov.tr. (16. 07. 2019)
- TÜZER, İ. *Yavuz Bülent Bakiler’in “Çağdaş Türk Şiiri” İçerisindeki Yeri*, www.ibrahimtuzer.com (16 Nisan 2019)
- TÜZER, İ. (2009). “*Yavuz Bülent Bakiler ile Söyleşi*”, *Türk Yurdu*. S. 267, ss.43.
- TAŞDELEN, V. *Bakiler’in Şiirini Kuran Poetik Unsurlar*, Bizim Külliye. S. 44, ss. 23-27.
- YAZICI YAKAN, A. (2003). “*Otobiyografi*”. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*. “Edebiyat Üstüne”. S. 22. ss. 135-143.

ÖZ GEÇMİŞ

12.05.1992 tarihinde Bursa/Osmangazi' de doğdu. 2010 yılında Giresun Görele Halil Gürel Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2014 yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 2015-2016 öğretim döneminde Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalına yüksek lisans öğrencisi olarak kabul edildi.

